ORTODOKSİA

AHLÂKÎ VE DİNÎ RESALE

İMTİYAZ SAHİBİ: HRİSTOPOLİS MİTROPOLİTİ
MELETİOS LUKAKİS

MAHAL İDARE FENER
RUM PATRİKHANESİ

ΟΡΘΟΔΟΞΙΑ

ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΗΘΙΚΟΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΟΝ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ
† Ο ΧΡΙΣΤΟΥΠΟΛΕΩΣ
ΜΕΛΕΤΙΟΣ

ΔΙΕΥΘΥΝΣΙΣ: ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΝ ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟΝ ΦΑΝΑΡΙΟΝ

ΕΤΟΣ ΙΑ' ΜΑΡΤΙΟΣ 1936 ΤΕΥΧΟΣ 3

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Τύποις «Φαζιλὲτ»

Η ΚΥΡΙΑΚΗ ΤΗΣ ΟΡΘΟΔΟΞΙΑΣ

Κυριακὴ τῆς Ὀρθοδοξίας! Εἶναι ἡ ἡμέρα, ἡ ὁποία καθιερώθη εἰς ἀνάμνησιν τοῦ θριάμβου, τὸν ὁποῖον κατήγαγεν ἡ Ἐκκλησία κατὰ τῆς εἰκονομαχίας τότε εἰδικώτερον καὶ κατὰ πασῶν τῶν αἱρέσεων γενικώτερον. Ἀπὸ τῆς ἡμέρας ταύτης, μετὰ πάροδον εἴκοσι ὅλων αἰώνων ἀπὸ τῆς ἱδρύσεως τῆς Ἐκκλησίας, ἀνατρέχοντες ὀπίσω διὰ τῶν νοερῶν ὀφθαλμῶν τὴν ἱστορίαν αὐτῆς καὶ βλέποντες πῶς ἤρχισε, πῶς καὶ ποῦ ἐξηπλώθη αὕτη καὶ τί ἐπετέλεσε, δὲν δυνάμεθα νὰ μὴ μείνωμεν ἐκστατικοὶ πρὸ θεάματος θαυμασίου καὶ καταπληκτικοῦ. Ἀναπολοῦντες τὰ ἐμπόδια, τὰ ὁποῖα ἀνέτρεψεν εἰς τὸ πέρασμά της, στερεούμεθα ἐν τῇ πίστει ὅτι ἡ Ἐκκλησία εἶναι ἔργον τῆς Θείας Δυνάμεως καὶ ὅτι πάντοτε θὰ θριαμβεύῃ, καὶ ὅτι πάντοτε αἱ σελίδες τῆς ἱστορίας αὐτῆς θὰ πραγματοποιῶσι τὰς προρρήσεις, τὰς ὁποίας προεῖπεν ὁ Ἱδρυτὴς αὐτῆς.

Ὁ Κύριος ἡμῶν, τὴν ἡμέραν κατὰ τὴν ὁποίαν ἔθετεν ἕνα ἐκ τῶν δώδεκα κορυφαίων θεμελίων λίθων τῆς Ἐκκλησίας προεῖπε ὅτι καὶ πύλαι Ἅδου οὐ κατισχύσουσιν αὐτῆς. Ἐσχηματίσθη ὁ πρῶτος πυρὴν τῆς Ἐκκλησίας. Αὐτὸς καὶ οἱ δώδεκα μαθηταί Του. Ἡ Ἐκκλησία Του εἶναι μικρά, ἀσήμαντος, ὡς κόκκος σινάπεως, καὶ ὅμως εἰς τὸν κόκκον αὐτὸν τὸν μικροσκοπικόν, προεῖπεν ὅτι θὰ γίνῃ δένδρον μέγα, ὥστε τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ νὰ κατασκηνοῦν ἐν τοῖς κλάδοις αὐτοῦ. Καὶ περιερχόμενος τὰς πόλεις καὶ κώμας ἐφεξῆς δὲν παύει νὰ προλέγῃ ὑπὸ μορφὴν διαφόρων παραβολῶν τὴν μέλλουσαν τύχην καὶ ἀνάπτυξιν τῆς ὀλιγομελοῦς ἐκείνης κοινωνίας. Κατ' αὐτὴν τὴν νύκτα τοῦ θανάτου Του, θανάτου ὁ ὁποῖος κατὰ τοὺς ἀνθρωπίνους ὑπολογισμοὺς ἐσφράγιζε τὰς μεγαλυτέρας ἐλπίδας μὲ τὴν μεγαλυτέραν διάψευσιν καὶ ἀπογοήτευσιν, ἐνώπιον ἀποτεθαρρημένων μαθητῶν ἐγγυᾶται τὴν νίκην καὶ τὸν θρίαμβον αὐτῶν: θαρσεῖτε, ἐγὼ νενίκηκα. Καὶ ὅτε ἐτελείωσε πλέον τὸ ἔργον καὶ μὲ τὸ θεϊκόν Του ὄμμα

διέκρινεν εἰς τὸ βάθος τῶν αἰώνων τὰς θυέλλας καὶ τὰς καταιγίδας, αἱ ὁποῖαι θὰ ἐξέσπων κατὰ τῆς Ἐκκλησίας του, ἐν πλήρει γνώσει ὅτι ἀφίνει τὸ ἔργον του εἰς τοὺς ἕνδεκα τώρα μαθητάς, τοὺς ἀπείρους καὶ δειλούς, τοὺς ὁποίους συνεκράτει ἡ παρουσία Του, πάλιν τὴν τελευταίαν αὐτὴν στιγμὴν ἐπαναλαμβάνει τὴν πρόρρησιν τῆς νίκης: ἐδόθη μοι πᾶσα ἐξουσία ἐν οὐρανῷ καὶ ἐπὶ γῆς, πορευθέντες μαθητεύσατε πάντα τὰ ἔθνη.

Εἰς πᾶσαν σελίδα τῆς δισχιλιετοῦς ἱστορίας τῆς Ἐκκλησίας βλέπομεν πραγματοποιουμένας καὶ ἐπαληθευούσας τὰς προρρήσεις καὶ προφητείας ταύτας. Ἀπὸ τῆς πρώτης ἡμέρας καθ' ἣν ἐνεφανίσθη συναντᾷ τὴν ἀντίδρασιν καὶ τὸν ἀγῶνα. Ὁ Ἰουδαϊσμὸς καὶ ὁ Ἐθνισμὸς ἐπιτίθενται ἔξωθεν, ἀλλὰ καὶ ἔσωθεν ὑφίσταται οὐχὶ ὀλιγώτερον βιαίας προσβολάς. Εἶναι τὰ τέως τέκνα της τὰ ὁποῖα ἐξῆλθον ἐξ αὐτῆς, ἀλλὰ δὲν ἦσαν ἐξ αὐτῆς. Εἶναι οἱ αἱρετικοί, οἱ ὁποῖοι ἐν ὀνόματι τῆς ἐλευθέρας σκέψεως διατείνονται ὅτι προσφέρουσι τὴν ἀλήθειαν. Ζητοῦσι ὑπούλως νὰ σαγηνεύσωσι διανοίας ἐκμεταλλευόμενοι τὸν ἔμφυτον αὐτῆς πόθον πρὸς πᾶν ὅ,τι νέον. Εἶναι ἐπικίνδυνοι ἐχθροὶ ὅπως ἐπικίνδυνος εἶναι καὶ πᾶς ὕπουλος ἐχθρός. Ἀλλὰ καὶ ἡ Ἐκκλησία συνοδικῶς συνερχομένη διατυπώνει εἰς ὅρους καὶ κανόνας: τὶς εἶναι ἡ ἀκεραία καὶ ἀνόθευτος διδασκαλία πίστεως καὶ διοικήσεως. Καὶ ἐνῷ μὲν αὐτὴ μαθητεύει πάντα τὰ ἔθνη, ὁ μοντανισμός, ὁ γνωστικισμός, ὁ ἀρειανισμός, ὁ μονοφυσιτισμός, ἡ εἰκονομαχία, οἱ Ἐγκυκλοπαιδισταί, ὁ ὀρθολογισμός, ὁ εἷς μετὰ τὸν ἄλλον καταπίπτουσιν εἰς τὴν θριαμβευτικὴν διάβασιν τῆς ὀρθοδόξου διδασκαλίας.

Βεβαίως ἡ ἱστορία εἰς πᾶσαν σελίδα αὐτῆς μαρτυρεῖ περὶ τῆς νίκης καὶ τοῦ ἀκαταλύτου τῆς μιᾶς Ἐκκλησίας, ἀλλὰ αὐτὸ δὲν σημαίνει ὅτι πρέπει νὰ ἐπαναπαυώμεθα μοιρολατρικῶς, διότι μᾶς λέγει συγχρόνως κάτι ἄλλο: ὅτι δηλ. ἡ δόξα καὶ ἡ ἀκμὴ καὶ ἡ ζωτικότης αὐτῆς, ἅτε ζώσης κοινωνίας, ἐξαρτᾶται ἀπὸ τὸν ζῆλον καὶ τὴν ἠθικὴν καὶ πνευματικὴν κατάστασιν τῶν λαῶν, οἱ ὁποῖοι ἀποτελοῦσι τὰ μέλη αὐτῆς. Τὸ πόρισμα λοιπὸν τοῦτο τῆς ἱστορίας εἶναι συγχρόνως καὶ ἓν σπουδαῖον μάθημα καὶ μία σπουδαία προειδοποίησις καὶ δι' ἡμᾶς. Ἔχομεν ἄρα καθήκοντα ἀπέναντι τῆς Ἐκκλησίας, ἡ ὁποία μᾶς ἔδωκε τὸ ἅγιον βάπτισμα, ἡ ὁποία μᾶς ἁγιάζει καὶ ἡ ὁποία ἐγγυᾶται τὴν σωτηρίαν μας.

Τίνα τὰ πρὸς αὐτὴν καθήκοντα ἡμῶν ταῦτα; Εἶναι ἡ μίμησις τῶν ἀρετῶν, τὰς ὁποίας εἶχον οἱ ἅγιοι ἄνδρες τῆς Κυριακῆς τῆς Ὀρθοδοξίας. Αἱ ἀρεταὶ δὲ αὐτῶν, αἱ ὁποῖαι ὡς αἰώνιος φωτοστέφανος θὰ περιαυγάζη αὐτούς: εἶναι πίστις εἰς τὸν θεῖον Ἱδρυτὴν τῆς Ἐκκλησίας καὶ πεποίθησις εἰς τὸ ἀκατάλυτον αὐτῆς, εἶναι ἡ ἐμμονὴ εἰς τὰς ἰδέας καὶ πεποιθήσεις, εἶναι ἡ συναίσθησις τὴν ὁποίαν εἶχον ὅτι ἔπρεπε νὰ κρατηθῇ πάσῃ δυνάμει ἡ θρησκευτικὴ ἑνότης. Καὶ πράγματι εἰς τοὺς ἀγῶνας

των αὐτούς, οἱ ὁποῖοι ἐπέσυραν ἐπ᾽ αὐτοὺς τὰς ἀδίκους καὶ μεροληπτικὰς τῶν μεταγενεστέρων κρίσεις, ἡμεῖς τοὐλάχιστον ὀφείλομεν τὴν θρησκευτικήν μας ἑνότητα. Χωρὶς νὰ θέλῃ κανεὶς νὰ δικαιολογήσῃ μερικὰς παρεκτροπὰς δικαιολογουμένας ἀρκετὰ ἀπὸ τὴν βιαιότητα τῶν ἐπιθέσεων τῶν ἀντιπάλων, χωρὶς νὰ λησμονήσῃ ὅτι τὰ ἀνθρώπινα πάθη δύνανται νὰ ἀναμιχθῶσι καὶ εἰς τὰ ἁγιώτερα τῶν ζητημάτων, δύναται πᾶς τις ὅμως νὰ βεβαιώσῃ ὅτι οἱ ἄνδρες ἐκεῖνοι ἀπέδωσαν ὑψίστην ἐκδούλευσιν. Ἐὰν σήμερον παρουσιάζωμεν εἰς τὸν κόσμον θέαμα λαοῦ συμπαγοῦς καὶ ἡνωμένου ἐν τῇ αὐτῇ πίστει καὶ θρησκείᾳ τῶν πατέρων του, τὸ ὀφείλομεν εἰς αὐτούς. Καὶ αὐτὸ οὐδεὶς δύναται νὰ ἀρνηθῇ.

Τὰ διδάγματα λοιπὸν αὐτά, τὰ ὁποῖα ἀπορρέουσιν ἀπὸ τὴν ἑορτὴν τῆς Κυριακῆς τῆς Ὀρθοδοξίας, ἂς τὰ διατηρῶμεν εἰς τὰς καρδίας μας. Ἂν ἡ ἑνότης τῆς πίστεως συνδεδεμένη μετὰ τῆς ἀγάπης καὶ τῆς πρὸς ἀλλήλους εἰρήνης ρυθμίζῃ τὸν βίον μας, τότε ἂς εἴμεθα βέβαιοι ὅτι κυβερνήτης τοῦ πελαγοδρομοῦντος σκάφους τῆς Ἐκκλησίας θὰ εἶναι αὐτὸς ὁ Χριστὸς καὶ μὲ Αὐτόν, ὡς κυβερνήτην, θὰ πλέῃ πάντοτε ἐν ἀσφαλείᾳ, παρὰ τὰς καταιγίδας τὰς ὁποίας θὰ συναντᾷ.

Χ. Κ.

ΤΟ ΕΝ ΤΩι ΠΑΤΡΙΑΡΧΙΚΩι ΝΑΩι ΚΩΝ/ΠΟΛΕΩΣ ΠΑΡΕΚΚΛΗΣΙΟΝ ΤΗΣ ΑΓΙΑΣ ΜΕΓΑΛΟΜΑΡΤΥΡΟΣ ΕΥΦΗΜΙΑΣ ΚΑΙ Η ΑΚΟΛΟΥΘΙΑ ΑΥΤΗΣ

Ἡ ἐν τῷ ἱερῷ πατριαρχικῷ ναῷ Κ/πόλεως τοῦ ἁγίου Γεωργίου ἀποθησαύρισις τοῦ τιμίου λειψάνου τῆς ἁγίας μεγαλομάρτυρος Εὐφημίας καὶ ὁ ἀπεριόριστος σεβασμὸς τῶν χριστιανῶν τῆς πρωτευούσης πρὸς τὴν πανεύφημον μεγαλομάρτυρα ἐγένετο ἀφορμὴ ἵνα τὸ θησαύρισμα τοῦτο τῆς ἡμετέρας πίστεως ἐναποτεθῇ ἐν ἰδίῳ παρεκκλησίῳ ἐντὸς αὐτοῦ τοῦ ἱεροῦ πατριαρχικοῦ ναοῦ «δι' ἐνθρονίσεως καὶ μαρτυρίων εἰς τιμὴν καὶ δόξαν τῆς ἁγίας».

Τὴν τοιαύτην ἀποκατάστασιν καὶ καθιέρωσιν ἰδίου τόπου ἱεροῦ πρὸς ἐναπόθεσιν τῶν τιμίων συνέλαβε καὶ εἰς ἔργον προήγαγεν ἡ εὐσέβεια καὶ ὁ ἱερὸς ζῆλος τοῦ οἰκουμενικοῦ πατριάρχου Γρηγορίου τοῦ Ε' κατὰ τὴν πρώτην αὐτοῦ πατριαρχείαν (1797-1798).

Κατὰ τὴν ἰδίαν τοῦ αὐτοῦ πατριάρχου μαρτυρίαν ἡ μνήμη τῆς μεγαλομάρτυρος (11η Ἰουλίου) ἐτελεῖτο μεγαλοπρεπῶς ἐν τοῖς Πατριαρχείοις, καθ' ἣν πλήθη πιστῶν καὶ ἀλλοδόξων κατέκλυζον τὸν πατριαρχικὸν ναὸν πρὸς προσκύνησιν τῆς τιμίας σοροῦ διὰ τὰ ἐπιτελούμενα τοῖς μετὰ πίστεως προσερχομένοις τεράστια. Διὰ τὸν ἰδιάζοντα ὅθεν σεβασμόν, τοῦ ὁποίου ἀπήλαυεν ἡ τιμία σορὸς τῆς μεγαλομάρτυρος, καθιερώθη τὸ ἐν τῷ πατριαρχικῷ ναῷ ἰδιαίτερον εἰς τιμὴν τῆς ἁγίας παρεκκλήσιον ὀφειλόμενον εἰς τὴν εὐλάβειαν τοῦ ἐθνομάρτυρος καὶ μακαριστοῦ Πατριάρχου Γρηγορίου τοῦ Ε' ὡς ἐκ τοῦ κατωτέρω δημοσιευομένου αὐτοῦ γράμματος φανερὸν γίνεται.

Ἀλλ' ὁ εὐσεβὴς πόθος τοῦ Πατριάρχου δὲν περιωρίσθη εἰς τοῦτο καὶ μόνον· ἐπρονόησε καὶ περὶ συντάξεως καταλλήλου Ἀκολουθίας τῆς μάρτυρος ἀναλόγου πρὸς τὸ μεγαλεῖον τῆς τελουμένης πανηγύρεως. Ἡ εἰς τὰ παλαιὰ ἔντυπα Μηναῖα Ἀκολουθία τῆς μεγαλομάρτυρος οὔτε πλήρης ἦτο οὔτε κατάλληλος πρὸς τὴν λαμπρότητα τῆς ἑορτῆς· ἐπεβάλλετο νὰ συμ-

πληρωθῇ ἢ ἀποκατασταθῇ δι' ἁρμοδιωτέρας τελείας καὶ πλήρους ἀναλόγου τῆς σοβαρότητος τῆς ἡμέρας· ἀλλ' ἐπῆλθεν ἡ πτῶσις τοῦ πατριάρχου καὶ κατὰ συνέπειαν καὶ ἡ τοῦ ἱεροῦ σκοποῦ ματαίωσις. Κατὰ τὴν δευτέραν ὅμως αὐτοῦ πατριαρχείαν (1806-1808) ματαίως ἐπιζητήσας τὴν εὕρεσιν πλήρους Ἀκολουθίας ἀρχαίας καὶ καταλλήλου πρὸς τὴν μεγαλοπρέπειαν τῆς ἑορτῆς [1]) ἐπεφόρτισε τὸν πρωτοψάλτην τῆς Μεγάλης Ἐκκλησίας Ἰάκωβον νὰ συντάξῃ πανηγυρικὴν Ἀκολουθίαν εἰς τὴν μεγαλομάρτυρα· ἀπετάθη δὲ τότε καὶ διὰ πατριαρχικοῦ Γράμματος πρὸς τὸν λογιώτατον διδάσκαλον Κύριλλον τὸν Λαυριώτην ζητῶν παρ' αὐτοῦ τὸν βίον καὶ τὸ μαρτύριον τῆς ἁγίας Εὐφημίας, τὸν ὁποῖον κατεῖχεν ἐν ἰδιαιτέρῳ βιβλιαρίῳ, ὡς ἐβεβαίωσεν αὐτὸν ὁ ἐν Ἁγίῳ Ὄρει ἐφησυχάζων πρώην Λήμνου Καλλίνικος. Τί ἀπήντησεν ὁ Λαυριώτης δὲν γνωρίζομεν· ἀλλ' εἶναι γνωστὸν ὅτι ἡ Ἀκολουθία ἡ ἐπὶ τῆς β' πατριαρχείας τοῦ Γρηγορίου ἐκ τοῦ πατριαρχικοῦ τυπογραφείου τῷ 1808 ἐκδοθεῖσα περιέχει μόνον αὐτὸ τὸ ἐν τοῖς Μηναίοις (11η Ἰουλίου) ὑπόμνημα ἄνευ ἄλλου ἐκτενοῦς μαρτυρίου τῆς ἁγίας Εὐφημίας ὡς ἐπεθύμησε νὰ ἐπισυνάψῃ εἰς τὴν Ἀκολουθίαν ὁ Γρηγόριος, καίτοι ἐν τῇ Βιβλιοθήκῃ τῆς Λαύρας εἰς τέσσαρας Κώδικας τὸν Δ 44, Δ 46 φ. 20-31, Ε 184 φ. 136-149 καὶ Η 183 φ. 256-280 σώζεται βίος καὶ μαρτύριον τῆς ἁγίας (ἐκδοθὲν παρὰ Migne, P. Gr. τ. 115 στ. 713), καὶ ἄλλο δὲ μαρτύριον τῆς μεγαλομάρτυρος ἐν Κώδ. Δ 50 φ. 66β-74 τῆς αὐτῆς Λαύρας ἀνέκδοτον.

Ἡ ἐν λόγῳ Ἀκολουθία ἐτυπώθη ἀνωνύμως ὑπὸ τὸν τίτλον: «Ἀκολουθία τῆς ἁγίας μεγαλομάρτυρος καὶ πανευφήμου Εὐφημίας συντεθεῖσα ὑπό τινος εὐσεβοῦς πρὸς χρῆσιν καὶ ὠφέλειαν τῶν εὐσεβῶν καὶ ὀρθοδόξων χριστιανῶν· νῦν πρῶτον τύποις ἐκδοθεῖσα διὰ τῶν φιλοτίμων συνδρομητῶν, ὧν τὰ ὀνόματα καταγράφονται ἐν τῷ τέλει τοῦ παρόντος· ἀδείᾳ καὶ προτροπῇ τοῦ παναγιωτάτου ἡμῶν δεσπότου καὶ οἰκουμενικοῦ πατριάρχου κυρίου κυρίου Γρηγορίου, ἐπιμελείᾳ δὲ τῶν τιμιωτάτων ἐπιτρόπων τοῦ παγκαρίου τῆς μεγάλης ἐκκλησίας. Ἐν τῷ τοῦ πατριαρχείου τῆς Κωνσταντινουπόλεως τυπογραφείῳ. Ἐν ἔτει 1808» [1]). Μετὰ τῆς Ἀκολουθίας ταύτης συνεξεδόθη ἐν τέλει (σ. 13-19) καὶ ἡ τῆς ὁσίας Θεοφανοῦς.

---

[1]) Εἰς τὰ ἀρχαῖα λειτουργικὰ βιβλία κεῖνται Ἀκολουθίαι πλήρεις μετὰ πολλῶν Στιχηρῶν, Ἰδιομέλων, Καθισμάτων, Κοντακίων, Κανόνων καὶ Ἐξαποστειλαρίων ἀποθησαυρισθέντων ἐν τῇ Συλλογῇ μου. Δύο Κανόνες τοῦ ὑμνογράφου Ἰωσήφ, ὁ εἷς πρὸς τὸ «Ἁρματηλάτην Φαραὼ» καὶ ὁ ἄλλος πρὸς τὸ «Ὡς ἐν ἠπείρῳ», εὑρίσκονται εἰς πολλοὺς Κώδικας· εἷς ἄλλος, τοῦ Γεωργίου Νικομηδείας, φέρων ἀκροστιχίδα «τῶν παρθένων εὔφημον εὐφημῶ κλέος», ἀπαντᾷ εἰς δύο Λαυριωτικοὺς Κώδικας.

[1]) Δευτέρα ἔκδοσις τῆς Ἀκολουθίας ταύτης ἐγένετο τῷ 1857 δαπάνῃ τοῦ Πα-

῾Ο Κουτλουμουσιανὸς Βαρθολομαῖος συμπαραλαβὼν εἰς τὴν ὑπ᾽ αὐτοῦ γενομένην ἔκδοσιν τῶν Μηναίων καὶ τὴν ᾽Ακολουθίαν ταύτην ἐγνώρισεν εἰς ἡμᾶς διὰ σημειώματος καὶ τὸν ἀνωνύμως φερόμενον συντάκτην τῆς ᾽Ακολουθίας· «τὸν δὲ παρόντα κανόνα καὶ πᾶσαν ὁμοῦ τὴν ἑορτάσιμον ταύτην ἀκολουθίαν τῆς ἁγίας Εὐφημίας ἐφιλοπόνησεν ὁ μουσικολογιώτατος ᾽Ιάκωβος πρωτοψάλτης τῆς τοῦ Χριστοῦ Μεγάλης ᾽Εκκλησίας· ἐτυπώθη δὲ ἐν πρώτοις κατὰ τὰ πατριαρχεῖα ἐπὶ τῶν ἡμερῶν τοῦ ἀοιδίμου πατριάρχου Γρηγορίου Ε′ τῷ 1804 (γράφε 1808) ἔτει ἀπὸ Χριστοῦ» (Μηναῖον ᾽Ιουλίου 11 ἔκδ. 1895).

Τὰς εἰδήσεις ταύτας, περί τε τῆς ἀποκαταστάσεως ἰδίου παρεκκλησίου πρὸς κατάθεσιν τῆς τιμίας σοροῦ τῆς ἁγίας Εὐφημίας ἐν αὐτῷ τῷ πατριαρχικῷ ναῷ, καὶ τὴν πρόνοιαν περὶ συντάξεως πλήρους ᾽Ακολουθίας πρὸς τιμὴν τῆς μεγαλομάρτυρος ἔχομεν ἐξ ἐπιστολῆς αὐτογράφου τοῦ πατριάρχου Γρηγορίου πρὸς τὸν Λαυριώτην Κύριλλον ἀποκειμένης ἐν τῷ ἀρχείῳ τῆς Μεγίστης Λαύρας, ἐξ ἧς πιστὸν ἀντίγραφον ἀπέστειλέ μοι ὁ Γέρων Σπυρίδων Λαυριώτης ὁ ἰατρός, ὁ μετὰ προθυμίας ἀνωτέρας παντὸς ἐπαίνου εἰς τὰς χρείας μου διακονῶν.

Τὸ πατριαρχικὸν τοῦτο Γράμμα πλὴν τῶν ἀνωτέρω εἰδήσεων παρέχει καὶ ἄλλας χρησίμους πληροφορίας, ὅτι δηλονότι ἡ σημερινὴ σύστασις τῶν Πατριαρχείων ὀφείλεται εἰς τὴν πρόνοιαν αὐτοῦ, ὅστις εὑρὼν ἐρείπια ἀνήγειρε ταῦτα ***ἐκ βάθρων*** καὶ ἐπροίκισε διὰ ποσίμου ὕδατος, διοχετευθέντος ἀλλαχόθεν, καὶ βρύσεων καὶ τυπογραφείου «πρὸς εὔκλειαν καὶ ὠφέλειαν τοῦ ἡμετέρου γένους».

Διὰ τὴν σπουδαιότητα αὐτοῦ δημοσιεύομεν τὸ πατριαρχικὸν Γράμμα ὡς ἔχει:

† Γρηγόριος ἐλέῳ Θεοῦ ἀρχιεπίσκοπος Κωνσταντινουπόλεως Νέας Ρώμης καὶ οἰκουμενικὸς πατριάρχης.

῾Οσιολογιώτατε διδάσκαλε Λαυριῶτα κὺρ Κύριλλε, τέκνον ἐν Κυρίῳ ἀγαπητὸν τῆς ἡμῶν Μετριότητος, χάρις εἴη σοι τῇ ὁσιολογιότητι καὶ εἰρήνη παρὰ Θεοῦ, παρ᾽ ἡμῶν δὲ εὐχὴ εὐλογία καὶ συγχώρησις. ᾽Επειδὴ ἠκούσαμεν καὶ ἐμάθομεν ἀπὸ ζώσης φωνῆς τοῦ ἱερωτάτου μητροπολίτου πρώην Λήμνου συναδελφοῦ ἡμῶν κὺρ Καλλινίκου, ὅτι ἡ ὁσιολογιότης σου ὑπὸ φιλοπονίας καὶ περιεργείας ἔφθασες νὰ ἔχῃς ἓν βιβλιάριον, τὸ ὁποῖον περιέχει τὸν βίον καὶ τὴν ἄθλησιν τῆς ἁγίας ἐνδόξου μεγαλομάρτυρος καὶ

τριάρχου Κυρίλλου καὶ τῆς περὶ αὐτὸν συνόδου· εἰς τὴν ἔκδοσιν ταύτην προσετέθησαν δύο ἔτι ἀνέκδοτοι Κανόνες, εἷς τοῦ ὑμνογράφου ᾽Ιωσήφ, καὶ ἕτερος ᾽Ανδρέου Κρήτης, πρὸς τούτοις δὲ καὶ ᾠδὴ ὑπὸ ᾽Η. Ταντalίδου πρὸς τιμὴν τῆς ἁγίας

πανευφήμου Εὐφημίας, ἧς τὸ ἅγιον λείψανον εἶξεύρεις καλῶς ὅτι σώζεται ἐν τῷ πανσέπτῳ πατριαρχικῷ ἡμῶν ναῷ τοῦ ἁγίου ἐνδόξου μεγαλομάρτυρος Γεωργίου τοῦ τροπαιοφόρου, καὶ ἐπὶ τῆς πρώτης θείῳ ἐλέει ἡμετέρας πατριαρχείας, τῶν Πατριαρχείων ἐρείπιον ἀποκατασταθέντων καὶ ἐκ βάθρων ἀνεγερθέντων καὶ λαμπρῶς οἰκοδομηθέντων καὶ ἀσφαλῶς περιποιηθέντων σὺν μετοχετεύσει ποτίμων ὑδάτων καὶ ἀποκαταστάσει κοινῆς πατριαρχικῆς τυπογραφίας εἰς εὔκλειαν καὶ ὠφέλειαν τοῦ ἡμετέρου γένους, ἀποκατεστήσαμεν δι' ἐνθρονίσεως καὶ μαρτυρίων παρεκκλήσιον εἰς τιμὴν καὶ δόξαν τῆς ἁγίας Εὐφημίας, ὅτι πανήγυρις μεγάλη γίνεται ἐν τῷ πανσέπτῳ πατριαρχικῷ ναῷ κατὰ τὴν ἑνδεκάτην τοῦ Ἰουλίου μηνὸς εἰς μνημόσυνον τοῦ ὑπ' αὐτῆς γεγονότος θαύματος εἰσρεόντων πλήθη ἀνδρῶν τε καὶ γυναικῶν οὐ μόνον εὐσεβῶν, ἀλλὰ καὶ ἑτεροδόξων εἰς προσκύνησιν τῆς σοροῦ τοῦ ἁγίου αὐτῆς λειψάνου, καὶ διὰ τὸ νὰ βουλώμεθα ἤδη νὰ ἐκδόσωμεν εἰς τύπον τὴν Ἀκολουθίαν αὐτῆς τῆς ἁγίας, ὡς θαύματα διηνεκῶς παρεχομένης τοῖς μετὰ πίστεως καὶ εὐλαβείας προσιοῦσι καὶ ἐπικαλουμένοις, διὰ τοῦτο γράφομεν τῇ ὁσιολογιότητί σου, ὅπου νὰ ἔχῃς τὰς ἡμετέρας εὐχὰς καὶ εὐλογίας, αὐτὸν τὸν βίον τῆς ἁγίας νὰ προφθάσῃς πρὸς ἡμᾶς ὡς τάχιστα διὰ νὰ ἐπέλθωμεν καὶ νὰ συγγράψωμεν καὶ νὰ ἐκδόσωμεν ἐν τύποις ἐν τῇ ἐκκλησιαστικῇ αὐτῆς Ἀκολουθίᾳ, τὸν ὁποῖον καὶ περιμένομεν ἀμέσως καὶ πάλιν θέλομέν σοι τὸν ἐξαποστείλῃ· καὶ [διὰ] τὸ ἔργον τοῦτο ὡς κοινωφελὲς καὶ θεάρεστον θέλεις ἔχει καὶ ἡ ὁσιολογιότης σου μισθὸν παρὰ Θεοῦ, οὗ ἡ χάρις εἴη μετὰ σοῦ.

'αωη' (1808) Ἰουλίου ιβ'.

† Ο ΠΡ. ΛΕΟΝΤΟΠΟΛΕΩΣ ΣΩΦΡΟΝΙΟΣ

† ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΟΥ ΣΑΡΔΕΩΝ ΓΕΡΜΑΝΟΥ

ΣΥΜΒΟΛΗ

ΕΙΣ ΤΟΥΣ

ΠΑΤΡΙΑΡΧΙΚΟΥΣ ΚΑΤΑΛΟΓΟΥΣ Κ/ΠΟΛΕΩΣ

ΑΠΟ ΤΗΣ ΑΛΩΣΕΩΣ ΚΑΙ ΕΞΗΣ

(Συνέχεια ἐκ τοῦ προηγουμένου)

«Καθημένου οὖν τοῦ Παϊσίου ἐν Χάλκῃ φόβῳ τῆς πανώλους, τοῦ δὲ πατριάρχου (Νεοφύτου) ἐν Χαλκηδόνι, πρὸς μὲν τὸν Παΐσιον ἐπέμφθη κλητὴρ παρὰ τοῦ Ἐπιτρόπου ἵν' ἐλθὼν φορέσῃ τὸ καβάδι, πρὸς δὲ τὸν Νεόφυτον ἄλλος ἵν' ἀπαγάγῃ εἰς ἐξορίαν» (Συνοπτ. διήγ.). Κατὰ τὸν Ὑψηλάντη, «οἱ ἀρχιερεῖς προσταχθέντες ἐκλέξασθαι πατριάρχην προβάλλουσι τὸν κὺρ Παΐσιον καὶ γίνεται τὸ ***δεύτερον***· ἐν τῷ ἐνδύεσθαι τὴν συνήθη χλαμύδα παρὰ τοῦ Ἐπιτρόπου προσετάγη τὸ νὰ μὴν ἀκούῃ τὸν δραγομάνον καὶ νὰ μὴ τὸν ἀνακατώνῃ ποσῶς εἰς τὰς ὑποθέσεις του, μόνον νὰ τοῦ τὰς μηνύῃ μὲ ἔγγραφόν του· καὶ ταῦτα προστάττει παρόντων τῶν τε ἀρχιερέων καὶ τοῦ δραγομάνου». Ἡ δευτέρα αὕτη πατριαρχεία τοῦ Παϊσίου διήρκεσεν ἀπὸ ***Αὐγούστου 1740*** μέχρις ***ὑπερμεσοῦντος Μαΐου 1743,*** ὅτε κατέληξε καὶ αὖθις εἰς βιαίαν ἀπομάκρυνσιν αὐτοῦ ἀπὸ τοῦ θρόνου, εἰς ὃν ἀνῆλθε τὸ β' ὁ ἐν ΚΠόλει πάντοτε διαμένων Νεόφυτος, αὐτὸς δὲ ὁ Παΐσιος «ἐβλήθη ἐν τοῖς τοῦ ἀρχιδεσμοφύλακος δεσμοῖς ἀπαιτούμενος παρὰ τοῦ ὑπάτου τὴν τοῦ θανόντος Σοφίας περιουσίαν· ὑποσχεθεὶς δὲ μεγάλα καὶ ἀπαιτούμενος πολλὰ μετὰ ὀγδοήκοντα ἡμερῶν φυλακὴν καὶ ἑξήκοντα ταλάντων δόσιν, τὰ ἡμίσεα ὧν ἔλαβεν, ἐρρύσθη καὶ ἀπῆλθεν εἰς Γιάσιον μεσιτεύσαντος τοῦ ἡγεμόνος Ἰωάννου Νικολάου Βοεβόδα» (Συνοπτ. διήγ. [51]).

---

[51]) ***Δοσβ.*** 100 ἑξ.— ***Ὑψ λ.*** 349. 352.— Κατ' ***Αὔγουστον 1740*** ἀναφέρεται συνοδικὴ πρᾶξις Νεοφύτου ΣΤ', τῇ 14 Μαΐου 1743 ὑπόμνημα τοῦ ἀρχ/που Τήνου Μελετίου ἐπὶ Παϊσίου Β' καὶ κατὰ τὸν αὐτὸν μῆνα (μετὰ τὴν 14 αὐτοῦ) ὑπόμνημα τοῦ Μ. Σοφίας Ἀνθίμου ἐπὶ Νεοφύτου ΣΤ' (***Κῶδ.*** Πατρ. Ἀρχ. Δ' 69. 70).

Ἐπανελθὼν μετ' οὐ πολὺ εἰς βασιλεύουσαν, κατόπιν ἐνεργειῶν τῶν φίλων αὐτοῦ παρὰ τῷ Ἐπιτρόπῳ τῆς βασιλείας, ἐπέτυχε νὰ ἀνέλθῃ τὸ **τρίτον** τὸν θρόνον ἐνδυθεὶς τὴν συνήθη χλαμύδα πιθανῶς κατὰ **Μάρτιον 1744.** Φέρεται δ' ὅμως; ἀπολέσας τὴν ἐμπιστοσύνην τοῦ Ἐπιτρόπου· ἀλλ' ὕστερον «δι' ἐξόδων ἁδρῶν ἐνεδύθη καὶ **δευτέραν** χλαμύδα». Ἀργότερον, τῷ 1748, ἡ θέσις αὐτοῦ ἐκλονίσθη σοβαρῶς. Διὰ λόγους διαφόρους «μισηθεὶς καὶ διαβληθεὶς ἐζητήθη παρὰ καιρὸν τὰ τῆς χλαμύδος συνήθη καὶ τὴν βεβαίωσιν», ἅπερ ὁ Παΐσιος ἠρνήθη νὰ καταβάλῃ βασιζόμενος πάντοτε «εἰς τὸν τῶν ἀρχιερέων ὅρκον ὅτι οὐ δέχονται ἄλλον πατριάρχην». Πλὴν καὶ παρὰ τὴν τοιαύτην γνώμην τῶν ἀρχιερέων ὁ Παΐσιος κατεβιβάσθη τοῦ θρόνου τῇ **28 Σεπτεμβρίου 1748**, συλληφθεὶς δὲ καὶ φυλακισθεὶς ἐκλήθη εἰς παραίτησιν ἀπὸ τοῦ θρόνου διὰ τοῦ μ/του Τορνόβου, ὅπερ καὶ ἔπραξε τῇ **30** ἰδ. μηνὸς ἐξασφαλίσας πρότερον τὴν ὑπόσχεσιν ὅτι δὲν θὰ ἀποσταλῇ εἰς ἐξορίαν. Ἔκτοτε ἐφησύχαζεν ἐν τῇ ἐν Χάλκῃ ἱ. μονῇ τῆς Καμαριωτίσσης [52]).

Ἐξωσθέντος δὲ Κυρίλλου Ε´ «δίδεται ἄδεια τοῖς ἐνδημοῦσιν ἀρχιερεῦσιν ἐκλέξασθαι εἰς πατριάρχην ὃν ἂν ἐθέλοιεν, ὅθεν ψήφῳ καὶ δοκιμασίᾳ συνοδικῇ .... ἀναβιβάζεται εἰς τὸν ἀποστολικὸν οἰκουμενικὸν θρόνον τὸ **τέταρτον** ὁ αὐτὸς κὺρ Παΐσιος» (Ὑψηλ.) — «διὰ πολλῶν δεήσεων καὶ κοινῆς τῶν ἁγίων ἀρχιερέων καὶ εὐγενεστάτων ἀρχόντων καὶ κληρικῶν προσκλήσεως καὶ ἱκετείας πρὸς τοὺς δυνάστας». Ἡ τετάρτη τοῦ Παϊσίου πατριαρχεία ἀρξαμένη κατὰ τὰ **τέλη Μαΐου ἢ ἀρχὰς Ἰουνίου 1751**, ὡς συνάγεται ἐκ τοῦ χρόνου τῆς λήξεως τῆς α´ πατριαρχείας Κυρίλλου τοῦ Ε´, παρετάθη μέχρι τῶν **ἀρχῶν Σ/βρίου 1752**, ὅτε ἐξ ἀφορμῆς στάσεως ὀπαδῶν τοῦ γνωστοῦ μοναχοῦ Αὐξεντίου ἐξηναγκάσθη εἰς παραίτησιν «τὸ βαθὺ γῆρας περιβαλλόμενος», πιθανῶς τῇ ***7η ἰ. μηνὸς καὶ ἔτους***, ἡμέρᾳ τῆς β´ προσκλήσεως Κυρίλλου Ε´ εἰς τὸν θρόνον. Ἀπελθὼν εἰς Χάλκην ἐφησύχαζε καὶ αὖθις ἐν τῇ αὐτῇ ἱ. μονῇ τῆς Καμαριωτίσσης, ἐν ᾗ ἀπέθανε ταφεὶς ἐν τῷ προνάῳ τοῦ ναοῦ

52) ***Δυοβ.*** 101 ἑξ.— ***Ὑψηλ.*** 352. 361. 362.— ***Ἐπετηρὶς*** Βυζ. Σπουδῶν Ι´ (1933) σ. 164.— Κατὰ Ἰανουάριον 1744 Νεόφυτος ὁ ΣΤ´ ὑπέγραψε σιγίλλιον (***Ἑλληνικὰ*** Γ´ 149), ἐνῷ ***κατὰ Μάρτιον 1744*** Παΐσιος ὁ Β´ ἔγραψε τῷ μ/τῃ Οὐγγροβλαχίας προσυπογραφόντων τῶν: Καισαρείας ***Παρθενίου*** — Ἡρακλείας ***Γερασίμου*** — Κυζίκου ***Ἀνανίου*** — Νικομηδείας ***Θεοκλήτου*** — Νικαίας ***Καλλινίκου*** — Χαλκηδόνος ***Καλλινίκου*** — Θεσσαλονίκης ***Ἰωακεὶμ*** — Τορνόβου ***Ἀνθίμου*** - Σερρῶν ***Γαβριὴλ***— Οὐγγροβλαχίας ***Νεοφύτου*** — Τραπεζοῦντος ***Ἱερεμίου*** — Μελενίκου ***Κυρίλλου*** — Ἰωαννίνων ***Γρηγορίου*** — Ἀδριανουπόλεως ***Διονυσίου*** — Μεσημβρίας ***Γρηγορίου***— Ἀγχιάλου ***Ναθαναὴλ*** — Δέρκων ***Σαμουήλ.*** (Γεδεὼν καν. διατ. Α´ 240. ***Δελικάνη*** Γ´ 450). Πάντως οἱ ὡς ἄνω ἀναφερόμενοι ὑπέγραψαν τὴν τρίτην ἄνοδον τοῦ Παϊσίου εἰς τὸν θρόνον.

αὐτῆς, τῇ 11 Δ/βρίου 1756. Ἐπὶ τοῦ τάφου τοῦ Παϊσίου Β' ἐχαράχθησαν τὰ κάτωθι δύο ἐπιτύμβια: 53).

Α'

Καλύπτει δέμας τύμβος οὗτος ποιμένος,
Οἰκουμενικοῦ Παϊσίου, ὄλβιον·
Ὃς εὐσεβοφρόνως τε καὶ εὐμηχάνως
Ἴθυνε τὸ σύστημα τῶν Ὀρθοδόξων
Ἔτεσι πλείστοις· ἔπειτ' ἐφησυχάσας
Ἐν τῇδε μονῇ κατέλιπε τὸν βίον
Εἰς χεῖρας Θεοῦ παρατιθεὶς τὸ πνεῦμα.

Ἐν ἔτει αψνστ', Δεκεμβρίου ια'.

Β'

Ἐνθάδε Παΐσιος κεῖται μέγας ἀρχιερέων
Λάμψας τις Φαέθων ἄλλος ἐν εὐσεβίῃ·
Ὃν ῥα καὶ ἶσα Χριστοῖο ξείνως καὶ ἔοργεν
Ὄχλος, ὃν ἴθυνε πνεύματος ἰδμοσύνῃ,

***

Παραίτησις Παϊσίου Β' 54).

Ἡ μετριότης ἡμῶν διὰ τοῦ παρόντος αὐτῆς ἐνυπογράφου τῆς τελείας παραιτήσεως γράμματος δηλοποιῶ ὅτι ἰδιοθελεῖ ἡμῶν καὶ ἀβιάστῳ γνώμῃ καὶ προαιρέσει ἐποιη-

---

53) ***Δυοβ.*** 105.— ***Ὑψηλ.*** 367. 370.— ***Σάθα Γ'*** 207. 214.— ***Ἐπετηρὶς*** Β. Σπ. ὡς ἄνω σ. 166. 167.— ***Βυζαντίου*** Β' 308.— ***Σ. Μογὲ*** κλπ. ὡς ἀνωτ. σ. 68. 78.— ***Β. Κουτλουμουσιανοῦ*** κλπ. σ. 101.

54) ***Ἐκκλ. Ἀλ.*** Β' 230.— ***Ἐπετ.*** Β. Σπ. ὡς ἀνωτ. σ. 164.—***Κώδ.*** Δ' 111.

— Περὶ ***Παϊσίου Β'*** ὅρα καί: ***Κούμα*** 395.— ***Μαθᾶ*** 241. 241. 247.— ***Βυζ.*** Β. 541.— ***Γεδεὼν*** 628. 635. 639. 644.— ***τοῦ αὐτοῦ*** κανον. διατάξεις Α' 222. 235. 414.— ***Νέα Σιὼν*** 1933 σ 161.— ***Θρακικὰ*** ΣΤ' 13.— ***Σάθα Γ'*** 531. ***Δελικάνη*** Β' 39. 179. 189. 489. 490. 668. Γ' 409. 421. 439. 450.— ***Ἑλληνικὰ*** Β' 432. Γ' 56. 115. 119. 138. 141. 146 421.— ***Παράρτημα*** ΙΖ' τόμ. Ε. Φ. Συλλ. ΚΠόλεως σ. 30 καὶ Κ-ΚΒ' τόμου σ. 107. 110. 111. 116. 117.— ***Α. Κεραμέως*** Μαυρογ. βιβλ. Α σ. 167. 175.— ***Ἐκκλ. Ἀλήθεια*** Γ' 601. Δ' 399. Η' 35. Ι' 148. ΙΘ' 152. 298. 383. ΚΓ' 447. – ***Θεολογία*** Γ' 308. ΙΑ' 362.— **Le Quien** Ι' 350.— **Vailhé**..... — ***Μ. Ε. Ἐγκ.*** ΙΘ' 400.— ***Ἠλ. Γενν.*** Φωτ. βιβλ. Α' 18. 22. 59. 118. 119. 121. Β' στ' 8· 11. 12. 29 53. 59. 62. 167. 168.— ***Γ. Μαζαράκη*** ὡς ἀνωτ. σ. 605. 606. 607. 626.— Ἱστορ. τῆς ἐκκλ. Ἱεροσολ. ὑπὸ ***Ἀρχ. Χρ. Παπαδοπούλου*** Ἱερουσόλυμα, 1910. σ 622. 630.— ***τοῦ αὐτοῦ*** (Ἀρχ/που Ἀθηνῶν) ἱστ. τῆς ἐκκλ. Ἀλεξ. ὡς ἀνωτ. σ. 754 ἑξ.— **N. Jorga** ὡς ἀνωτ. σ. 187. 227.— ***Εὐγενίου*** ἱερέως ἡ Ζωοδόχος Πηγή. ΚΠολις σ. 225.— **Langlois** Mont Athos σ. 35.— **Mansi** XXXVII σ. 683. 907. 927. 965· 1007. 1026. 1027. 1035. 1050. — ***Α Κεραμ.*** ἱερ. βιβλ. Α' 211. 214. 474.

σάμεθα ἤδη τελείαν παραίτησιν τοῦ ἁγιωτάτου οἰκουμενικοῦ θρόνου εἰς τὴν ἁγίαν τοῦ Χριστοῦ Μεγάλην Ἐκκλησίαν καὶ εἰς τὴν ἱερὰν τῶν συναδελφῶν ἡμῶν ἀρχιερέων ὁμήγυριν, οὐ μὴν δὲ καὶ τοῦ πατριαρχικοῦ ἡμῶν ἀξιώματος καὶ τῆς ἀρχιερωσύνης, ὑποσχόμενος κατοικεῖν καὶ ἐφησυχάζειν ἡσύχως καὶ ἀταράχως ἐν τῇ κατὰ τὴν νῆσον Χάλκην σταυροπηγιακῇ τε καὶ πατριαρχικῇ σεβασμίᾳ μονῇ τῆς Ὑπεραγίας ἡμῶν Θεοτόκου ἐφ' ὅρῳ ζωῆς ἡμῶν καὶ φυλλάττειν τὴν ἀδελφικὴν εἰρήνην καὶ ἀγάπην, ἅτε καὶ τῆς ἱερᾶς συνόδου ὑποσχομένης ὡσαύτως φυλλάττειν διὰ παντὸς τὴν πρὸς τὴν ἡμῶν μετριότητα ἀδελφικὴν ἀγάπην καὶ ὁμόνοιαν καὶ τὰ διὰ κοινοῦ συνοδικοῦ αὐτῶν γράμματος ὑποσχεθέντα πρὸς ἡμᾶς. Ὅθεν εἰς τὴν περὶ τούτου ἔνδειξιν καὶ διηνεκῆ ἀσφάλειαν ἐγένετο καὶ τὸ παρὸν ἐνυπόγραφον καὶ ἐσφραγισμένον ἡμῶν τῆς τελείας παραιτήσεως ταύτης γράμμα.

αψμη' Σεπτεμβρίου λ'.

† *ὁ πρώην ΚΠόλεως* ***Παΐσιος*** *βεβαιοῖ.*

61) ΣΕΡΑΦΕΙΜ Α'

«Διὰ τῆς παρούσης ἡμετέρας πατριαρχικῆς δηλοποιοῦμεν τῇ ἀρχιερωσύνῃ σου ὅτι μετὰ τὴν ἔξωσιν τοῦ ὅπως δήπως προπατριαρχεύσαντος Ἱερεμίου, χρείας οὔσης καὶ ἀνάγκης νὰ ἀντικατασταθῇ γνήσιος ποιμὴν καὶ προστάτης τοῦ οἰκουμενικοῦ θρόνου καὶ τῆς μεγάλης τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας, διὰ κοινῆς ἐκλογῆς καὶ κανονικῶν ψήφων, γενομένων παρὰ τοῦ εὐαγοῦς κλήρου καὶ τῆς ἱερᾶς τῶν συναδελφῶν ἀρχιερέων συνόδου, προσεκλήθημεν καὶ προεβιβάσθημεν ἡμεῖς ἐπὶ τὸν ἁγιώτατον ἀποστολικὸν πατριαρχικὸν καὶ οἰκουμενικὸν θρόνον τῆς ΚΠόλεως καὶ ἐνεχειρίσθημεν τὴν κοινὴν προστασίαν καὶ καθόλου ποιμαντορίαν τῆς τοῦ Χριστοῦ μεγάλης Ἐκκλησίας...», ἔγραφε τῷ 1733 ὁ ἐκλεγεὶς ἀπὸ Νικομηδείας ***Σεραφεὶμ*** τῷ πρ. Ἄρτης Νεοφύτῳ. Ἡ ἐκλογή, κατὰ τὸ κατωτέρω δημοσιευόμενον «ὑπόμνημα», ἐγένετο κατ' ***Ἀπρίλιον*** 1733 καὶ συγκεκριμένως ***ἀρχὰς*** τοῦ μηνὸς τούτου, ἐφ' ὅσον χρονολογεῖται ἀπό: «1733, ***Ἀπριλίου θ'***, προσφώνημα Γερασίμου Ἡρακλείας πρὸς τὸν πατριάρχην Σεραφεὶμ ἐπὶ τῇ ἐγχειρίσει τῆς πατερίτζας» 55).

Ἐκ τῆς ἐπισταμένης ἀναγνώσεως τοῦ ὑπομνήματος» συνάγεται α') ὅτι ἤδη πρὸ τοῦ Ἀπριλίου ἀπεφασίσθη ὑπὸ τῆς Ἐκκλησίας ἡ ἀπὸ τοῦ θρόνου ἀπομάκρυνσις τοῦ Ἱερεμίου. Ἡ φράσις «... ἔφθασε ***πρὸ ὀλίγου ἤδη καιροῦ*** ἐν στερήσει γενέσθαι κλπ.», φερομένη ἐν ἐγγράφῳ χρονολογουμένῳ ἀπὸ ***ἀρχῶν Ἀπριλίου***, προϋποτίθησι τοὐλάχιστον 2-3 ἑβδο-

55) ***Νέα Σιὼν*** 1935 σ. 370.— ***Δυοβ.*** 99.— ***Ὑψηλ.*** 336.— Παράρτ. Κ-ΚΒ' τόμ. Ε. φ. Συλλ. σ. 116.

μάδας, διὰ τοῦτο καὶ ὡρίσαμεν ἤδη τὴν β' πατριαρχείαν τοῦ Ἱερεμίου ὡς λήγουσαν μετὰ τὴν 15 Μαρτίου 1733.— καὶ β') ὅτι ἅμα τῇ περὶ Ἱερεμίου ὡς ἄνω ἀποφάσει τῆς Ἐκκλησίας διενηργήθη εὐθὺς ἡ ἐκλογὴ διαδόχου αὐτοῦ. Καὶ ναὶ μὲν ἡ ἐκλογὴ αὕτη δὲν ἔλαβε τὸ ἐνεργοῦν αὐτῆς ἀμέσως διὰ τὴν ἐπιβράδυνσιν τῆς ἀπὸ μέρους τῆς βασιλείας ἐξώσεως τοῦ Ἱερεμίου, ὅμως κατὰ τὸ «ὑπόμνημα» «***ἡ ἐκλογὴ καὶ αἱ ψῆφοι κανονικῶς προβᾶσαι*** καὶ ταῖς ἁπάντων γνώμαις κεκυρωμέναι ἔμενον ***ἔκτοτε***, ὅσον ἐκ μέρους τῆς Ἐκκλησίας, ***ἀπηρτισμέναι*** καὶ τὴν παρὰ Θεοῦ ροπὴν περιμένουσαι», μετά τινα δὲ καιρὸν οἱ αὐθένται «***τὴν προγεγενημένην διὰ κανονικῶν ψήφων ἐκλογὴν*** ἀποδεξάμενοι συνεχώρησαν προχειρίσασθαι...», ἐφ' ᾧ καὶ οἱ ἀρχιερεῖς κλπ. συνελθόντες... «ἐπὶ τῷ συνδιασκέψασθαι καὶ ***αὖθις*** δι' ἀκριβείας κατὰ τὰς ***προεκτελεσθείσας κανονικὰς ἡμῶν ψήφους...***» ἐξέλεξαν τὸν ἀπὸ Νικομηδείας Σεραφείμ. Κατὰ ταῦτα, αὐστηρῶς εἰπεῖν, ἡ ἐκλογὴ τοῦ Σεραφεὶμ διενηργήθη ἐνωρίτερον τοῦ Ἀπριλίου, ***ὑπερμεσοῦντος δηλ. τοῦ Μαρτίου 1733***, καὶ μόνον διὰ τὴν ὡς ἄνω σημειωθεῖσαν ἐπιβράδυνσιν τῆς πολιτείας ἔλαβεν αὕτη τὴν ἐπίσημον αὐτῆς διατύπωσιν καὶ ἐκδήλωσιν κατὰ τὰς ***ἀρχὰς Ἀπριλίου ἰδ. ἔτους.***

Ἡ πατριαρχεία τοῦ Σεραφεὶμ διεταράχθη ὑπὸ ἀποπείρας ἐχθρικῆς ἐναντίον αὐτοῦ. Λέγεται ὅτι «μιᾷ Κυριακῇ μετὰ τὴν λειτουργίαν ἐξελθὼν τῆς Ἐκκλησίας καὶ στὰς ἐπὶ τῶν κρηπίδων τοῦ νάρθηκος καὶ εὐλογῶν τὸν λαόν, ὡς σύνηθες, ἐτραυματίσθη παρὰ δημότου τινὸς μαχαίρᾳ». Κατ' ἄλλην πληροφορίαν, ἡ ἀπόπειρα αὕτη ἐγένετο «κατὰ τὴν τοῦ νέου ἔτους ἡμέραν» τοῦ 1734. Ὅσον δὲ καὶ ἂν «δὲν ἔγινε καιρία καὶ θανατηφόρος ἡ πληγὴ διὰ τὰ πολλὰ ροῦχα ὁποῦ ἐφόρει», ὅμως ἐκλονίσθη πολὺ ψυχικῶς, διότι «τὸν ἐφάνη ἀνύποιστος ὁ τρόπος τοῦ τραυματισθῆναι, μάλιστα διὰ τὸ πάντη ἀσυνείθιστον καὶ μήπω γεγονὸς» (Ὑψηλ.) καὶ ἐφαίνετο σκεπτόμενος οἰκειοθελῆ παραίτησιν ἀπὸ τοῦ θρόνου. Ἐν τῷ μεταξὺ ὅμως «κινουμένων τῶν Ἀρμενίων ἵνα λάβωσι τὸν Ἅγιον Τάφον καὶ τὸ τῆς Ζωοδόχου Πηγῆς ὕδωρ καὶ μὴ συναινοῦντος εἰς τοῦτο τοῦ πατριάρχου μηνυθέντος παρὰ τοῦ ὑπάτου ἅπαξ καὶ δὶς διὰ τοῦ ἑρμηνέως, ὁ ὕπατος πῦρ ἔπνεε κατ' αὐτοῦ». Ἐν τέλει ἐξωσθεὶς τοῦ θρόνου καὶ εἶτα παραιτηθεὶς καὶ ἐγγράφως, περὶ ***τὰ τέλη Σεπτεμβρίου 1734***, περιωρίσθη κατ' ἀρχὰς ἐν Λήμνῳ εἶτα δὲ ἀπελθὼν εἰς Ἅγιον Ὄρος ἐτελεύτησεν ἐκεῖ, ἄγνωστον πότε [56]).

---

[56]) ***Ὑψηλ.*** 338.— ***Δυοβ.*** 99.— ***Παράρτημα*** ὡς ἀνωτ. σ. 110. 112.

—Περὶ ***Σεραφεὶμ Α'*** ὅρα καί: ***Κούμα*** σ. 396. — ***Μαθᾶ*** σ. 242. — ***Βυζ. Β'*** σ. 541.— ***Γεδεὼν*** 632.— Langlois ὡς ἀνωτ. σ. 40.— ***Θεολογία*** Γ' 314.— ***Σάθα***

***

Ὑπόμνημα ἐκλογῆς Σεραφεὶμ Α΄ τοῦ ἀπὸ Νικομηδείας [57]).

Μεγάλη τῳόντι καὶ ἀνερμήνευτος ἡ περὶ τὸ γένος τῶν ὀρθοδόξων κηδεμονία καὶ πρόνοια τοῦ φιλανθρωποτάτου Θεοῦ, ἥτις λόγοις ἀρρήτοις διοικοῦσα τὸ πᾶν καὶ συνέχουσα συγχωρεῖ μὲν ἐνίοτε τὴν τῶν κακῶν ἐπαγωγὴν στεφάνους ὑπομονῆς τοῖς εὐσεβέσιν ἐντεῦθεν εὐμεθόδως ποριζομένη, οὐκ ἀφίησι δὲ διὰ τέλους ἐγκατατρίβεσθαι τοῖς δεινοῖς τοὺς ἐπικαλουμένους ἐνθέρμως τὴν ἐξ ὕψους ῥοπὴν καὶ βοήθειαν, ἀλλ' ἐκμειλήσεται θᾶττον καὶ ἐπακούσει τῶν εὐχῶν καὶ τὰ πεπτωκότα ἀνίστησι καὶ ἐξιᾶται τὰ νοσοῦντα; καὶ τὰ μὲν δεινὰ ἀπελαύνει καὶ ἀπωθεῖται μακράν, ἀντεισάγει δὲ τὰ φαιδρὰ καὶ χρηστότερα καὶ τὴν ἁγίαν τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίαν, ἣν τῷ ἰδίῳ ἐξηγόρασεν αἵματι, καταλλήλως ἐπικοσμεῖ καὶ τὸ ἐφαρμόζον αὐτῇ περιτίθησι κάλλος. Ἐπειδὴ τοιγαροῦν καὶ ἡ ἁγία τοῦ Χριστοῦ Μεγάλη Ἐκκλησία, ἡ κοινὴ μήτηρ καὶ προστάτις πασῶν τῶν ἁγίων ἐκκλησιῶν καὶ τῶν ἐν αὐτοῖς ὀρθοδόξων, καὶ ὁ κατ' αὐτὴν ἁγιώτατος ἀποστολικὸς πατριαρχικὸς καὶ οἰκουμενικὸς θρόνος, κρίμασιν οἷς μόνος οἶδε Θεός, ἔφθασε πρὸ ὀλίγου ἤδη καιροῦ ἐν στερήσει γενέσθαι γνησίου καὶ ἀξίου ποιμένος, δυναμένου διεξάγειν αὐτὴν εὐαγγελικῶς καὶ θεαρέστως, ἅτε τοῦ ἐπιβάτικῶς ἐπελθόντος αὐτῇ τὸ δεύτερον κύρ Ἱ ε ρ ε μ ί ο υ ἀδυνάτου πάντη καὶ ἀπροσφόρου ἀναφανέντος εἰς τὴν προστασίαν καὶ διοίκησιν αὐτῆς οὐ μόνον διὰ τὰ σωματικὰ πηρώματα καὶ τὴν ὡς εἰπεῖν παραλυσίαν, δι' ἣν σχεδὸν ἀκίνητος ἦν πάντη καὶ ἀνενέργητος οὐ μόνον εἰς τὰ ἐκκλησιαστικὰ καὶ θεῖα τῆς ἱερᾶς ἡμῶν ἁγιστείας καὶ εὐσεβοῦς πίστεως λειτουργήματα, ἀλλὰ καὶ εἰς αὐτὰ τὰ ἔξω καὶ πολιτικὰ διοικήματα καὶ μονονοὺκ εἰκὼν καὶ σκιὰ πατριάρχου ἐν νεκρῷ καὶ ἀψύχῳ ἐνοικουροῦσα καὶ ἐπιφαινομένη τῷ σώματι, ἀλλὰ καὶ δι' ἄλλα πολλὰ παρομαρτοῦντα τῇ τοιαύτῃ πηρώσει ἄτοπα καὶ δεινὰ καὶ ἑνὶ λόγῳ διὰ τὸ ἐστερεῖσθαι τὴν πνευματικὴν τῆς τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας καθόλου ποιμαντορίαν τοῦ ἀρχικοῦ ποιμένος, τὸ σῶμα τῆς κεφαλῆς καὶ τὴν παγκόσμιον ταύτην ὁλκάδα τοῦ κυβερνήτου, οὗ ἕνεκα οὐκ ἀνασχετὸν ἡγησάμενοι παριδεῖν ἀθεράπευτον τὴν κοινὴν ταύτην λύμην καὶ ζημίαν τῆς Ἐκκλησίας καὶ τὴν φθορὰν τοῦ οἰκουμενικοῦ θρόνου καὶ τὸ ἀποίμαντον ὅλως καὶ ἀπροστάτευτον τοῦ ὀρθοδόξου συστήματος, συνελθόντες ὁμοθυμαδὸν οἵ τε ἐνδημοῦντες ἐν Κωνσταντινουπόλει ἀρχιερεῖς μετὰ τοῦ τιμιωτάτου, ἐνδοξοτάτου καὶ πανευγενεστάτου ἄρχοντος μεγάλου λογοθέτου καὶ γενικοῦ ἑρμηνευτοῦ κυρίου Ἀλεξάνδρου καὶ τῶν λοιπῶν τιμιωτάτων καὶ λογιωτάτων κληρικῶν τῆς τοῦ Χριστοῦ Μεγάλης Ἐκκλησίας καὶ ἐνδοξοτάτων καὶ εὐγενεστάτων ἀρχόντων τῶν τε Καπῆ-κεχαγιαδων Οὐγγροβλαχίας καὶ Μολδοβλαχίας καὶ λοιπῶν ἐπισήμων τῆς βασιλευούσης ταύτης τῶν πόλεων καὶ παντὸς τοῦ εὐαγοῦς κλήρου τε καὶ συστήματος, ἱερατικοῦ τε καὶ λαϊκοῦ,

---

Γ′ 498.— ***Ἑλληνικὰ*** Γ′ 123. 127.— **Vailhé .....** — **Le Quien** Ι′ 350.— **N. Jorga** κλπ. σ. 174.— ***Μ. Ε. Ἐγκ.*** ΚΑ′ 680.— **Mansi** XXXVII σ. 995. 1011. 1047. 1050 1055. — ***Α. Κεραμέως*** ἱερ. βιβλ. Α′ 204. 218. 280.

[57]) ***Κώδ. Κριτίου*** Β′ σ. 30, ἔνθα εὕρηται τὸ «ὑπόμνημα» ὑπὸ τὴν ἐπιγραφήν: ***«ὑπόμνημα τοῦ μακαρίτου πατριάρχου κὺρ Σεραφεὶμ μετὰ τὴν ἔξωσιν τῆς β′ πατριαρχείας τοῦ κὺρ Ἱερεμίου».*** — **Mansi** ὡς ἀνωτ. 680.

διὰ κοινῆς καὶ ὁμοφώνου βουλῆς σκέψεώς τε καὶ συναινέσεως (ὡρίσαμεν) αὐτὸν μὲν διὰ τὰς ῥηθείας αἰτίας ἀποκινηθῆναι τοῦ οἰκουμενικοῦ τούτου θρόνου, ἄλλον δ' ἀντικατασταθῆναι διὰ κοινῆς ἐκλογῆς καὶ κανονικῶν ψήφων ποιμένα ἄξιον, οὗ ἕνεκα καὶ διεμηνύσαμεν αὐτῷ ἰδιοθελῶς παραιτηθῆναι, λαβόντι τὴν ἀποχρῶσαν βοήθειαν παρὰ τῆς Ἐκκλησίας εἰς τὰ πρὸς ζωάρκειαν. Ἐπεὶ δ' ἐκεῖνος τῇ φιλοδοξίᾳ νικώμενος καὶ τῆς ἰδίας ἀσθενείας καὶ πηρώσεως οὐκ ἐπαισθανόμενος ἀδυσώπητος ἦν, κἀντεῦθεν καὶ μυρίαι ῥᾳδιουργίαι ἐκινοῦντο, μάχη τε καὶ πόλεμος ἀνερρήγνυντο καὶ κίνδυνος ἠπειλεῖτο τῇ Ἐκκλησίᾳ ἐκ τῆς ἐνστάσεως, ἡ μὲν ἐκλογὴ καὶ αἱ ψῆφοι κανονικῶς προβᾶσαι καὶ ταῖς ἁπάντων γνώμαις κεκυρωμέναι ἔμενον ἔκτοτε, ὅσον ἐκ μέρους τῆς Ἐκκλησίας, ἀπηρτισμέναι καὶ τὴν παρὰ Θεοῦ ῥοπὴν περιμένουσαι, ἐλείπετο δὲ ἡ παρὰ τοῦ βασιλικοῦ κράτους ἀπόφασις, ἣν ἐξαιτουμένοις κοινῶς πᾶσιν ἡμῖν ὁ τῶν ἀγαθῶν πρύτανις καὶ χορηγὸς Θεὸς γενόμενος ἵλεως ἐδωρήσατο φιλαγάθως νεύσας εἰς τὰς καρδίας τῶν πολυχρονίων ἡμῶν αὐθεντῶν, ἡγεμόνων τε καὶ ἐξουσιαστῶν, οἵτινες ἐπεγνωκότες καὶ βεβαιωθέντες καλῶς τὴν κοινὴν ἡμῶν ταύτην δυστυχίαν καὶ ἀθλιότητα καὶ σπλαγχνισθέντες ἐφ' ἡμῖν κακῶς πάσχουσι ἐκεῖνον μὲν ἔξωσαν τοῦ οἰκουμενικοῦ θρόνου ὡς ἀπόσφορον καὶ ἀδόκιμον, τὴν δὲ προγεγενημένην διὰ κανονικῶν ψήφων ἐκλογὴν ἀποδεξάμενοι συνεχώρησαν προχειρίσασθαι καὶ προβαλέσθαι κατὰ τὸ ἐπικρατοῦν ἔθος τῇ Ἐκκλησίᾳ τὸν ἄξιον προστάτην καὶ ποιμένα. Τούτου χάριν ἡμεῖς οἱ ἐνδημοῦντες ἐν Κωνσταντινουπόλει συναδελφοὶ ἀρχιερεῖς, κοινῇ γνώμῃ συναινέσει τε καὶ ἀξιώσει τοῦ ῥηθέντος ἐνδοξοτάτου καὶ πανευγενεστάτου ἄρχοντος μεγάλου λογοθέτου καὶ τῶν λοιπῶν τιμιωτάτων κληρικῶν καὶ ἐνδοξοτάτων ἀρχόντων καὶ Καπῆ-Κεχαγιάδων καὶ τοῦ λοιποῦ παντὸς κλήρου τοῦ χριστεπωνύμου πληρώματος συνεισελθόντες ἐν τῷ πανσέπτῳ πατριαρχικῷ ναῷ τοῦ ἁγίου μεγαλομάρτυρος Γεωργίου κατὰ τὴν ἐκκλησιαστικὴν διατύπωσιν, ὡς νενόμισται, ἐπὶ τῷ συνδιασκέψασθαι καὶ αὖθις δι' ἀκριβείας, κατὰ τὰς προεκτελεσθείσας κανονικὰς ἡμῶν ψήφους ἐκλέξασθαί τε κοινῶς καὶ ἐξευρεῖν ἀξιόλογον ἄνδρα καὶ πρόσφορον καὶ τῆς οἰκουμενικῆς καθέδρας καὶ προστασίας κατάλληλον καὶ ἁρμόδιον προστάτην καί, ὡς εἰπεῖν, ἀξιόθρονον, ὅστις ἀξίως ἐπὶ τὴν πρωτιστεύουσαν ταύτην ἀποστολικὴν καὶ οἰκουμενικὴν καθέδραν προβιβασθεὶς καὶ τὴν κοινὴν ἀναλαβὼν πηδαλιουχίαν δυνηθῇ λόγῳ καὶ φρονήσει καὶ ἐμπειρίᾳ καταστορέσαι καὶ κατευνάσαι πάντα σάλον καὶ κλύδωνα καὶ τὴν τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίαν ἀκύμαντον διαφυλάξαι, πρῶτον μὲν ἐθέμεθα τὸν πανιερώτατον καὶ θεοσέβαστον μητροπολίτην Νικομηδείας, ὑπέρτιμον καὶ ἔξαρχον πάσης Βυθυνίας, κύριον Σεραφείμ, δεύτερον δὲ τὸν πανιερώτατον μητροπολίτην κύρ.....καὶ τρίτον τόν......Ὅθεν εἰς ἔνδειξιν κατεστρώθη τὰ ὀνόματα αὐτῶν ἐν τῷδε τῷ ἱερῷ κώδικι τῆς τοῦ Χριστοῦ Μεγάλης Ἐκκλησίας ***ἐν ἔτει σωτηρίῳ αψλγ', μηνὶ Ἀπριλίῳ, ἰνδικτιῶνος ια'.***

***

Παραινετικὸν Γράμμα Σεραφεὶμ Α' ἅμα τῇ ἐκλογῇ αὐτοῦ [58]).

Ὁ φύσει ὑπεράγαθος καὶ πολυέλεος Θεός, ὁποῦ διὰ τὴν ἄπειρον αὐτοῦ ἀγαθότητα καὶ ἐξ ἀρχῆς ἐκ τοῦ μὴ ὄντος ἐδημιούργησε τὸν ἄνθρωπον κατ' εἰκόνα ἑαυτοῦ καὶ

58) Ἐν ***Κώδ. Κριτίου Β'*** σ. 98 ὑπὸ τὴν ἐπιγραφὴν «***μετὰ τὴν δευτέραν ἔξω-***

καθ' ὁμοίωσιν καὶ τὸν ἔκαμε μέτοχον καὶ κοινωνὸν τῆς ἑαυτοῦ δόξης καὶ τρυφῆς καὶ πάλιν διὰ τὴν παράβασιν ἐκπεσόντα τῆς θείας δόξης διὰ τῆς ἐνσάρκου οἰκονομίας ἀναλαβὼν καὶ ἀναπλάσας καὶ εἰς τὸ πρῶτον κάλλος ἐπαναγαγὼν, δὲν ἔλειψε πώποτε ἀπὸ τὸ νὰ ἐκχέῃ πλουσίως τὸ τῆς ἰδίας ἀγαθότητος ἄπειρον αὐτοῦ ἔλεος καὶ νὰ ἐπιδεικνύηται τοὺς θησαυροὺς τῆς θείας του προνοίας καὶ κηδεμονίας εἰς τὸ γένος τῶν εὐσεβῶν καὶ ὀρθοδόξων χριστιανῶν καὶ εἰς τὴν ἁγίαν του Ἐκκλησίαν, τὴν ὁποίαν τῷ ἰδίῳ ἐξηγόρασεν αἵματι καὶ ἂν καλὰ καμμίαν φορὰν ἡ ἀγαθότης του προνοητικῶς καὶ κηδεμονικῶς τὸ συμφέρον καὶ ὠφέλιμον ἡμῶν πραγματευομένη παραχωρεῖ καὶ ἀφίησι νὰ περιπίπτωμεν εἰς πειρασμοὺς καὶ νὰ δοκιμάζωμεν πολλῶν ἐναντίων καὶ λυπηρῶν περιστάσεων ἐπαγωγάς τε καὶ προσβολάς, ὡσὰν ὁποῦ ἡ παροῦσα ζωὴ εἶνε ἀγώνων καὶ παλαισμάτων καιρὸς καὶ ἕπεται ἀναγκαῖος εἰς ἡμᾶς ὁποῦ ἀθλοῦμεν καὶ ἀγωνιζόμεθα νὰ ὑπομένωμεν καὶ τοιούτους πνευματικοὺς πόνους καὶ θλίψεις καὶ ἐνοχλήσεις διὰ νὰ γενῶμεν ἄξιοι καὶ τῶν παρὰ Θεοῦ ἑτοιμαζομένων βραβείων, ἐπειδὴ καὶ κατὰ τὸν Ἀπόστολον ὁποῦ λέγει «οὐδεὶς ἀθλητὴς στεφανοῦται, ἐὰν μὴ νομίμως ἀθλήσῃ», καὶ πάλιν ἀλλαχοῦ «καὶ πάντες δὲ οἱ βουλόμενοι ἐν Χριστῷ ζῆν διωχθήσονται», ὅμως πάλιν ἀπὸ τὸ ἄλλο μέρος φειδόμενος τῆς ἀσθενείας ἡμῶν, ὡς ποιητὴς καὶ δημιουργός, δὲν μᾶς ἀφήνει νὰ βασανιζώμεθα ἐπὶ πολὺ εἰς τὰ δεινά, ἀλλὰ γινόμενος ἵλεως ἀντιλαμβάνεται τοῦ ἰδίου πλάσματος καὶ ἐπακούει τῶν εὐχῶν καὶ δεήσεων, «καιρῷ γὰρ δεκτῷ, λέγει ἡ Γραφή, ἐπήκουσά σου καὶ ἐν ἡμέρᾳ σωτηρίας ἐβοήθησά σοι», ὅθεν καὶ ὁ μακάριος Ἀπόστολος τὴν τοιαύτην τοῦ Θεοῦ εὐσπλαγχνίαν δοξάζοντας λέγει «εὐλογητὸς ὁ θεὸς ὁ μὴ ἐῶν ἡμᾶς κακουχεῖσθαι ὑπὲρ ὃ δυνάμεθα».

Τίς δὲ ὁ τοῦ προοιμίου σκοπός ; Γινώσκετε καλῶς ὅλοι σας, εὐλογημένοι χριστιανοί, ὅτι πρὸ ὀλίγου ἤδη καιροῦ πόσα κακὰ ἀλλεπάλληλα καὶ πόσαι ταραχαὶ καὶ καταδρομαὶ ἐπροξενήθησαν κατὰ τῆς ἁγίας τοῦ Χριστοῦ Μεγάλης Ἐκκλησίας, τῆς κοινῆς μητρὸς τῶν ἁπανταχοῦ ὀρθοδόξων καὶ κατὰ τοῦ ἁγιωτάτου τούτου πατριαρχικοῦ καὶ ἀποστολικοῦ οἰκουμενικοῦ θρόνου ἐξ ἐπηρείας τοῦ μισοκάλου καὶ χαιρεκάκου ἐχθροῦ καὶ πονηροῦ διαβόλου, ὁ ὁποῖος φθονῶντας τὴν εἰρηνικὴν κατάστασιν τῆς τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας δὲν ἔλειψε πώποτε ἀπὸ τὸ νὰ κινῇ καὶ νὰ διεγείρῃ τὰ σκάνδαλα καὶ νὰ εὑρίσκῃ κατὰ καιροὺς τρόπους καὶ ὄργανα εἰς πολέμους καὶ ἀλληλομαχίας, καταδρομάς τε καὶ ζημίας, καθὼς ἔκαμε καὶ εἰς τὰ πρὸ ὀλίγου συμβάντα, καὶ ἐκεῖ ὁποῦ ἡ ἁγία τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησία εἰρήνευε καὶ ἐκυβερνᾶτο καὶ διεξήγετο καλῶς καὶ εἴχομεν γαλήνην καὶ ἡσυχίαν ἄκραν ἐπὶ τῶν ἡμερῶν τοῦ προπατριαρχεύσαντος παναγιωτάτου πατριάρχου πρώην Κωνσταντινουπόλεως καὶ συναδελφοῦ κὺρ Παϊσίου, καὶ δὲν ἦτο καμμία αἰτία καὶ πρόφασις εὔλογος καταδρομῆς καὶ σκανδάλου, ἀθρόον καὶ αἰφνιδίως ἐπέπνευσαν ἐναντίοι ἄνεμοι καὶ ἐσήκωσαν κλύδωνας καὶ τρικυμίας καὶ ταραχὰς καὶ καταδρομὰς κατὰ τῆς τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας καὶ ὕστερα ἀπὸ τόσα ἀλλεπάλληλα δεινά, ὁποῦ ἀθρόον ἀκολούθησαν τὴν κατὰ τῆς αὐτοῦ παναγιότητος ἄδικον ἐξορίαν,

---

σιν τοῦ κὺρ Ἱερεμίου ἀσθενείᾳ σωματικῇ καὶ σχεδὸν ἀναισθησίᾳ πάσχοντος πατριαρχεύσαντος τοῦ μακαρίτου Σεραφείμ, ἐγράφη τὸ παρὸν πρὸς φανέρωσιν τοῦ πράγματος καὶ νουθεσίαν τῶν ὀρθοδόξων» (τοῦ διδασκάλου Κριτίου, τοῦ πατρός μου).— **Mansi** ὡς ἀνωτ. **970. 1047.**

ζημίαν καὶ φθορὰν δαπανημάτων πολυαρίθμων, κίνδυνον ἐπαπειλούμενον συνεχῶς κατὰ τῶν συναδελφῶν ἀρχιερέων, τέλος πάντων ἠναγκαζόμεθα νὰ βλέπωμεν τὴν ἁγίαν τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίαν χωρὶς προστάτην ἄξιον καὶ ἱκανὸν καὶ δυνατὸν εἰς κυβέρνησιν τῆς παγκοσμίου ταύτης ὁλκάδος καὶ νὰ πλέωμεν ὅλοι κοινῶς χωρὶς κυβερνήτην ἔμπειρον, εὑρισκόμενοι εἰς τόσας φουρτούνας καὶ τρικυμίας καὶ καθ' ἡμέραν νὰ προσμένωμεν κινδύνους, φόβους, ναυάγια. ἐπειδὴ καὶ ἀφήνοντας νὰ διηγούμεθα τὰ ἄλλα αἴτια, ἀρκεῖ μόνον νὰ εἰποῦμεν τὸ φανερὸν καὶ πασίδηλον, ὁποῦ καθὼς δὲν σᾶς λανθάνει, τί λογῆς ἦτον ἡ ὑστερινὴ αὐτὴ κατάστασις τοῦ κὺρ Ἱερεμίου ἀπὸ τὰς σωματικὰς ἀρωστίας καὶ τὰ διάφορα πάθη, ὁποῦ τοῦ ἀκολούθησαν, διὰ τὰ ὁποῖα μὲ τὸ νὰ ἔγινε πλέον πάντη ἀκίνητος καὶ χωρὶς αἰσθητήρια καὶ σχεδὸν εἰπεῖν ἕνας νεκρὸς ἄταφος, ὡσὰν τὸν παράλυτον, καὶ ἡμιθανής, δὲν ἦτο ἱκανὸς οὔτε νὰ βλέπῃ, οὔτε νὰ ἀκούῃ τὰ γενόμενα καὶ οὔτε νὰ συστήσῃ κανένα καλόν, οὔτε νὰ ἀπαντήσῃ καὶ νὰ διορθώσῃ κανένα κακὸν ἀπὸ τὴν ἄκραν καὶ ἐσχάτην σωματικὴν ἀδυναμίαν του καὶ μὲ τὸ νὰ ἦτον εἰς τοιαύτην ἐλεεινὴν κατάστασιν, συνέβαινε νὰ γίνωνται καθ' ἑκάστην μυρία ἄτοπα καὶ δεινὰ ἀπὸ τοὺς ὑπηρέτας καὶ θεράποντας αὐτοῦ καὶ νὰ κινδυνεύωμεν ἅπαντες.

Εἰς γοῦν τοιαύτην δυστυχῆ κατάστασιν εὑρισκόμενοι ἡμεῖς τε καὶ ἡ ἁγία τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησία ἐπεκαλούμεθα συνεχῶς τὴν θείαν ἀγαθότητα νὰ γίνῃ ἵλεως καὶ νὰ ἐλευθερώσῃ ἡμᾶς ἀπὸ τὰ ἐπικείμενα ταῦτα κακὰ καὶ νὰ κάμῃ τὴν προσήκουσαν διόρθωσιν εἰς τὴν ἁγίαν του Ἐκκλησίαν, καὶ ἐπειδὴ ὁ εὐδιάλλακτος καὶ φύσει ἀγαθὸς Θεὸς ἐπήκουσε τῶν εὐχῶν καὶ δεήσεων ἡμῶν πάντων, καὶ ἐκόπασε μὲν ἡ θραῦσις καὶ οἱ κλύδωνες καὶ αἱ ταραχαί, ἐπέπνευσαν δὲ αὖθις τὰ τῆς εἰρήνης θυμηρέστατα πνεύματα καὶ κατευοδώθη μὲν ὑγιὴς εἰς Κωνσταντινούπολιν καὶ ὁ ρηθεὶς παναγιώτατος συναδελφὸς ἡμῶν κὺρ Παΐσιος καὶ ἐδόθη εἰς τὴν τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίαν ἡ κοινὴ ἐκλογὴ καὶ αἱ κανονικαὶ ψῆφοι. Τελευταῖον, διὰ νὰ μὴ ἐκτείνωμεν τὸν λόγον, προσκαλεσθέντες ἡμεῖς ἐπὶ τὸν ἁγιώτατον τοῦτον θρόνον καὶ μὲ ὅλον ὁποῦ ἐδυσχεραίναμεν καὶ ἐδυσφοροῦμεν βιασθέντες νὰ ἀφήσωμεν τὴν προτέραν ἡμῶν ἡσυχίαν καὶ νὰ εἰσέλθωμεν εἰς ὑπέρμεγα φορτίον καὶ βαθύτατον πέλαγος, ὑπετάγημεν ὅμως τῷ Κυρίῳ καὶ ἀκολουθήσαμεν τῷ θείῳ θελήματι καὶ τῇ κατὰ θείαν νεῦσιν γενομένῃ εἰς ἡμᾶς ἐκλογῇ καὶ ταῖς ψήφοις, ὄχι γιὰ κανένα ἄλλο τέλος, καθὼς ὁ καρδιογνώστης οἶδε Θεός, παρὰ δι' ἕνα καὶ μόνον ζῆλον διάπυρον καὶ θερμότατον ὑπὲρ τῆς συστάσεως τῆς ἁγίας τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας καὶ τῶν συναδελφῶν ἀρχιερέων καὶ ὅλου τοῦ χριστιανικοῦ πληρώματος σκοπὸν ἔχοντες, θεοῦ συναντιλαμβανομένου τοῦ εὐδοκήσαντος οὕτω περὶ ἡμῶν, νὰ κυβερνήσωμεν ἀμέμπτως καὶ θεαρέστως τὴν ἁγίαν τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίαν καὶ νὰ φυλάξωμεν τὴν ἐν Χριστῷ εἰρήνην καὶ ὁμόνοιαν καὶ μετὰ τῆς αὐτοῦ παναγιότητος καὶ πάντων τῶν συναδελφῶν ἀρχιερέων καὶ τῶν ὀρθοδόξων καὶ ἑνὶ λόγῳ νὰ πολιτευθῶμεν κατὰ τὸ ἅγιον θέλημα τοῦ οὕτως εὐδοκήσαντος περὶ ἡμῶν Θεοῦ.

Τούτου χάριν γράφοντες συνοδικῶς, γνώμῃ καὶ τοῦ ρηθέντος παναγιωτάτου συναδελφοῦ πρώην Κωνσταντινουπόλεως κὺρ Παϊσίου καὶ τῶν περὶ ἡμᾶς ἱερωτάτων ἀρχιερέων, πρῶτον μὲν εὐχόμεθα καὶ εὐλογοῦμεν ἐξ ὅλης ψυχῆς καὶ καρδίας πάντας τοὺς εὐσεβεῖς καὶ ὀρθοδόξους χριστιανούς, ἱερωμένους καὶ λαϊκούς, μικροὺς καὶ μεγά-

λους, ἄνδρας τε καὶ γυναῖκας, δεύτερον συμβουλεύομεν καὶ παραινοῦμεν ἅπαντας πατρικῶς καὶ πνευματικῶς ὅπως γινώσκοντες τὸν τρόπον καὶ τὰς ἀληθεῖς αἰτίας τῆς μεταβολῆς ταύτης, ὁποῦ ἀκολούθησαν εἰς τὴν ἁγίαν τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίαν καὶ τὴν περὶ ἡμᾶς γενομένην τοῦ Θεοῦ οἰκονομίαν, νὰ δοξάσητε κοινῶς ὅλοι σας τὸν πολυάγαθον Θεὸν ὁποῦ ἐπρονόησε κηδεμονικῶς καὶ φιλανθρώπως διὰ τὴν ἁγίαν του ἐκκλησίαν καὶ τὴν ἠξίωσε πάλιν νὰ εὑρίσκεται θείῳ ἐλέει εἰς ἄκραν γαλήνην καὶ ἡσυχίαν καὶ εἰρηνικὴν κατάστασιν καὶ νὰ διεξάγεται χριστιανικῶς καὶ εὐαγγελικῶς καὶ κατὰ τὸ θεῖον θέλημα καὶ ἔχοντες τοιαύτην βεβαίαν καὶ καλὴν πληροφορίαν νὰ πολιτεύεσθε καὶ ἐσεῖς εἰρηνικῶς καὶ φιλαδέλφως φυλάττοντες τὴν ἐν Χριστῷ ὁμόνοιαν, εἰρήνην καὶ ἀγάπην καὶ νὰ συντρέχετε καὶ νὰ συμβοηθῆτε τὴν ἁγίαν τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίαν ὡς τέκνα αὐτῆς γνήσια καὶ φιλόστοργα μετὰ τῆς προσηκούσης ὑποταγῆς καὶ εὐπειθείας ὄντες ἡνωμένοι καὶ συνημμένοι καὶ ἀδιαίρετοι ἐν ἑνὶ καὶ τῷ αὐτῷ πνεύματι χωρὶς διχόνοιαν καὶ ἐναντιότητα καὶ φιλονικείαν, ὁ δὲ τῶν ἀγαθῶν χορηγὸς Θεὸς νὰ εὐλογῇ καὶ νὰ ἁγιάζῃ πάντας ἡμᾶς.

Ἀπρίλιος, 1733.

(Ἀκολουθεῖ).

ΑΡΧΙΜΑΝΔΡΙΤΟΥ ΙΛΑΡΙΩΝΟΣ ΒΑΣΔΕΚΑ
τακτικοῦ καθηγητοῦ τῆς Δογματικῆς Θεολογίας καὶ Χριστιανικῆς Φιλοσοφίας
ἐν τῇ Ὀρθοδόξῳ Θεολογικῇ Σχολῇ τοῦ Πανεπιστημίου Βαρσοβίας.

Η ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ

ΚΑΙ Η ΣΧΕΣΙΣ ΑΥΤΗΣ ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΕΠΙΣΤΗΜΗΝ ΚΑΙ ΤΗΝ ΘΡΗΣΚΕΙΑΝ

(Συνέχεια ἐκ τῆς σελίδος 279 παρελθόντος ἔτους)

Κατὰ ταῦτα, ἐνῷ αἱ ἀφετηρίαι καὶ αἱ ἐπόψεις τῶν ἐπὶ μέρους ἐπιστημῶν εἶναι εἰς στενὰ πλαίσια περιωρισμέναι ὡς ἐκ τοῦ τμηματικοῦ χαρακτῆρος τῆς κατ' αἴσθησιν ἐμπειρίας, ἡ Φιλοσοφία, ὡς ἐκ τοῦ γενικοῦ καὶ παμπεριληπτικοῦ χαρακτῆρος τοῦ ὑποκειμένου της, μόνη δύναται νὰ διαμορφώσῃ συνολικὴν κοσμοθεωρίαν, διὰ τοῦτο δὲ καὶ περισσότερον καὶ ἀρτιώτερον ἀνταποκρίνεται πρὸς τὴν θεμελιώδη ἀνάγκην τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως. Δύναται νὰ λεχθῇ ὅτι αἱ ἐπὶ μέρους ἐπιστῆμαι. καὶ δὴ αἱ θετικαί, πλεονεκτοῦσι τῆς Φιλοσοφίας κατὰ τὴν τάσιν τῶν εἰδικῶν εἰς ὁμοφωνίαν ἐν τῇ λύσει ὡρισμένων ζητημάτων, τάσιν, ἥτις ἐν τῇ Φιλοσοφίᾳ εἶναι ἀσθενεστάτη. Καίτοι δηλαδὴ πᾶς τις ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ κρίνῃ περὶ τῆς λογικῆς εὐσταθείας τῶν θεωριῶν τῶν ἐμπειρικῶν ἐπιστημῶν, ὅμως, ἐφ' ὅσον ἡ γνῶσις αὕτη κατὰ μέγιστον μέρος ἀνήκει εἰς τοὺς εἰδικοὺς τῆς ὡρισμένης ἐπιστήμης, εὐνόητον ὅτι, προκειμένης κρίσεως περὶ τοῦ καταλλήλου ἢ μὴ δεδομένης τινὸς ὑποθέσεως, ἡ ἀποφασιστικὴ ψῆφος ἀνήκει εἰς τοὺς εἰδικούς, πάντες δ' οἱ μὴ εἰδικοὶ ὑποτάσσονται εἰς τὴν γνώμην των καὶ απόφασιν. Ἐν τῇ Φιλοσοφίᾳ ὅμως καὶ τῇ Μεταφυσικῇ εἰδικοὶ δὲν ὑπάρχουσι. Φιλόσοφοι ὑπῆρξαν καὶ ὑπάρχουσι καὶ πολυμαθεῖς, ἀλλ' ὑπῆρξαν καὶ ἄνθρωποι μετρίας γνώσεως, διότι τὸ μὲν ἡ ἔννοια τοῦ κόσμου ὡς ὅλου εἶναι ἐλαστική, τὸ δὲ ἡ ἀρχή, καθ' ἣν ἡ τοῦ κόσμου ἔννοια κατασκευάζεται, δὲν βασίζεται εἰς τὸ ποσὸν τῆς γνώσεως, ὅσον εἰς τὴν δύναμιν καὶ τὸ βάθος τῆς σκέψεως. Ἀλλ' ἀκριβῶς διὰ τοῦτον τὸν λόγον ἡ Φιλοσοφία ὑπερτερεῖ

τοῦ ἐπιστημονικοῦ ἐμπειρισμοῦ: τὸ βάθος καὶ ἡ δύναμις τῆς σκέψεως μαρτυροῦν περὶ τῆς ἀπείρως ὑπεροχωτέρας ἀξίας τῶν διὰ τῆς Φιλοσοφίας γνωστέων ἀληθειῶν. Ἐὰν ἡ Φιλοσοφία εἶναι καὶ Μεταφυσική, ἤτοι ἐὰν ἐξετάζῃ τὰς πρώτας ἀρχὰς καὶ τοὺς ἐσχάτους τῶν πραγμάτων λόγους, καὶ ἐὰν ἡ Μεταφυσικὴ εἶναι ἡ ὑψηλοτέρα ἔκφρασις τῆς Φιλοσοφίας, εἶναι προφανὲς ὅτι ἐκ πάντων τῶν προβλημάτων, τὰ ὁποῖα ἀπασχολοῦσι τὸν ἄνθρωπον, τὰ ὑψηλότερα, τὰ βαθύτερα, τὰ εὐγενέστερα καὶ σπουδαιότερα εἶναι τὰ μεταφυσικὰ ταῦτα προβλήματα (: τὸ ὀντολογικόν, τὸ θεολογικὸν καὶ τὸ ψυχολογικόν). Ἀκριβῶς δὲ διὰ τὴν μεγάλην ἀξίαν των καὶ διὰ τὸ δυσεπίλυτον αὐτῶν ὑπὸ τῶν κοινῶν διανοιῶν, ἀπαιτοῦνται πρὸς ἐμβάθυνσιν εἰς αὐτὰς πνευματικαὶ μεγαλοφυΐαι, μόνον δὲ ἡ ὕπαρξις μεγάλων φιλοσοφικῶν διανοιῶν ἐγγυᾶται τὴν μεταφυσικὴν πρὸς τὴν ἀλήθειαν πρόοδον, ἤτοι τὴν προϊοῦσαν ἀσφαλῆ πρὸς τὴν ἀλήθειαν προσέγγισιν· τοιαύτην πρόοδον δὲν πραγματοποιοῦσιν αἱ θετικαὶ ἐπιστῆμαι. Κατὰ κόρον ἐπαναλαμβάνεται ὁ λόγος περὶ τῶν κολοσσιαίων προόδων τῶν Φυσικῶν ἐπιστημῶν· ἀλλὰ μία ἐγγυτέρα ἐξέτασις τῶν ἀξιώσεων τούτων θὰ ἀπεδείκνυεν ὅτι ὁ περὶ τῆς προόδου θόρυβος εἶναι σφόδρα δυσανάλογος πρὸς τὰ πράγματα. Ἐὰν ὡς κατακτήσεις τῆς ἐπιστήμης θετικὰς καὶ πραγματικὰς δεχθῶμεν τὰς ὑπὸ τῆς θετικῆς ἐπιστήμης παραδεδεγμένας ὡς ἀπολύτως κατασταθείσας ἐπιστημονικὰς ἀληθείας, θὰ ἀποδειχθῇ ὅτι ὁ ἀριθμὸς αὐτῶν εἶναι σφόδρα περιωρισμένος. Τοιαῦται ἀλήθειαι εἶναι, ὡς γνωστόν, αἱ ἐπιστημονικαὶ γενικεύσεις, αἱ ἄλλως καλούμεναι «νόμοι τῆς ἐπιστήμης», οἱ «ἐπιστημονικοὶ νόμοι». Καὶ εἶναι παρατηρημένον, ὅτι, ὅσῳ μᾶλλον αὐξάνουν αἱ συγκεκριμέναι κατακτήσεις τῶν θετικῶν ἐπιστημῶν, ὅσῳ μᾶλλον δηλ. εὐρύνεται ὁ κύκλος τῶν ἀνακαλυπτομένων συγκεκριμένων γεγονότων, τόσῳ μᾶλλον ἐλαττοῦται ὁ ἀριθμὸς τῶν καθολικῶς παραδεδεγμένων ἐπιστημονικῶν νόμων. Τὸ δ' ἐκπληκτικώτερον εἶναι, ὅτι ἡ ὁλονὲν αὐξανομένη ἀμφιβολία ὡς πρὸς τὴν ἀπόλυτον αὐτῶν ἀξιοπιστίαν εἶναι γέννημα τῶν νεωτέρων χρόνων, χωροῦν παραλλήλως πρὸς τὰς θαυμασίας ἀποκαλύψεις ἐν τῷ κύκλῳ τῶν γεγονότων. (Οὕτω π. χ. ἐν τῇ Γεωμετρίᾳ ἐπὶ μᾶλλον ἀποκτᾷ σημασίαν ἡ Θεωρία ὅτι ἀλήθειαί τινες εἶναι καθαρῶς ὑποκειμενικαὶ καὶ ὅτι ἡ ἐμπειρία εἶναι ἱκανὴ ν' ἀνακαλύψῃ γεγονότα μὴ σύμφωνα πρὸς τὴν Εὐκλείδειον Γεωμετρίαν. Ὁ ἀξιωματικὸς χαρακτὴρ τῶν θέσεων τῆς κλασικῆς Μηχανικῆς περὶ τῆς μάζης καὶ τῆς ἀδρανείας ἐκλονίσθη ἤδη ὁριστικῶς. Ἐν τῇ Φυσικῇ ἡ καθολικότης τοῦ νόμου τῆς διατηρήσεως τῆς ἐνεργείας προκαλεῖ ἀπὸ πολλοῦ ἀμφιβολίας, καὶ αὐτὴ δὲ ἡ ἐσωτερικὴ τοῦ νόμου τούτου ἔννοια ὑποβιβάζεται σφόδρα ὑπὸ τῶν ἐπαϊόντων. Ὁ τοῦ Newton νόμος τῆς παγκοσμίου ἕλξεως ἰσχύει μόνον ἐπὶ σωμάτων ὡρισμένης κινήσεως, πλεῖσται δὲ καὶ ἄλλαι θεωρίαι ἀνετράπησαν ἢ χρησιμοποιοῦνται μόνον διὰ τὴν εὐκολίαν τῶν ἐρευ-

νῶν, μηδενὸς ἐγγυωμένου τὴν ἀλήθειαν καὶ τὴν ἀξιοπιστίαν των. Ἐὰν δ' ἀπὸ τῆς Φυσικῆς στραφῶμεν πρὸς τὴν Χημείαν, τὴν Ὀρυκτολογίαν, τὴν Γεωλογίαν καὶ τὴν Βιολογίαν, οἱ ἐπιστημονικοὶ αὐτῶν νόμοι εἶναι ἀσυγκρίτως ὀλιγώτεροι, ὅλως δὲ ἀπουσιάζουσιν ἀπὸ ἄλλων ἐπιστημῶν, ὁποῖαι αἱ ψυχολογικαὶ καὶ αἱ κοινωνικαὶ ἐπιστῆμαι).

Σχέσις τῆς Φιλοσοφίας πρὸς τὴν ζωήν. Ἐκ τῆς σπουδαιότητος τοῦ ἔργου τούτου τῆς Φιλοσοφίας ἐξάγεται ἡ μεγάλη αὐτῆς σημασία διὰ τὴν ζωήν. Ὑπάρχουσι καὶ σήμερον οἱ ἐπιπολαίως ἀποφαινόμενοι, ὅτι ἡ Φιλοσοφία, ἐν ἀντιθέσει τάχα πρὸς τὴν Ἐπιστήμην, οὐδεμίαν ἔχει σχέσιν πρὸς τὴν πραγματικὴν ζωήν. Κατ' αὐτούς, ἡ Φιλοσοφία οὐδὲν ἄλλο εἶναι ἢ μία ὀνειροπόλος διάθεσις ἀπεσπασμένη ἀπὸ τὴν ζωήν, διὰ τοῦτο δὲ καὶ ἀποτελεῖ δῆθεν καταφύγιον τῶν ἀβούλων καὶ εὐφαντάστων καὶ ἀργοσχόλων, τῶν ἀποφευγόντων τὰ μεγάλα ζωτικὰ ζητήματα καὶ ἀρεσκομένων εἰς τὰς χιμαιρικὰς ἀφαιρέσεις. Ἐκ τοῦ ἐναντίου, κατ' αὐτούς, ἡ Ἐπιστήμη ἔχει στενὴν πρὸς τὴν ζωὴν σχέσιν, ὡς νηφαλία καὶ θετικὴ καὶ δραστηρία περὶ τὴν ζωτικὴν πραγματικότητα ἐνασχόλησις καὶ πρακτικὴ γνῶσις. Κατὰ ταῦτα, ἡ ζωὴ ἔχει ἀνάγκην ἐπιστήμης μᾶλλον ἢ Φιλοσοφίας.

Ἡ τοιαύτη ἐκτίμησις τῆς Φιλοσοφίας εἶναι σφαλερά. Ἡ ἱστορία τῆς σκέψεως μαρτυρεῖ, ὅτι ἡ Φιλοσοφία ἔχει στενὴν καὶ ἄμεσον ἀλλὰ καὶ εὐγενεστέραν σχέσιν πρὸς τὴν ζωήν, ἐν τῇ ζωῇ ἔχει τὸ ἐργαστήριόν της, ἐν ᾧ ἀθροίζει τὴν πνευματικήν της πεῖραν, ἄνευ τῆς ὁποίας δὲν δύναται νὰ εἶναι πραγματικὴ Φιλοσοφία. Ἡ Φιλοσοφία εἶναι αὐτόχρημα ἐπιστήμη περὶ τῆς ζωῆς, ὡς συστηματικὴ γνωστικὴ ἀνάπτυξις παντὸς ὅ,τι ἀποτελεῖ τὴν βαθεῖαν τῆς ζωῆς βάσιν, ἡ ζωὴ ἀποτελεῖ τὴν πηγὴν αὐτῆς ἅμα καὶ τὸ ἄμεσον ὑποκείμενον. Ἐὰν τὴν πραγματικὴν καὶ γνησίαν ζωὴν τοῦ ἀνθρώπου ἐμβλέπωμεν εἰς τὴν δίψαν τῆς ἀπολύτου ἀληθείας, εἰς τὴν ἀπόκτησιν τοῦ ὑψίστου ἀγαθοῦ καὶ εἰς τὴν ἀπόλαυσιν τοῦ γνησίως ὡραίου, ἡ Φιλοσοφία, ὡς ἔρευνα τῶν πρώτων ἀρχῶν καὶ αἰτίων, ὡς ἐπιστήμη τῶν ἐσχάτων λόγων τῶν πραγμάτων, ὡς ἐπασχόλησις περὶ τὴν λύσιν τῶν θεμελιωδῶν τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως προβλημάτων, ὡς γνῶσις τῶν τιμιωτάτων πραγμάτων ἐν τῇ θεμελιώδει οὐσίᾳ των, ὡς γνῶσις τῶν ἀξιῶν ἐκείνων, δι' ὧν ἡ ζωὴ ἀποκτᾷ τὴν πραγματικὴν ἔννοιαν καὶ σημασίαν της, καὶ ὡς ἐρευνῶσα ἐκεῖνο δι' οὗ καὶ μόνου ἡ ἀνθρωπότης ἀξίζει νὰ ζῇ ἐπὶ τῆς γῆς— ὡς τοιαύτη, λέγομεν, ἡ Φιλοσοφία, γεννᾶται ἐν τῇ ζωῇ καὶ ἐκ τῆς ζωῆς, ἐκ τῆς ζωῆς τοῦ πνεύματος, ἐκ τῆς δίψης καὶ τῆς θεωρίας τῶν ὑψίστων ἀρχῶν καὶ τῶν ἐσχάτων τελῶν καὶ ἐκ τῶν δοκιμασιῶν καὶ ὀδυνῶν τῆς ζωῆς, τόσον, ὥστε τὸ φιλοσοφεῖν νὰ χαρακτηρίζηται ὡς τὸ ὄντως καὶ ἀληθῶς ζῆν, διότι ἰσοῦται πρὸς τὸ φωτίζειν καὶ ἐξηγεῖν καὶ ἀνακαλύπτειν καὶ ἀποκαλύπτειν τὴν γνησίαν ζωήν. Καὶ ἰδού, ὅτι ἀπὸ τῆς ἐπόψεως ταύτης

ἡ Φιλοσοφία ἀποτελεῖ ἐμπειρίαν βαθεῖαν, ἀναβλύζουσαν ἐκ τῶν ἐγκάτων τῆς ἀνθρωπίνης ψυχῆς τρέφεται ἄρα διὰ τῆς ἐμπειρικῆς βιώσεως τοῦ ἀντικειμένου της, διὰ τῆς συστηματικῆς αὐτοῦ θεωρίας καὶ προσλήψεως, ὥστε φιλοσοφικῶς ζῆν νὰ σημαίνῃ πραγματοῦν ἀξίαν. Οὕτω ἡ Φιλοσοφία παρουσιάζεται ὡς πραγματικὴ πηγὴ τῶν μεγάλων καὶ ὑψηλῶν πεποιθήσεων ἄνευ τῶν ὁποίων δὲν ὑπάρχει ἀξία τοῦ ἀνθρώπου ζωή, ἐντεῦθεν δὲ μάλιστα καταντᾷ νὰ ἦναί τι πλέον τῆς ζωῆς: εἶναι συντέλεσις τῆς ζωῆς. Μάρτυς ἡ ἱστορία, συγχρονίζουσα τὸν ἀνθηρὸν καὶ πλούσιον πνευματικὸν πολιτισμὸν πρὸς τὴν ἀκμὴν τῆς Φιλοσοφίας. Ἐν πάσῃ φιλοσοφικῇ κοσμοθεωρίᾳ ἡ περὶ τῆς ζωῆς ἀντίληψις κατέχει ἰδιάζουσαν θέσιν, διότι εἷς τῶν κυρίων σκοπῶν τοῦ φιλοσόφου, ἐτάζοντος τὸν ἀνθρώπινον βίον ἀπὸ σκοπιᾶς ἀνωτέρας καὶ διὰ διαυγεστέρου ὄμματος, εἶναι ἡ ἡρμονισμένη ἱκανοποίησις τῶν τε θεωρητικῶν καὶ τῶν πρακτικῶν τοῦ ἀνθρώπου ἀναγκῶν. Πρὸς τὴν ζωὴν συνεδέθη ἰδίως ἡ νεωτέρα φιλοσοφία, μάλιστα δὲ πάντων ἐν τοῖς φιλοσοφήμασι τοῦ Nietzsche καὶ τοῦ Bergson, ὥστε νὰ ἐπέλθῃ κατὰ τοὺς ἡμετέρους χρόνους διάκρισις μεταξὺ Ἐννοιοφιλοσοφίας καὶ Βιοφιλοσοφίας. Κατὰ τὸν Rickert δέ, οὐδεμία φιλοσοφία ἐκτιμᾶται τόσον, ὅσον ἡ θέτουσα ἄμεσον καὶ κύριον σκοπὸν τὴν ζωήν, ὥστε ἐκ τῶν σχέσεων ταύτης νὰ παράγωνται κανόνες καὶ ἀξιώματα διὰ τὸν σύγχρονον ἄνθρωπον. Ἡ τοιαύτη πρὸς τὴν ζωὴν συσχέτισις τῆς συγχρόνου Φιλοσοφίας κατὰ τὴν βιοφιλοσοφικὴν κατεύθυνσιν προὐκάλεσε μέγαν ἐνθουσιασμόν, διότι ἀνεπτύχθησαν θεωρίαι τείνουσαι εἰς τὴν ἱκανοποίησιν τῶν τάσεων καὶ τῶν ἰδεωδῶν τοῦ ἀνθρώπου καὶ εἰς τὴν εὕρεσιν λύσεως τῶν μεγάλων τῆς ζωῆς προβλημάτων. Τὸ ἔδαφος, ἀφ' οὗ ἀνεβλάστησεν ἡ νεωτέρα αὕτη Βιοφιλοσοφία ὑπῆρξεν, ὡς ἦτο ἑπόμενον, ὁ φιλοσοφικὸς ὑλισμός, διὰ τοῦτο δὲ τὰ δύο πρῶτα στάδιά της εἶχον χαρακτῆρα μᾶλλον ὑλιστικόν. Κατὰ τὸ τρίτον ὅμως στάδιόν της ἡ Βιοφιλοσοφία, λαβοῦσα ἀρνητικὴν στάσιν πρὸς τὰς βιολογικοδαρβινιστικὰς τάσεις τῆς πρώτης (Spencer, Ostwald, Avenarius) καὶ τὰς βιταλιστικὰς τῆς δευτέρας (Rolph, Nietzsch), ἀνεπτύχθη ἐπὶ τῆς ἐνοραματικῆς βάσεως (Bergson), συνδεθεῖσα οὕτω στενώτερον ἢ ἡ Ἐννοιοφιλοσοφία, πρὸς τὴν ζωήν. Ἀλλ' ἡ Φιλοσοφία, ὑπὸ οἱανδήποτε μορφήν, εἴτε δηλ. ὡς Ἐννοιοφιλοσοφία, εἴτε ὡς Βιοφιλοσοφία, συνδέεται ἀναποσπάστως πρὸς τὴν ζωήν, αἱ ὄψεις της δὲ αὗται, κατὰ παρεξήγησιν τῆς θεμελιώδους ἐννοίας της, ἐσφαλμένως ἀπεχωρίσθησαν εἰς μονομερεῖς φιλοσοφικὰς κατευθύνσεις. Δὲν ὑπάρχει δηλ. ἀντίθεσις μεταξύ των διότι ἡ μὲν Ἐννοιοφιλοσοφία τείνει διὰ τῆς διανοήσεως εἰς τὰ δυσπρόσιτα πνευματικὰ ὕψη, αἰρομένη ὑπεράνω πάσης μερικότητος καὶ παντὸς ἁπλοῦ φαινομένου, ἡ δὲ Βιοφιλοσοφία περιορίζεται εἰς τὸ συμβαῖνον καὶ ἀμέσως ἀντιληπτόν, ἀσχολουμένη περὶ ὅ,τι θίγει ἀμέσως καὶ ἀμιγῶς τὸν βιολογικὸν ἄνθρωπον, ἤτοι περὶ τὰ πάθη, τὰς

ὀδύνας καὶ τὰς χαρὰς τῆς ζωῆς. Ἀλλ' ἕκαστος ἐννοεῖ, ὅτι ἀμφότεραι αὗται αἱ ὄψεις ἀποτελοῦσι τοὺς δύο πόλους τῆς αὐτῆς ἑνιαίας τοῦ ἀνθρώπου ζωῆς. Διότι ἡ ἀνθρωπίνη ἐνέργεια καὶ σοφία κινεῖται μεταξὺ καὶ τῶν δύο: τοῦ πνευματικοῦ ὕψους καὶ τῆς συμβαινούσης ζωῆς. Ὁ ἄνθρωπος, δηλαδή, διαρκῶς κατέρχεται ἀπὸ τῶν ὑψιπέδων τοῦ πνεύματος καὶ τῆς ψυχρᾶς ἀτμοσφαίρας τῆς νοησιαρχίας εἰς τὴν κοιλάδα τῆς ζωῆς ὅπου αἱ χαραὶ καὶ αἱ θλίψεις, ἀλλ' ἅμα καὶ ἀκαταπαύστως ἀπὸ τῆς βιωτικῆς πεζότητος καὶ τοῦ περιωρισμένου ὁρίζοντος ἐξορμᾷ πρὸς τὰ ὕψη τοῦ πνευματικοῦ κόσμου, ἔνθα ἐμπολιτεύεται ὁ καθαρὸς λόγος καὶ τὰ ὕψιστα ἰδανικὰ τῆς ζωῆς.

Σχέσις τῆς Φιλοσοφίας πρὸς τὴν Θρησκείαν καὶ τὴν Θεολογίαν.— Ἀλλ' ἐὰν μία τῶν σπουδαιοτάτων ἐκδηλώσεων τῆς ζωῆς τοῦ ἀνθρωπίνου πνεύματος εἶναι ἡ θρησκευτική, ἐκ τῶν εἰρημένων προκύπτει, ὅτι ἡ Φιλοσοφία στενωτάτην ἔχει σχέσιν πρὸς τὴν θρησκείαν, ἡ ὁποία καὶ περισσότερον ἡμᾶς τοὺς θεολόγους ἐνδιαφέρει.

Δύο εἶναι αἱ θεμελιώδεις γνώσεις, αἵτινες ἀποτελοῦσι τὴν σοφίαν, τὴν ὁποίαν τόσον διψᾷ ν' ἀποκτήσῃ ὁ ἄνθρωπος: ἡ τοῦ ἀληθοῦς καὶ ἡ τοῦ ἀγαθοῦ. Καὶ ἡ μὲν πρώτη ἀφορᾷ εἰς τὸ ὄντως ὄν, τὸ πρῶτον Ὄν, τὸ ὂν καθ' ἑαυτό· ἡ δὲ δευτέρα εἰς τὸ πρακτικῶς ἀληθές, τὸ σκόπιμον καὶ τὸ δίκαιον, τὸ ἄγον εἰς τὸν πρακτικὸν τῆς πνευματικῆς ὑπάρξεως σκοπόν, τὴν μακαριότητα Ἐκ τοῦ διδύμου τούτου ἔρωτος ὁ ἄνθρωπος κινούμενος τὸ μὲν ἐρευνᾷ τὰς πρώτας ἀρχὰς καὶ αἰτίας, τὸ δὲ κινεῖται εἰς τὴν αὐτογνωσίαν διὰ νὰ ἐννοήσῃ τὸν ἀληθῆ του προορισμὸν καὶ τὶ τὸ πρὸς ἐπίτευξίν του πρακτέον. Ἡ ἀληθὴς θεογνωσία λοιπὸν ἐξ ἑνός, καὶ ἐξ ἑτέρου ἡ ἀληθὴς ἀνθρωπογνωσία, τὸ τοῦ Σωκράτους «γνῶθι σαυτόν», ἀποτελοῦσι τὰ ἀσχολήματα τῆς Φιλοσοφίας. Ἐφ' ὅσον ὅμως καὶ τῆς θρησκείας τὸ ὑποκείμενον εἶναι τὸ αὐτό, ἐφ' ὅσον δῆλα δὴ ἡ ἀνθρωπίνη ψυχὴ κατ' ἔμφυτον ῥοπὴν ἄγεται πρὸς τὸν Αἴτιον τοῦ Παντός, τὸ δ' ὕψιστον ἀγαθόν, πρὸς ὃ κατατείνει, ἀπολαμβάνει ἐν τῇ μακαριότητι, ἣν ἀσφαλίζει αὐτῷ ἡ ἐπιτέλεσις τῆς βουλήσεως τοῦ Θεοῦ, ἀποβαίνει σαφές, ὅτι ἡ Φιλοσοφία εἶναι καλλιέργειά τις θρησκευτικοῦ περιεχομένου, ὅπερ ἄλλως τε μαρτυρεῖται οὐ μόνον ἐκ τοῦ ὅτι ἡ ἱστορία τῆς Φιλοσοφίας κινεῖται παράλληλος τῇ ἱστορίᾳ τῆς θρησκείας, ἀλλὰ καὶ ἐκ τοῦ ὅτι πρὸς τὸ ἔργον τῆς Φιλοσοφίας συνεδέθη ἀνέκαθεν ἡ ἰδέα τοῦ ψυχικοῦ καθαρμοῦ, ὡς μέσου τῆς θεογνωσίας, ὑπὸ τῶν ἀρχαίων φιλοσόφων παραληφθεῖσα ἐκ τῆς θρησκείας. Δὲν διαφεύγει βεβαίως ἡμᾶς ἡ ὑπάρχουσα μεταξὺ τῆς Φιλοσοφίας καὶ τῆς θρησκείας διαφορά· διότι, ἐνῷ ἡ θρησκεία βασίζεται ἐπὶ τοῦ δόγματος καὶ τῆς πίστεως, ἡ Φιλοσοφία κατασκευάζει τὴν κοσμοθεωρίαν της διὰ μόνου τοῦ καθαροῦ λόγου· καὶ ἐνῷ ἡ Φιλοσοφία ζητεῖ διὰ τῆς Μεταφυσικῆς ἁπλῶς νὰ ἱκανοποιήσῃ μίαν διαβρωτικὴν περιέργειαν, ἡ θρησκεία εἶναι ἡ παρέχουσα κυ-

ρίως τὴν λύτρωσιν, συμπληροῦσα τὰς ἐξερευνήσεις τοῦ φιλοσοφικοῦ νοῦ καὶ τελειοῦσα τὸν κύκλον τῆς σκέψεως καὶ τῆς ζωῆς εἰς τὴν σφαῖραν μιᾶς ὑπερτέρας πραγματικότητος. Ἀλλά, ἐξ ἄλλου, δέον νὰ λαμβάνηται ὑπ' ὄψιν ὅτι καὶ ἡ Φιλοσοφία ἀποσκοπεῖ εἰς τὴν γνῶσιν τοῦ Ἀπολύτου, ἡ δ' αὐτὴ περίπου ἐνάργεια τοῦ πνευματικοῦ ἀντικειμένου ἀποτελεῖ ὅρον τῆς ἀξιοπιστίας τῆς τε φιλοσοφικῆς γνώσεως καὶ τῆς θρησκευτικῆς πίστεως. Ἐκτὸς τούτου οὔτε τὸ θεωρητικὸν διαφέρον εἶναι νεκρὸν εἰς τὰς ψυχὰς τῶν πιστῶν, καὶ ἡ ἀνάγκη δὲ τῆς λυτρώσεως δὲν εἶναί τι ἄγνωστον καὶ ἀδιάφορον διὰ τὸν φιλόσοφον. Τοῦτο δὲ σημαίνει ὅτι θρησκεία μὲν ἄνευ κοσμοθεωρίας τινὸς εἶναί τι ἀδιανόητον, πᾶσα δὲ Μεταφυσικὴ ἔχει κατ' ἀνάγκην καὶ θρησκευτικὰ ἐλατήρια, ἐξ οὗ ἕπεται ὅτι καὶ ἡ Φιλοσοφία ἔχει ἀνάγκην τῆς θρησκείας ἐν ταῖς ἐρεύναις της, καὶ ἡ θρησκεία ἄνευ τῆς Φιλοσοφίας εἶναι ἐστερημένη τῆς ἀναγκαίας διὰ τὴν πνευματικήν της ζωὴν τροφῆς, πᾶσα δ' ὑγιὴς Φιλοσοφία οὐ μόνον ἄγεται εἰς τὰ διὰ τῆς πίστεως παραδεδεγμένα, ἀλλὰ χρησιμεύει καὶ ὡς ἔρεισμα τῶν τῆς πίστεως. Ἐντεῦθεν διαπιστοῦται ὅτι ἐκ πασῶν τῶν ἐπιστημῶν, ὧν ἄλλαι μὲν οὐδεμίαν πρὸς τὴν θρησκείαν ἔχουσι σχέσιν (Μαθηματικά, Ἀστρονομία, Χημεία, Φυσική, Φιλολογία κτλ.), ἄλλαι δὲ ἔχουσι σημεῖά τινα ἐπαφῆς (Γεωλογία, Βιολογία, Φυσιολογία, Ἐθνολογία), καὶ ἄλλαι πραγματεύονται μὲν ὅπερ καὶ ἡ Ἀποκάλυψις ἀντικείμενον, ἀλλὰ θεωροῦσιν αὐτὸ ἀπὸ ἄλλης ἐπόψεως (Ἱστορία), μόνη ἡ Φιλοσοφία μετὰ τῶν κυριωτάτων αὐτῆς ὑποδιαιρέσεων (Μεταφυσικῆς καὶ Ἠθικῆς) ἔχει στενωτέραν πρὸς τὴν Θεολογίαν συγγένειαν, χάρις δ' εἰς τὴν ἐγγύτητα ταύτην ἀκριβῶς δυνάμεθα νὰ ὁμιλήσωμεν περὶ Χριστιανικῆς Φιλοσοφίας ὑπὸ τὴν ἔννοιαν ὅτι μόνον μία τοιαύτη Φιλοσοφία δύναται νὰ εἶναι ἀληθὴς Φιλοσοφία, διότι ἡ ἀλήθεια εἶναι ἀπόλυτος καὶ μία, καὶ αὕτη περιέχεται ἐν τῇ Θρησκείᾳ τῇ Χριστιανικῇ.

Ἡ ἀνεπάρκεια τῆς Φιλοσοφίας καὶ ἡ Χριστιανικὴ Φιλοσοφία.— Τὸ γεγονὸς τοῦτο μᾶς ὑπομιμνήσκει τὴν θεμελιωδεστέραν τῶν μεταξὺ τῆς χριστιανικῆς θρησκείας καὶ τῆς Φιλοσοφίας διαφορῶν, παρ' ὅλην τὴν συγγένειαν τῆς δευτέρας πρὸς τὴν θρησκείαν· καὶ ἡ διαφορὰ αὕτη συνίσταται εἰς τοῦτο, ὅτι, ἐνῷ ἡ Φιλοσοφία ἐξαντλεῖται εἰς τὸ στάδιον τῆς ζητήσεως τόσον, ὥστε ἐξ αὐτῆς νὰ λαμβάνῃ τὸν ὁρισμόν της, ταὐτιζομένη οὐχὶ πρὸς τὴν εὕρεσιν καὶ κτῆσιν τῆς ἀληθείας, ἀλλὰ πρὸς τὴν ἐκζήτησιν αὐτῆς, συμπίπτουσα πρὸς τὸ στάδιον τῆς «Φιλοσοφικῆς διαθέσεως», ἡ χριστιανικὴ θρησκεία, τοὐναντίον, κατέχει ἤδη τὴν ἀλήθειαν, ὡς δεδομένην ἐξ ἀποκαλύψεως ἄνωθεν. ἐμφανίζει δ' αὐτὴν ἐνυπόστατον ἐν τῷ ζωντανῷ προσώπῳ τοῦ Ἱδρυτοῦ αὐτῆς. Ἡ ἔκτασις καὶ τελείωσις τῆς Φιλοσοφίας ἐν μόνῳ τῷ τῆς ἐκζητήσεως σταδίῳ ὀφείλεται εἰς τὴν μονομερῆ καὶ ἀποκλειστικὴν χρῆσιν μόνου τοῦ καθαροῦ λόγου κατ' ἀπεριόριστον δικαίωμα ἐρεύ-

νης προβαλλόμενον ὑπὸ τῆς νοησιαρχικῆς αὐτονομίας, μηδένα νόμον καὶ γνώμονα καὶ περιορισμὸν ἀνεχομένης. Ἐντεῦθεν προέκυψε καὶ προκύπτει ὁ ἄκρως ὑποκειμενικὸς χαρακτὴρ τῶν φιλοσοφημάτων, ἕνεκα τοῦ ὁποίου οὐ μόνον ταῦτα ἀντιτίθενται πρὸς ἄλληλα, ἀλλ' ἀντιφάσκουσι καὶ πρὸς ἑαυτά, ἐπαληθεύοντα οὕτω μυριάκις τὸ «ἐπισφαλὲς τῶν ἀνθρωπίνων ἐπινοιῶν». Οὕτω ἕκαστον φιλοσόφημα οὐδὲν ἄλλο εἶναι ἢ ἀντανάκλασις τῶν ροπῶν, τῶν διαθέσεων τῆς νοοτροπίας, τῆς πνευματικῆς καὶ ἠθικῆς ἰδιοσυγκρασίας ὡρισμένου ἀτόμου ἢ κύκλου διανοουμένων, καὶ Φιλοσοφία κατήντησε νὰ σημαίνῃ ἁπλῶς τὴν ἱστορίαν τῶν ἀνθρωπίνων πλανῶν διὰ τὸ δυσεύρετον τῆς ἀληθείας, ἤ, μᾶλλον, τὸ ἀνεύρετον αὐτῆς διὰ μόνων τῶν ἀνθρωπίνων δυνάμεων. Μεγάλη δ' εἶναι ἡ σημασία τῶν φιλοσοφικῶν πλανῶν καὶ μοιραῖα τὰ ἀποτελέσματα αὐτῶν ἐν τῇ ζωῇ τῶν ἀνθρώπων, ἀνάλογα πρὸς τὸ μέγεθος τῆς ἀξίας τῶν ἐπιδιώξεων τῆς Φιλοσοφίας.

Διὰ τοῦτον τὸν λόγον ἡ Φιλοσοφία ἐν γένει εἶναι ἀνεπαρκὴς ὅπως παράσχῃ πλήρως ἱκανοποιητικὴν κοσμοθεωρίαν. Τὰ εὑρήματα καὶ ἀποκτήματα αὐτῆς, ὁποῖα ἡ ὕπαρξις τοῦ Θεοῦ, ἡ γνῶσις τινῶν ἐκ τῶν ἰδιοτήτων Αὐτοῦ, ἡ ὕπαρξις καὶ ἡ ἀθανασία τῆς ψυχῆς, ἡ συναίσθησις τοῦ φυσικοῦ ἠθικοῦ νόμου, ὁσονδήποτε κἂν ἦναι ἀλήθειαι, εἶναι ὅμως τόσον ὀλίγαι, τόσον στοιχειώδεις καὶ τόσον ἀόριστοι καὶ γενικαί, ὥστε δὲν παρέχουσι τὸ ὅπερ τόσον δικαιῶς ζητεῖ ἡ ἀνθρωπίνη ψυχὴ φῶς καὶ τὴν διὰ τὴν λύτρωσιν ἱκάνωσιν. Ὡς ὁ ἀπ. Παῦλος ἐκθέτει ἐν τοῖς πρώτοις κεφαλαίοις τῆς πρὸς Ρωμαίους, ἄνευ τῆς ἐν Χριστῷ Ἀποκαλύψεως ὁ ἄνθρωπος τελεῖ οὐ μόνον ἐν ἀγνοίᾳ τῶν ὑψίστων ἀληθειῶν, ἀλλὰ καὶ ἐν ἀδυναμίᾳ ἠθικῆς βελτιώσεως. Διὰ τῆς Ἀποκαλύψεως ὁ ἄνθρωπος πληροφορεῖται τὸν Θεὸν ὡς Ἀγάπην καὶ τὸν ἄνθρωπον ὡς διὰ χάριτος ἱκανωθέντα πρὸς θρίαμβον κατὰ τοῦ ἐν αὐτῷ νόμου τῆς ἁμαρτίας: «ἡ χάρις καὶ ἡ ἀλήθεια διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐγένετο» (Ἰω. α' 17). Ὁ ἀπ. Παῦλος, ἀφ' ἑνός, καὶ ὁ ἀπ. Ἰωάννης ἀφ' ἑτέρου, διεσαφήνισαν ὅτι τὸ γεγονὸς τοῦ Χριστοῦ ἐν τῇ διπλῇ του φύσει, τῇ θείᾳ καὶ τῇ ἀνθρωπίνῃ, δημιουργεῖ μίαν νέαν ἀντίληψιν φιλοσοφικῆς σκέψεως ἀπείρως φωτεινοτέραν, ἣν μόλις μὲν ἠδυνήθησαν νὰ ὑποπτεύσουν οἱ βαθύτεροι τῶν ἀρχαίων φιλοσόφων, ἀορίστως δὲ προδιετύπωσαν οἱ ἐπιφανέστεροι τῶν προφητῶν τοῦ παλαιοῦ νόμου. Ἡ θεμελιώδης αὕτη διδασκαλία τοῦ Χριστιανισμοῦ περὶ τοῦ προσώπου τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ συνετέλεσεν εἰς τὴν διέγερσιν, τὴν ἀναζωογόνησιν καὶ τὴν προαγωγὴν τῆς φιλοσοφικῆς σκέψεως ἕνεκα τῆς ἐν αὐτῇ πραγματουμένης ἑνότητος δύο μεγίστων ἀντιθέσεων. Ἡ περὶ τὸ πρόσωπον τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ ἔμμονος στροφὴ τῶν μεγάλων καὶ ζωηροτάτων συζητήσεων τῶν πρώτων χριστιανικῶν αἰώνων οὐδὲν ἄλλο εἶναι ἢ ἀποφασιστικὴ ἀπόπειρα συγκροτήσεως μιᾶς ὑγιοῦς χριστιανικῆς Φιλοσοφίας, μιᾶς κοσμοθεωρίας μὲ κέντρον τὸ πρόσωπον τοῦ

Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ τὰς σχέσεις Αὐτοῦ πρὸς τὸν ἄνθρωπον καὶ τὸν κόσμον. Ἡ τοιαύτη δὲ Φιλοσοφία εἶχε σπουδαίους διὰ τὴν βαθύνοιάν των παράγοντας, τοὺς μεγάλους θεολόγους τῶν πρώτων χριστιανικῶν αἰώνων, οἵτινες εἰς τὴν ἐμβάθυνσίν των εἰς τὸ μέγα χριστολογικὸν πρόβλημα ἐβοηθοῦντο καὶ ἐκ τῆς γνώσεως τῆς ἀρχαίας σοφίας, ἧς βαθεῖς ἦσαν μῦσται χάρις εἰς τὰς φιλοσοφικάς των σπουδὰς ἐν ταῖς ἀκμαζούσαις τότε ἐθνικαῖς σχολαῖς. Τινὲς μάλιστα αὐτῶν ἦσαν τὸ κατ᾿ ἀρχὰς ἐθνικοί, ἡ διανοητικότης δὲν ἐδέχετο ἀφιλοσόφως ὅλως τὴν «καινὴν διδαχὴν» τῆς νέας θρησκείας, ἥτις ὑπὲρ πᾶσαν ἄλλην γνωστὴν τότε φιλοσοφικὴν διδασκαλίαν ἐφαίνετο διαμαχομένη πρὸς τὰς ἀξιώσεις τοῦ ὀρθοῦ λόγου τόσον, ὥστε νὰ λογίζηται ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων αὐτόχρημα ὡς «μωρία». Ἡ ὑπερκριτικὴ μάλιστα φιλοσοφικὴ στάσις τινῶν πρὸς τὴν χριστιανικὴν διδασκαλίαν ὑπῆρξεν οὐ μόνον ἀφορμὴ ἐπιθέσεως κατὰ τοῦ Χριστιανισμοῦ, οἵα, φέρ᾿ εἰπεῖν, ἡ τοῦ Κέλσου καὶ ἄλλαι, ἀλλὰ καὶ τὸ γενεσιουργὸν αἴτιον τῶν ποικίλων χριστολογικῶν αἱρέσεων. Ἀλλ᾿ εἰς τὴν ἀνάπτυξιν τῆς Χριστιανικῆς Φιλοσοφίας εἶχε συντελέσῃ πάντως καὶ ἡ συνεπείᾳ τῆς μεγαλειώδους ἐκείνης κινήσεως τοῦ Μεγ. Ἀλεξάνδρου ἐν Ἀλεξανδρείᾳ, ἰδίως διαφόρων πνευματικῶν στοιχείων τῆς Ἑλλάδος καὶ τῆς Ἀνατολῆς συνάντησις, ἐξ ἧς προέκυψαν ἡ νεοπυθαγόρειος φιλοσοφία καὶ ἡ ἀλεξανδρινὴ θεοσοφία, ἧς προϊὸν ὑπῆρξε τὸ σύστημα τοῦ Φίλωνος ἐκ τοῦ συνδυασμοῦ τῆς μωσαϊκῆς θεολογίας καὶ τῆς ἑλληνικῆς Φιλοσοφίας, καὶ ἧς ἡ θεωρία τῶν ὄντων περιέχει καὶ ἰδέας συγγενεστάτας τῷ Χριστιανισμῷ.

(Ἀκολουθεῖ)

ΤΟΜΟΣ ΙΔΡΥΤΙΚΟΣ ΤΗΣ ΟΡΘΟΔΟΞΟΥ ΑΥΤΟΝΟΜΟΥ ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩΣ ΛΑΤΒΙΑΣ

Ἀριθμ. { Πρωτ. 375 / Διεκπ. 240 }

† *Βενιαμὶν ἐλέῳ Θεοῦ Ἀρχιεπίσκοπος Κωνσταντινουπόλεως, Νέας Ρώμης, καὶ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης.*

«Ἀληθεύοντες δὲ ἐν ἀγάπῃ, αὐξήσωμεν εἰς αὐτὸν τὰ πάντα, ὅς ἐστιν ἡ κεφαλή, ὁ Χριστός, ἐξ οὗ πᾶν τὸ σῶμα συναρμολογούμενον καὶ συμβιβαζόμενον διὰ πάσης ἁφῆς τῆς ἐπιχορηγίας κατ᾽ ἐνέργειαν ἐν μέτρῳ ἑνὸς ἑκάστου μέρους τὴν αὔξησιν τοῦ σώματος ποιεῖται εἰς οἰκοδομὴν ἑαυτοῦ ἐν ἀγάπῃ» (Ἐφεσ. 4, 15. 16), λέγει ὁ Ἀπόστολος, τὴν τάξιν καὶ τὴν ἁρμονίαν δεικνὺς τὴν ὀφείλουσαν ὑφίστασθαι ἐν τῷ σώματι τῆς Ἁγίας Ἐκκλησίας καὶ ἐν τῇ κοινωνίᾳ τῇ χριστιανικῇ.

Ἐπειδὴ τοίνυν καὶ ἡ ἐν τῷ Κράτει τῆς Λατβίας ὀρθόδοξος Ἐκκλησία, διὰ τὰς ἐπελθούσας νέας πολιτικὰς κατ᾽ αὐτὴν συνθήκας, ἀποκοπείσης τῆς ἐπικοινωνίας καὶ συναφείας πρὸς τὴν ἐν Ρωσσίᾳ Ἁγιωτάτην Ὀρθόδοξον Ἐκκλησίαν, ἀφ᾽ ἧς τέως κανονικῶς ἐξηρτᾶτο, παρέμενεν ἐφ᾽ ἱκανὸν ἄνευ τακτικοῦ συνδέσμου καὶ ἄνευ ἁφῆς πρὸς τὸ σύνολον τῆς Ἁγίας Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας, ἡ ἐν τῷ σημείῳ δὲ τούτῳ ἀνωμαλία τῶν κατ᾽ αὐτὴν μειζόνως ἔτι ἐπαισθητὴ καὶ κατάδηλος ἐγένετο τελευταίως, ὅτε διὰ τοῦ θανάτου τοῦ ἀρχιερέως αὐτῆς ἀοιδίμου Ἀρχιεπισκόπου Ρίγας Ἰωάννου εὑρέθη αὕτη καὶ ὅλως ἐν στερήσει περιστᾶσα ἀρχιερατικῆς προστασίας καὶ μερίμνης, ἐν τῇ μεγάλῃ δὲ ταύτῃ ἀμηχανίᾳ τῆς Ἐκκλησίας ταύτης ἀνάγκη παρίστατο ἐγκύρου ἀνωτέρας συναντιλήψεως πρὸς ἔξοδον ἐξ αὐτῆς, ἡ Μετριότης ἡμῶν μετὰ τῶν περὶ ἡμᾶς Ἱερωτάτων Μητροπολιτῶν καὶ ὑπερτίμων, τῶν ἐν Ἁγίῳ Πνεύματι ἀγαπητῶν ἡμῖν ἀδελφῶν καὶ συλλειτουργῶν, ἐνεργοῦντες ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ διαπεπιστευμένου τῷ καθ᾽ ἡμᾶς Ἁγιωτάτῳ Ἀποστολικῷ καὶ Πα-

τριαρχικῷ Οἰκουμενικῷ Θρόνῳ ὑπάτου καθήκοντος καὶ δικαιώματος τοῦ μεριμνᾶν περὶ τῶν ἐκτὸς τῶν ὁρίων τῶν Ἁγιωτάτων Αὐτοκεφάλων Ὀρθοδόξων Ἐκκλησιῶν εὑρισκομένων ὀρθοδόξων ἐκκλησιῶν καὶ παροικιῶν, καὶ μάλιστα τῶν ἐν ἀνάγκαις καὶ περιστάσεσι διατελουσῶν, καὶ καθηκόντως διὰ τοῦτο καὶ φιλοστόργως τὴν ἀφ' ἡμῶν παρέχοντες πρὸς τὴν Ἐκκλησίαν ταύτην ἔγκυρον προστασίαν καὶ χειραγωγίαν ὑπὲρ τῆς αἰσίας καὶ κανονικῆς διευθετήσεως τῶν κατ' αὐτήν, συμφώνως καὶ πρὸς θερμὴν κοινὴν τῆς Ἐκκλησίας ταύτης αἴτησιν, ὑποβληθεῖσαν ἐπὶ τούτῳ, μετ' ἐπευδοκίας καὶ τῆς ἐντίμου Κυβερνήσεως τῆς Λατβιακῆς Δημοκρατίας, πρὸς τὸν καθ' ἡμᾶς Ἁγιώτατον Πατριαρχικὸν Οἰκουμενικὸν Θρόνον, μητέρα ἐπὶ πλέον ἀπ' ἀρχῆς ὄντα τῆς ἐν Λατβίᾳ Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας, ἔγνωμεν, διασκεψάμενοι συνοδικῶς καὶ τὴν ὀφειλετικὴν ποιούμενοι πρόνοιαν καὶ παρέχοντες τὴν ἀντίληψιν, ὁρίσαι καὶ ἀποκαταστῆσαι, δι' ὑπάτης ἐγκύρου τοῦ καθ' ἡμᾶς Ἁγιωτάτου Πατριαρχικοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου ἀποφάσεως, ὡς ἑξῆς τὰ τῆς Ἁγιωτάτης ταύτης Ἐκκλησίας πράγματα, πρὸς τὴν τακτικὴν καὶ ἀσφαλῆ ἐφεξῆς ὑπόστασιν καὶ λειτουργίαν καὶ ἐπάνθησιν αὐτῶν.

Καὶ πρῶτον ἀποφηνάμενοι ἐν Ἁγίῳ Πνεύματι συνοδικῶς ἐπευλογήσαμεν καὶ ἐγκύρως ἀνεκηρύξαμεν τὴν ἐν Λατβίᾳ Ἁγιωτάτην ταύτην Ὀρθόδοξον Ἐκκλησίαν αὐτόνομον ἐν τῇ ἔσω διοικήσει καὶ διεξαγωγῇ τῶν κατ' αὐτήν, ὁρίσαντες ὅπως οἱ ἐν τῇ εὐλογημένῃ Δημοκρατίᾳ τῆς Λατβίας βιοῦντες ὀρθόδοξοι χριστιανοὶ μετὰ τῶν ἱδρυμάτων αὐτῶν ὦσι συγκεκροτημένοι εἰς μίαν ἑνιαίαν αὐτόνομον ἐκκλησιαστικὴν περιφέρειαν, ἔχουσαν τὸ ὄνομα « Ὀρθόδοξος Μητρόπολις Λατβίας», αὐτοτελῶς τὰ κατ' αὐτήν, ὑπὸ τὴν ὑπάτην κανονικὴν δικαιοδοσίαν τοῦ Ἁγιωτάτου Πατριαρχικοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου διέπουσαν καὶ διεξάγουσαν.

Εἶτα δὲ τὴν τάξιν, τὰ δίκαια καὶ τὰ καθήκοντα τῆς Ἁγιωτάτης αὐτονόμου Ἐκκλησίας ταύτης καὶ ἐπὶ μέρους καθορίζοντες καὶ κατοχυροῦντες, ὡρίσαμεν περὶ αὐτῆς, συμφώνως τοῖς ἱεροῖς κανόσι καὶ τῇ ὀρθοδόξῳ τάξει, τὰς ἀκολούθους γενικὰς διατάξεις, ἀπαρατρέπτως καὶ ἀπαρασαλεύτως ὑπὸ πάντων φυλάττεσθαι καὶ ἐνεργεῖσθαι ὀφειλούσας.

Α') Ἡ Ἁγιωτάτη ὀρθόδοξος Αὐτόνομος Μητρόπολις αὕτη Λατβίας, τεθεμελιωμένη ἐπὶ τῶν Δογμάτων, τῶν Ἱερῶν Ἐκκλησιαστικῶν Κανόνων καὶ τῶν λοιπῶν Διατάξεων τῆς Μιᾶς, Ἁγίας, Ὀρθοδόξου, Καθολικῆς καὶ Ἀποστολικῆς Ἐκκλησίας, καὶ κρατοῦσα τὸν μετὰ τοῦ Ἁγιωτάτου Ἀποστολικοῦ Πατριαρχικοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου, καὶ δι' αὐτοῦ μεθ' ὅλου τοῦ σώματος τῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας, κανονικὸν τῆς πίστεως καὶ τῆς ἀγάπης σύνδεσμον, ἀποτελεῖ μίαν ἔνγε τῷ παρόντι ἐπαρχίαν ἐκκλησιαστικήν, ἕδραν ἔχουσαν τὴν πόλιν Ρίγαν, πρωτεύουσαν τοῦ θεοφρουρήτου Κράτους τῆς Λατβίας.

Β΄) Ὁ τῆς ἐπαρχίας ταύτης ἐκλεγησόμενος κανονικὸς Ἐπίσκοπος, τιτλοφορεῖται, ὡς καὶ οἱ μέλλοντες διάδοχοι αὐτοῦ, «Μητροπολίτης Ρίγας καὶ πάσης Λατβίας».

Γ΄) Πρὸς ἐκλογὴν τοῦ Μητροπολίτου ἡ Γενικὴ Συνέλευσις, προεδρευομένη ὑπὸ ἐπὶ τούτῳ ἀποστελλομένου Πατριαρχικοῦ Ἐξάρχου ἐκ τῶν Μητροπολιτῶν τοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου καὶ καταρτίζουσα τὸν κατάλογον τῶν ὑποψηφίων, ὑποβάλλει διὰ τοῦ προεδρεύοντος τῷ Οἰκουμενικῷ Πατριάρχῃ τὰ ὀνόματα τῶ τριῶν πρώτων πλειοψηφούντων ὑποψηφίων, ἐκ τούτων δὲ ἡ ἐν Κωνσταντινουπόλει Πατριαρχικὴ Σύνοδος τῶν Μητροπολιτῶν προβαίνει διὰ κανονικῶν ψήφων εἰς τὴν ἀνάδειξιν τοῦ Μητροπολίτου.

Ἡ χειροτονία τοῦ οὕτως ἐψηφισμένου Μητροπολίτου, ἐὰν μὴ ἔχῃ ἤδη τὸν ἐπισκοπικὸν βαθμόν, τελεῖται ὑπὸ τοῦ Πατριαρχικοῦ Ἐξάρχου μετ' ἄλλων ἀρχιερέων, μετακαλουμένων ἐξ ἐπαρχῶν τοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου, τῇ ἀδείᾳ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Παριάρχου, παρ' οὗ ἐκδίδονται καὶ τὰ νενομισμένα Ἀποκαταστατικὰ ὑπὲρ αὐτοῦ Γράμματα.

Δ΄) Τῷ Μητροπολίτῃ συμπράττουσιν ἐν τῷ ἔργῳ τῆς ποιμαντορικῆς αὐτοῦ μερίμνης εἷς ἢ δύο βοηθοὶ Ἐπίσκοποι, ἐκλεγόμενοι συμφώνως τοῖς ἱεροῖς Κανόσι καὶ τῷ ἰδιαιτέρῳ Κανονισμῷ τῆς Ἐπαρχίας, ὑπὸ τὴν προεδρίαν τοῦ Μητροπολίτου, ὅστις ἔχει καὶ τὴν ἀνωτάτην ἐπίβλεψιν καὶ εὐθύνην διὰ τὸ τακτικὸν καὶ ἔγκυρον τῆς ἐκλογῆς καὶ τῆς χειροτονίας τῶν ἐκλεγομένων.

Ε΄) Οὐδεὶς δύναται προταθῆναι πρὸς ψήφισιν καὶ ἀνάδειξιν εἰς Μητροπολίτην ἢ Ἐπίσκοπον, ἐὰν μὴ φέρῃ τὰ ἀπαιτούμενα κανονικὰ προσόντα καὶ μὴ ἔχῃ τὴν ἀπαιτουμένην θεολογικὴν καὶ ἐκκλησιαστικὴν μόρφωσιν.

Στ΄) Ὁ κανονικῶς ἀποκατασταθεὶς Μητροπολίτης ἔχει τὰς ἐξουσίας καὶ τὰς εὐθύνας, ἃς οἱ ἱεροὶ κανόνες καὶ ἡ μακραίων τῆς Ἐκκλησίας τάξις τῷ Ἐπισκοπικῷ καὶ τῷ Μητροπολιτικῷ ἀξιώματι ἀναγράφουσι, παραμένει δὲ ἰσοβίως ἐν τῷ θρόνῳ αὐτοῦ, ἐκτὸς ἐὰν παραιτηθῇ οἰκειοθελῶς ἢ ἐκπέσῃ κανονικῶς διὰ τελεσιδίκου κρίσεως τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου καὶ τῆς περὶ Αὐτὸν Συνόδου τῶν Μητροπολιτῶν.

Τὸ αὐτὸ ἰσχύει προκειμένου καὶ περὶ ὁριστικῆς ἐκπτώσεως τῶν βοηθῶν Ἐπισκόπων.

Ζ΄) Ὀφείλουσι μνημονεύειν, κατὰ τὴν τάξιν, ἐν ταῖς ἱερουργίαις οἱ μὲν βοηθοὶ Ἐπίσκοποι τοῦ Μητροπολίτου, ὁ δὲ Μητροπολίτης τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου, παρ' οὗ καὶ λαμβάνει τὸ Ἅγιον Μύρον.

Η΄) Ὁσάκις ἂν παραστῇ ἀνάγκη χειροτονίας Ἐπισκόπου, μὴ ὑπάρχῃ δὲ ὁ ἀπαιτούμενος δι' ἐπισκοπικὴν χειροτονίαν ἀριθμὸς ἀρχιερέων ἐπὶ τόπου, ἔχει τὸ δικαίωμα ὁ Μητροπολίτης, τῇ εἰδήσει μέντοι καὶ ἀδείᾳ τοῦ Οἰκου-

μενικοῦ Πατριάρχου, καλεῖν ἐξ ἄλλων τῆς δικαιοδοσίας τοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου ἐπαρχιῶν πρὸς τοῦτο ἀρχιερεῖς.

Θ΄) Τῶν διατάξεων τούτων ὡς βάσεως ἀπαρασαλεύτου φυλαττομένων, ὁ Μητροπολίτης μετὰ τῶν Ἐπισκόπων καὶ τοῦ Κλήρου καί τοῦ Λαοῦ κέκτηται τὸ δικαίωμα τοῦ ὀργανοῦν ἐν ταῖς λεπτομερείαις τὴν ἐν Λατβίᾳ Ὀρθόδοξον Ἐκκλησίαν κατὰ τὰς ἀνάγκας αὐτῆς καὶ τὰς ἐπιτοπίους χρείας, ὑπὸ τὸν ἀπαραίτητον ὅρον ὅπως μηδεμία διάταξις τοῦ ὀργανισμοῦ τούτου αὐτῆς εὑρεθῇ ἀντικειμένη τῇ διδασκαλίᾳ καὶ τοῖς κανόσι τῆς Ἁγίας Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας, ὡς οὗτοί εἰσιν ἡρμηνευμένοι ἐν τῇ πράξει τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου.

Καὶ ἐπὶ τούτοις παραγγέλλεται πατρικῶς τῷ Κλήρῳ καὶ τῷ Λαῷ τῆς Ἁγιωτάτης Μητροπόλεως ταύτης, ὡς τέκνοις ἡμῶν ἐν Κυρίῳ ἀγαπητοῖς, τιμᾶν τοὺς ἑαυτῶν Ποιμένας καὶ Διδασκάλους καὶ ὡς Ἡγουμένοις καὶ πνευματικοῖς αὐτῶν πατράσι «πείθεσθαι καὶ ὑπείκειν», κατὰ τὴν τοῦ Ἀποστόλου ἐντολήν, «ἵνα μετὰ χαρᾶς τὸ ἔργον τῆς ποιμαντορικῆς διακονίας ἐπιτελῶσι καὶ μὴ στενάζοντες».

Ταῦτα, οὕτω δόξαντα καὶ κριθέντα, ἐκυρώθησαν ὑφ' ἡμῶν συνοδικῶς, εἰς μόνιμον δὲ τούτων παραφυλακὴν ἐκδίδοται καὶ ὁ Πατριαρχικὸς καὶ Συνοδικὸς οὗτος Τόμος, καταστρωθεὶς μὲν καὶ ὑπογραφεὶς καὶ ἐν τῷ Κώδικι τῆς καθ' ἡμᾶς Μεγάλης τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας, ἀποσταλεὶς δὲ ἐν ἴσῳ καὶ ἀπαραλλάκτῳ τῇ Ἁγιωτάτῃ Ὀρθοδόξῳ Μητροπόλει Ρίγας καὶ πάσης Λατβίας, ἵνα καταστρωθῇ ἐν τοῖς ἀρχείοις αὐτῆς.

Ἐν τοῖς Πατριαρχείοις, κατὰ μῆνα Φεβρουάριον ,απλς΄, ἰνδικτιῶνος Δ΄.

† *Ὁ Κωνσταντινουπόλεως **Βενιαμὶν** ἀποφαίνεται.*

† Ὁ Χαλκηδόνος ***Μάξιμος***
† Ὁ Προύσης ***Πολύκαρπος***
† Ὁ Σάρδεων καὶ Πισιδίας ***Γερμανός***
† Ὁ Ἡλιουπόλεως καὶ Θείρων ***Γεννάδιος***
† Ὁ Θεοδωρουπόλεως ***Λεόντιος***
† Ὁ Χριστουπόλεως ***Μελέτιος***
† Ὁ Δέρκων ***Ἰωακείμ***
† Ὁ Πριγκηπονήσων ***Θωμᾶς***
† Ὁ Ροδοπόλεως ***Κύριλλος***
† Ὁ Ἴμβρου καὶ Τενέδου ***Ἰάκωβος***
† Ὁ Εἰρηνουπόλεως ***Κωνσταντῖνος***
† Ὁ Λαοδικείας ***Δωρόθεος***

ΓΡΑΜΜΑΤΑ ΑΠΑΝΤΗΤΙΚΑ ΕΙΣ ΤΗΝ ΕΙΡΗΝΙΚΗΝ ΤΗΣ Α. Θ. ΠΑΝΑΓΙΟΤΗΤΟΣ

Αριθμ. 564.

ΒΕΝΙΑΜΙΝ

Τῷ Παναγιωτάτῳ Ἀρχιεπισκόπῳ Κωνσταντινουπόλεως, Νέας Ρώμης, καὶ Οἰκουμενικῷ Πατριάρχῃ.

ΝΙΚΟΛΑΟΣ

Πάπας καὶ Πατριάρχης Ἀλεξανδρείας καὶ πάσης Ἀφρικῆς ἀσπασμὸν ἅγιον ἐν Χῷ Σωτῆρι.

Χαρᾷ ἀφάτῳ ἐδεξάμεθα διὰ τοῦ ἀγαπητοῦ ἐν Χριστῷ ἀδελφοῦ καὶ συλλειτουργοῦ ἡμῶν Κυρίου Θεοφάνους, Μητροπολίτου Τριπόλεως καὶ τέως Τοποτηρητοῦ τοῦ Πατριαρχικοῦ Θρόνου Ἀλεξανδρείας, τὰ ἐπὶ τῇ ἀναρρήσει τῆς πεφιλημένης Ὑμετέρας Παναγιότητος εἰς τὸν Πρῶτον τῶν Ἁγιωτάτων Αὐτοκεφάλων Ὀρθοδόξων Ἐκκλησιῶν Θρόνον, εἰς διαδοχὴν τοῦ μακαριστοῦ καὶ ἐν Κυρίῳ ἀναπαυσαμένου προκατόχου Ὑμῶν ἀοιδίμου Φωτίου, και ἀναλήψει τῶν καθηκόντων καὶ δικαιωμάτων τῆς ὑπάτης ἐκκλησιαστικῆς διακονίας ἀγγελτήρια ἅμα καὶ εἰρηνικὰ Γράμματα, καὶ εὐθὺς ἅμα μὲν ἐδεήθημεν ὑπὲρ ἀναπαύσεως τῆς ψυχῆς τοῦ ἐν μακαρίᾳ τῇ λήξει γενομένου ἀδελφοῦ Ὑμῶν, Ἡμῶν δὲ ἐπιστηθίου φίλου ἐκ νεότητος ἀοιδίμου Φωτίου, ἅμα δὲ ἐδοξάσαμεν τὸν Πανάγαθον καὶ Παντοδύναμον Θεόν, ὅτι τάχιστα ἐπὶ τὸν περίβλεπτον τοῦ Πρωτοκλήτου τῶν Ἀποστόλων Θρόνον τὴν Ὑμετέραν Θεοφρούρητον ἀγάπην, ψήφῳ κανονικῇ τῶν Ἁγίων ἀδελφῶν τοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου Ἀρχιερέων κατὰ τὰ ἐκκλησιαστικῶς καὶ κανονικῶς τεθεσπισμένα, ἀνεβίβασεν.

Ἰδιαιτέρως ᾔσθημεν ἐπὶ τῇ λήψει αὐτῶν, ὅτι οὕτω καὶ ἡ ἀρχαία τάξις ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ τοῦ Χριστοῦ, ἄχρι τοῦδε εὐλαβῶς τηρουμένη καὶ συνεχιζομένη, καὶ ἤδη κεκράτηκε καὶ τὴν παμπόθητον εὐκαιρίαν τοῦ «δοῦναι ἀλλήλοις τῆς κοινωνίας τὰς δεξιὰς» παρέσχεν ἡμῖν.

Εὐχαριστοῦντες ἐπὶ τούτοις πᾶσι τῷ δοτῆρι παντὸς ἀγαθοῦ Θεῷ, δεόμεθα τοῦ Μεγάλου Ἀρχιποίμενος Χριστοῦ σκέπειν μὲν καὶ ἀσινῆ διαφυλάττειν τὴν Πρωτόθρονον Ἐκκλησίαν Κωνσταντινουπόλεως, δοῦναι δὲ καὶ τῷ πιστῷ αὐτοῦ θεράποντι, τῇ Γερασμίᾳ Ὑμῶν Παναγιότητι, ἔτη ὡς οἷόν τε πλείονα καὶ ὑγιεινά, προκόπτειν ἐν τῷ ἔργῳ τοῦ Εὐαγγελίου καὶ ἡγεῖσθαι τῆς Ὀρθοδόξου Ποίμνης ἁπάσης ἐν προκοπῇ βίου καὶ πίστεως εἰς δόξαν Θεοῦ.

Κατασπαζόμενοι Ὑμᾶς φιλήματι ἁγίῳ, διατελοῦμεν ἀγάπῃ πολλῇ.

Ἐν Ἀλεξανδρείᾳ, τῇ 5ῃ Μαρτίου 1936.

† Ὁ Ἀλεξανδρείας ***Νικόλαος***
ἀγαπητὸς ἐν Χῷ ἀδελφός.

***

Ἀριθ. 102.

Παναγιώτατε καὶ Σεβασμιώτατε Ἀρχιεπίσκοπε Κωνσταντινουπόλεως, Νέας Ρώμης, καὶ Οἰκουμενικὲ Πατριάρχα, ἐν Χριστῷ τῷ Θεῷ λίαν ἀγαπητὲ καὶ περισπούδαστε ἀδελφὲ καὶ συλλειτουργὲ τῆς ἡμῶν Μετριότητος κύριε Βενιαμίν, τὴν Ὑμετέραν σεβασμίαν Παναγιότητα ἀδελφικῶς ἐν Κυρίῳ κατασπαζόμενοι, ὑπερήδιστα προσαγορεύομεν.

Μετὰ μεγάλης χαρᾶς ἐδεξάμεθα τὴν ἀπὸ 5 παρῳχημένου Φεβρουαρίου καὶ ὑπ' ἀριθ. 258 πρώτην ἀδελφικὴν ἐπιστολὴν τῆς Ὑμετέρας γερασμίας Παναγιότητος μετὰ τὴν ἀνάληψιν τῶν ἱερῶν Αὐτῆς καθηκόντων ἐν τῷ Πανσέπτῳ Θρόνῳ τῆς τοῦ Χριστοῦ Μεγάλης Ἐκκλησίας. Βαθέως θλιβέντες ἐπὶ τῇ μεταστάσει τῶν τῇδε εἰς τὰς αἰωνίους μονὰς τοῦ Παναγιωτάτου Πατριάρχου Φωτίου, ᾐσθάνθημεν ἐνδόμυχον ἀνακούφισιν ἐπὶ τῇ εὐδοκίᾳ θεϊκῇ, κλήσει τῆς Ὑμετέρας Παναγιότητος, διὰ κανονικῆς ψήφου τῆς αὐτόθι σεβασμίας Ἱεραρχίας, εἰς τὸ ὕπατον ἀξίωμα τοῦ Πρωθιεράρχου τοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου.

Τείνοντες δὲ ἀδελφικὴν χεῖρα κοινωνίας πρὸς τὴν Ὑμετέραν θεοπρόβλητον Παναγιότητα, βλέπομεν διὰ τῶν ὀμμάτων τοῦ νοὸς τὰς πολλαπλᾶς δυσχερείας, τὰς ὁποίας Αὕτη μέλλει συναντῆσαι ἐν τῇ ποιμαντορικῇ Αὐτῆς σταδιοδρομίᾳ πρὸς πραγμάτωσιν τοῦ ἱεροῦ σκοποῦ τῆς τοῦ Εὐαγγελίου ὑψηλῆς διακονίας. Ἀλλὰ θαρροῦντες εἰς τὴν φιλανθρωπίαν καὶ συναντίληψιν τοῦ Παναγάθου Θεοῦ, οὗτινος ἡ δύναμις τῆς χάριτος τὸ ἀσθενὲς τῶν ἀνθρώπων ἀεὶ τελειοῖ, πεπείσμεθα ὅτι ἡ δύναμις αὕτη θέλει κατασκηνώσῃ ἐν τῷ σεπτῷ προσώπῳ τῆς Ὑμετέρας Παναγιότητος καὶ ἐνισχύῃ Αὐτὴν ἐν τῇ ἐπιτελέσει τῶν ποιμαντορικῶν Αὐτῆς καθηκόντων, ὧν πρώτιστον ἡ ἐπὶ

μᾶλλον καὶ μᾶλλον σύσφιγξις τῶν ἱερῶν δεσμῶν τῶν ἑνούντων τὰς ἐπὶ μέρους Ὀρθοδόξους Ἁγίας Αὐτοκεφάλους Ἐκκλησίας, πρὸς στενωτέραν καὶ καρποφορωτέραν συνεργασίαν αὐτῶν ἐπ' ἀγαθῷ τοῦ ὀρθοδόξου πληρώματος καὶ εὐκλεία τῆς Ἁγίας Ἐκκλησίας.

Οὐδεὶς δ' ἀγνοεῖ ὅτι ἡ Ὀρθόδοξος Ἐκκλησία, κρίμασιν οἷς οἶδε Κύριος, πάσχει νῦν δεινῶς ἐκ τῶν ἐνσκηψασῶν καὶ παρατεινομένων ἔτι ἐν τῷ κόσμῳ δυστυχιῶν καὶ ἐξωτερικῶν ἀνωμαλιῶν. Ἐν τοιαύταις δὲ περιστάσεσι ἡ μετ' ἀγάπης καὶ προθύμου διαθέσεως κοινὴ συνεργασία τῶν ἡγετῶν τῆς Ἐκκλησίας καὶ ἡ συχνοτέρα ἐπαφὴ αὐτῶν πρὸς ἀλλήλους πρὸς περιφρούρησιν τῶν τῆς ἁγίας ἡμῶν Ἐκκλησίας συμφερόντων, τῶν γενικῶν καὶ τῶν ἐπὶ μέρους, εἶνε ἀπαραιτήτου ἀνάγκης μέτρον. Ἔχομεν δὲ δι' ἐλπίδος ὅτι ἐκ τῶν πρώτων μελημάτων τῆς Ὑμετέρας Παναγιότητος ἐν τῇ ἐπ' αἰσίοις ἀρξαμένῃ Πατριαρχείᾳ Αὐτῆς ἔσται ἡ διὰ συχνῶν κατὰ τὸ δυνατὸν καὶ μονίμων συναθροίσεων τῶν ἐπὶ μέρους Αὐτοκεφάλων Ἐκκλησιῶν ἀνταλλαγὴ ἐπὶ τῇ ἑκάστοτε τρεχούσῃ καταστάσει σκέψεων καὶ ἡ διὰ κοινῆς συνεργασίας παλινόρθωσις τῶν κακῶς ἐχόντων.

Ἡ μεγάλη τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησία ἐπὶ αἰῶνας ὁλοκλήρους ἦτο ὁ Θρόνος ὁ ἀγρύπνως φρουρῶν πρὸς παραφύλαξιν τῶν συμφερόντων καὶ κατοχύρωσιν τῶν νομίμων δικαιωμάτων τῆς Ὀρθοδοξίας. Πεποιθότες δ' ὅτι τὸ σκάφος τῆς Ἐκκλησίας παρὰ πάντα τὸν σάλον, ἐν ᾧ χειμάζεται αὕτη κατὰ τοὺς τελευταίους χρόνους, θέλει, Θείᾳ δυνάμει, ἐξακολουθῇ τὴν πορείαν αὐτοῦ ὅπως φθάσῃ, θᾶττον ἢ βράδιον, εἰς τὸν εὔδιον λιμένα διὰ τῶν ἀτρύτων ἀγώνων τῶν ἐμπεπιστευμένων τὴν διακυβέρνησιν αὐτοῦ, αἴρομεν χεῖρας ἱκέτιδας πρὸς τὸν Πανάγαθον Θεόν, ὅπως διαφυλλάττῃ τὴν Ὑμετέραν γερασμίαν Παναγιότητα ὡς καὶ τὴν περὶ Αὐτὴν Ἁγίαν καὶ Ἱερὰν Σύνοδον ὡς κόρην ὀφθαλμοῦ πρὸς ἐξακολούθησιν τοῦ ἱεροῦ ἀγῶνος ὑπὲρ τῆς ἁγίας ἡμῶν Ἐκκλησίας καὶ τῆς ἑδραιώσεως τῆς εἰρήνης καὶ τῆς χριστιανικῆς ἀγάπης ἐν ταῖς καρδίαις τῶν πιστῶν.

Περιττὴν δὲ θεωροῦμεν τὴν διαβεβαίωσιν ὅτι ἡ καθ' ἡμᾶς Ἁγιωτάτη τῶν Ἀντιοχέων Ἐκκλησία θεωρεῖ ἑαυτὴν ὑπόχρεων καὶ ὁλοπρόθυμον ὅπως φανῇ χρήσιμος ἐν περιπτώσει ἀνάγκης εἰς ὅ,τι δύναται ὑποστηρίζειν τὰς ἀγαθὰς προθέσεις καὶ τάσεις τῆς Ὑμετέρας Παναγιότητος, Ἣν καὶ αὖθις κατασπαζόμενοι ἐν φιλήματι ἁγίῳ ἀδελφικῶς, διατελοῦμεν μετ' ἀγάπης.

Ἐν Βηρυτῷ, τῇ (25 Φεβρ.) 9ῃ Μαρτίου 1936.

Τῆς Ὑμετέρας σεβασμίας Παναγιότητος
ἀγαπητὸς ἐν Χριστῷ ἀδελφὸς
† Ὁ Ἀντιοχείας ***Ἀλέξανδρος.***

***

Ἀριθ. Πρωτ. 118.

Παναγιώτατε καὶ Σεβασμιώτατε Ἀρχιεπίσκοπε Κωνσταντινουπόλεως, Νέας Ρώμης, καὶ Οἰκουμενικὲ Πατριάρχα, ἐν Χριστῷ τῷ Θεῷ λίαν ἀγαπητὲ ἀδελφὲ καὶ συλλειτουργὲ τῆς Ἡμῶν Μετριότητος Κύριε Βενιαμίν. Τὴν Ὑμετέραν περισπούδαστον Ἡμῖν Σεβασμίαν Παναγιότητα ἐν φιλήματι ἁγίῳ περιπτυσσόμενοι, ὑπερήδιστα προσαγορεύομεν.

Πόθῳ πολλῷ ἐκομισάμεθα καὶ ἀνέγνωμεν τὰ ἀπὸ ἑ. μ. Φεβρουαρίου ἑ. ἔ. ἀπολελυμένα εἰρηνικὰ Γράμματα τῆς Ὑμετέρας Γερασμίας Παναγιότητος, δι' ὧν, κατὰ καλῶς κρατοῦν παλαιὸν τῆς Μητρὸς Ἐκκλησίας ἔθος, ἐπαναλαμβάνει Αὕτη τὴν καὶ τηλεγραφικῶς γεγενημένην ἐξαγγελίαν τῆς, ψήφῳ κανονικῇ τῆς Σεβασμίας Ἱεραρχίας, ἐκλογῆς καὶ εἶτα ἀναρρήσεως Αὐτῆς ἐπὶ τὸν Ἁγιώτατον Ἀποστολικὸν Οἰκουμενικὸν Πατριαρχικὸν Θρόνον, δεξιὰν τείνει κοινωνίας καὶ τὴν καλὴν τῆς πίστεως ποιουμένη ὁμολογίαν διαβεβαιοῦται πᾶσαν καταβαλεῖν σπουδὴν εἰς τόνωσιν καὶ παγίωσιν τῆς κοινῆς συνεργασίας τῶν Ἁγίων τοῦ Θεοῦ Ἐκκλησιῶν εἰς ἐξυπηρέτησιν τῶν συμφερόντων αὐτῶν τῶν τε γενικῶν καὶ τῶν ἐπὶ μέρους.

Εὐλογοῦντες τὸ ὄνομα Κυρίου ὅτι ἐχαρίσατο τῇ Πρωτοθρόνῳ Ἁγιωτάτῃ Ἐκκλησίᾳ Κωνσταντινουπόλεως Ποιμενάρχην δεξιῶς δυνησόμενον πηδαλιουχῆσαι, τῇ τοῦ Θεοῦ χάριτι, καὶ εἰς εὔδιον καταγαγεῖν λιμένα τὸ σκάφος αὐτῆς, ἄσμενοι ἥκομεν ἀπὸ Σιὼν τῆς Ἁγίας τὸν ἐν Χριστῷ τῷ Θεῷ ἀδελφικὸν τῆς κοινωνίας ἀσπασμὸν ἀνταποδιδόναι καὶ εὐχὰς ὁλοθύμους ὑπὲρ Αὐτῆς ἀνενεγκεῖν τῷ Κυρίῳ καὶ Θεῷ ἡμῶν, δεόμενοι Αὐτοῦ τῆς χάριτος φυλάττειν Αὐτὴν ἐπὶ τοῦ Πατριαρχικοῦ Θρόνου ἐπὶ μήκιστον ὑγιαίνουσαν, μακροημερεύουσαν καὶ τὸν λόγον τῆς ἀληθείας ὀρθοτομοῦσαν.

Βεβαιούμενοι δὲ τὴν Ὑμετέραν ἀγάπην ὅτι περὶ πολλοῦ ποιούμεθα τὴν δήλωσιν Αὐτῆς περὶ τονώσεως καὶ παγιώσεως τῆς κοινῆς συνεργασίας τῶν Ἁγιωτάτων τοῦ Θεοῦ Ἐκκλησιῶν ἔν τε τοῖς γενικοῖς καὶ τοῖς ἐπὶ μέρους ζητήμασι, προσεπιδηλοῦμεν ὅτι προθύμως καὶ Ἡμεῖς παρέξομεν πᾶσαν δυνατὴν συναντίληψιν καὶ σύμπραξιν ὑπὲρ προωθήσεως τῶν γενικῶν ζητημάτων, ἐφ' ὧν, νῦν εἴπερ ποτέ, ἐνδείκνυται ἵνα ἡ ἁπανταχοῦ Ὀρθόδοξος Ἐκκλησία ᾖ καὶ ἐν τῇ πράξει πρὸς ἑαυτὴν ἡνωμένη, ἔχουσα ἅμα καθωρισμένην ἑνιαίαν κατεύθυνσιν, ἀφ' ἧς πᾶσα μεμονωμένη παρέκκλισις, παρουσιάζουσα ταύτην πρὸ τῶν ὀμμάτων τῆς τε Ὀρθοδοξίας καὶ τοῦ λοιποῦ χριστιανικοῦ κόσμου διεσπασμένην καὶ πρὸς ἑαυτὴν μὴ συμφωνοῦσαν, προληφθήσεται

Καὶ αὖθις δ' Αὐτὴν ἀδελφικῶς περιπτυσσόμενοι καὶ τὰ ἔτη Αὐτῆς αἰτούμενοι παρὰ Κυρίου ὅ,τι πλεῖστα, ὑγιεινὰ καὶ σωτήρια, διατελοῦμεν

Ἐν τῇ Ἁγίᾳ Πόλει Ἱερουσαλήμ, ,αϡλϛ' Φεβρουαρίου ιε'.

Τῆς Ὑμετέρας Γερασμίας Παναγιότητος
ἀγαπητὸς ἐν Χριστῷ ἀδελφὸς
† Ὁ Ἱεροσολύμων **Τιμόθεος.**

***

Ἀριθ. 142.

Παναγιώτατε Ἀρχιεπίσκοπε Κωνσταντινουπόλεως, Νέας Ῥώμης, καὶ Οἰκουμενικὲ Πατριάρχα, ἐν Χριστῷ τῷ Θεῷ περιπόθητε ἀδελφὲ καὶ συλλειτουργὲ τῆς ἡμῶν Μετριότητος Κύριε Βενιαμίν, ἀδελφικῶς τὴν Ὑμετέραν Παναγιότητα περιπτυσσόμενοι, ἐγκαρδίως προσαγορεύομεν.

Μεγάλως ἐχάρημεν λαβόντες τὸ Εἰρηνικὸν γράμμα τῆς Ὑμετέρας Παναγιότητος, δι' οὗ ἀνηγγείλατε ἡμῖν καὶ τῇ καθ' ἡμᾶς ἁγίᾳ Ἐκκλησίᾳ τὴν ἀνάρρησιν καὶ ἐνθρόνισιν Ὑμῶν ἐπὶ τοῦ ἐνδόξου Θρόνου τῆς τοῦ μεγάλου Κωνσταντίνου πόλεως. Ἐν τῷ γράμματι τούτῳ ἡ Ὑμετέρα Παναγιότης εὐηρεστήθη ἀνακοινώσασθαι ἡμῖν περὶ τῶν σπουδαίων ἐκείνων ζητημάτων, τὴν λύσιν τῶν ὁποίων, Θεοῦ βοηθοῦντος, θέλει ἐπιδιώξῃ ἡ Ὑμετέρα διακονία ἐπὶ τῆς ὑψηλῆς θέσεως τοῦ Πρωθιεράρχου τῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας, ὑποδεικνύοντες ὡς κύριον σκοπὸν τῆς διακονίας ταύτης τὴν ἀμοιβαίαν συνεννόησιν καὶ κοινὴν συνεργασίαν τῶν Ἁγιωτάτων Αὐτοκεφάλων Ὀρθοδόξων Ἐκκλησιῶν πρὸς παγίωσιν ἰδίᾳ τῆς εἰρήνης μεταξὺ τῶν κρατῶν καὶ τῶν λαῶν.

Πρὸς τούτοις ἡ Ὑμετέρα Παναγιότης μετὰ χριστιανικῆς ἀγάπης ὑπόσχεται ἡμῖν τὴν ἀδελφικὴν Αὐτῆς ἀρωγὴν καὶ συναντίληψιν ἐν τοῖς ἐπὶ μέρους τυχὸν ζητήμασι τῆς καθ' ἡμᾶς ἁγίας Ἐκκλησίας ἀναμένουσα ὁμοίαν συναντίληψιν καὶ ἐκ μέρους ἡμῶν.

Ἀπὸ καρδίας συγχαίροντες τῇ Ὑμετέρᾳ Παναγιότητι τὴν ἔναρξιν τῆς Ὑμετέρας ὑψηλῆς καὶ πλήρους εὐθύνης διακονίας, εὐχόμεθα θερμῶς πρὸς τὸν Πανδοτῆρα, ἵνα δώῃ Ὑμῖν ὡς πλεῖστα ἔτη ὑγείας καὶ ἐνδυναμώσεως πρὸς τελείαν ἐκπλήρωσιν τῶν προκειμένων Ὑμῖν βαρέων καὶ σπουδαίων καθηκόντων εἰς ἀγαθὸν τῆς τε ἐν Κωνσταντινουπόλει καὶ πάσης τῆς ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας.

Ὁμοίως θεωροῦμεν πρόθυμον καθῆκον ἡμῶν ὅπως διαβεβαιώσωμεν Ὑμᾶς, ὅτι πλήρως ἐπιδοκιμάζομεν τὰς Ὑμετέρας σοφὰς γνώμας ἐπὶ τῶν σπου-

δαίων ζητημάτων τῆς ἐκκλησιαστικῆς διακυβερνήσεως, ὄντες πάντοτε ἕτοιμοι ἵνα κατὰ τὸ μέτρον τῆς δυνάμεως ἡμῶν συνεργασθῶμεν μεθ' Ὑμῶν πρὸς λύσιν αὐτῶν.

Ἐκφράζοντες δὲ βαθεῖαν εὐγνωμοσύνην πρὸς τὴν Ὑμετέραν Παναγιότητα διὰ τὴν πρόθυμον συναντίληψιν, ἐν καιρῷ ἀνάγκης, τῇ ἡμετέρᾳ ἁγίᾳ Ἐκκλησίᾳ, διαβεβαιοῦμεν ὅτι καὶ ἡμεῖς εἴμεθα πάντοτε ἕτοιμοι ὅπως δώσωμεν τὴν ἀναγκαίαν καὶ δυνατὴν συναντίληψιν πρὸς τὴν Μητέρα Μεγάλην τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίαν ἵνα, συνῳδὰ τῷ Ἀποστολικῷ ρητῷ,

«Ἐν τῷ νῦν τὸ ὑμῶν περίσσευμα γένηται εἰς τὸ ἡμῶν ὑστέρημα καὶ τὸ ἡμῶν περίσσευμα γένηται εἰς τὸ ὑμῶν ὑστέρημα, ὅπως γένηται ἰσότης» (Β' Κορ. 8, 14).

Ἀδελφικῶς περιπτυσσόμενοι τὴν Ὑμετέραν Παναγιότητα καὶ αὖθις κατασπαζόμενοι Αὐτὴν ἐν φιλήματι ἁγίῳ, διατελοῦμεν

Τῆς Ὑμετέρας Παναγιότητος
ἀγαπητὸς ἐν Χριστῷ ἀδελφὸς
† Ὁ Βελιγραδίου καὶ πάσης Σερβίας
Πατριάρχης **Βαρνάβας.**

Τῇ 23/3/936.

***

Ἀριθ. Πρωτ. 153.

Παναγιώτατε καὶ Θειότατε Ἀρχιεπίσκοπε Κωνσταντινουπόλεως, Νέας Ρώμης καὶ Οἰκουμενικὲ Πατριάρχα, ἐν Χριστῷ τῷ Θεῷ ἡμῶν ἀγαπητὲ καὶ σεβαστὲ ἀδελφὲ καὶ συλλειτουργὲ Κύριε Κύριε Βενιαμίνη, τὴν Ὑμετέραν Σεβασμίαν Παναγιότητα ἀδελφικῶς ἐν Κυρίῳ κατασπαζόμενοι ὑπερήδιστα προσαγορεύομεν.

Ἄσμενοι ἐδεξάμεθα καὶ μετὰ παλμῶν ἀφάτου χαρᾶς ἀνέγνωμεν τὰ ἀπὸ 5 Φεβρουαρίου τοῦ τρέχοντος σωτηρίου ἔτους Εἰρηνικὰ Γράμματα τῆς Ὑμετέρας Γερασμιωτάτης Παναγιότητος, ἐν οἷς Αὕτη τήν, εὐδοκίᾳ Θεϊκῇ καὶ καὶ Κανονικῇ τῆς περὶ Αὐτὴν Ἱερᾶς Συνόδου ψήφῳ, εἰς διαδοχὴν τοῦ ἀειμνήστου Προκατόχου Αὐτῆς Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου μακαριστοῦ Φωτίου τοῦ Β', ἀνάρρησιν Αὐτῆς ἐπὶ τὸν Ὕπατον τῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας Ἁγιώτατον Οἰκουμενικὸν Θρόνον ἀγγέλλει, καὶ τὸν ἀδελφικὸν τῆς κοινωνίας ἀσπασμὸν ἡμῖν ἀπευθύνουσα καὶ τὴν καλὴν τῆς ἀμωμήτου Ὀρθοδόξου ἡμῶν Πίστεως ὁμολογίαν ὁμολογοῦσα σὺν τῇ ἐπαγγελίᾳ τοῦ σπουδάζειν ἄθικτα καὶ ἀπαράτρεπτα πάντοτε διαφυλάττειν ὅσα ὀρθοδόξως περί τε τὰ δόγματα καὶ τὴν ἐκκλησιαστικὴν τάξιν τεθεσμένα καὶ παραδεδομένα εἰσί,

πρόφρονα παρέχει ἡμῖν τὴν διαβεβαίωσιν περὶ τῆς ἐπὶ μᾶλλον τονώσεως καὶ παγιώσεως τῆς συγχνοτέρας καὶ τακτικωτέρας τῶν Ἁγιωτάτων Ὀρθοδόξων Ἐκκλησιῶν κοινῆς συνεργασίας, ἧς τὸ ἔργον ἀνεκόπη πως ἐκ τῆς παγκοσμίου ἀνωμαλίας, εἰς ἧς τὴν ἄρσιν καὶ τὴν ἐν γένει ἀντ᾽ αὐτῆς ἐν τῷ κόσμῳ ἐπικράτησιν τῆς εἰρήνης καὶ τῆς ἀγάπης τοῦ Χριστοῦ δύνανται τὰ μάλλιστα καὶ ὀφειλὴν ἔχουσιν ἵνα ἐργασθῶσι καὶ συντελέσωσι τὸ ἐπ᾽ αὐταῖς αἱ τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίαι.

Τούτους τοὺς ὑψηλοὺς λόγους, τὰς χρηστὰς ἐπαγγελίας καὶ διαβεβαιώσεις τῆς Ὑμετέρας Θεοτιμήτου καὶ Χριστοφρουρήτου Ὑπάτης Κορυφῆς ἐν ἀγαλλιάσει ἀναγνόντες ἐν τοῖς ἀνὰ χεῖρας Εἰρηνικοῖς Αὐτῆς Γράμμασιν, εὐχαριστοῦμεν ἐν πρώτοις τῷ ἐν Τριάδι Θεῷ ἡμῶν, τῷ χαρισαμένῳ τῇ Μεγάλῃ τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίᾳ τὸν δεξιὸν Οἰακοστρόφον, Ὅστις, πεποιθότως ἐλπίζομεν, δεξιῶς χειριζόμενος τοὺς οἴακας τῆς τε Ἁγιωτάτης Ἀρχιεπισκοπῆς Κωνσταντινουπόλεως καὶ τοῦ ὅλου τῆς Ὀρθοδοξίας Θεοφρουρήτου Σκάφους, θὰ ὁδηγήσῃ αὐτό, τοῦ Κυρίου συνεργοῦντος, εἰς τὴν ποθητὴν πρόοδον καὶ τὴν ἐν αἴγλῃ κραταίωσιν.

Ἀποδιδόντες δ᾽ ἐν ἀγάπῃ τῇ Ὑμετέρᾳ Περιποθήτῳ καὶ Σεβασμίᾳ Παναγιότητι τὸν τῆς κοινωνίας ἀδελφικὸν ἀσπασμόν, διάπυρον τῷ Παντοκράτορι καὶ Παναγάθῳ Θεῷ ἡμῶν ἀναπέμπομεν δέησιν, ὅπως περιφρουρῶν διαφυλάττῃ Αὐτὴν ἐπὶ ἔτη ὅτι πλεῖστα ἐν εἰρήνῃ, σῴαν, ἔντιμον, ὑγιαίνουσαν, τὴν λαμπρὰν τοῦ ἐν Φαναρίῳ Ἐκκλησιαστικοῦ ἡμῶν Κέντρου ἔνδοξον ἱστορίαν συνεχίζουσαν καὶ εἰς τὸν εὔδιον τῆς σωτηρίας λιμένα τὸ ηὐλογημένον τῆς Ὀρθοδόξου ἡμῶν Ἐκκλησίας σκάφος κατευθύνουσαν.

Εἰς δὲ τὰς ἐπαγγελίας Αὐτῆς καὶ διαβεβαιώσεις ἀνταποκρινόμενοι, διαβεβαιούμεθα τὴν Ὑμετέραν Σοφὴν Κορυφὴν ὅτι καὶ ἡμεῖς μετὰ τῶν ἐν Χριστῷ ἀγαπητῶν ἡμῶν Ἀδελφῶν καὶ συλλειτουργῶν, τῶν ἐν ὑπερορίᾳ διατελούντων Ἁγίων Συνοδικῶν Ἀρχιερέων Πανιερωτάτων Μητροπολιτῶν Κιτίου Κυρίου Νικοδήμου καὶ Κυρηνείας Κυρίου Μακαρίου, περὶ πλείστου ποιούμενοι καὶ πᾶσαν τὸ ἐφ᾽ ἡμῖν καταβάλλοντες προσπάθειαν πρὸς ἐπικράτησιν τοῦ θείου πνεύματος τῆς ἀγάπης καὶ τῆς εἰρήνης τοῦ Κυρίου ἡμῶν, πᾶσαν τὴν δυνατὴν τῆς κατὰ Κύπρον Ἁγιωτάτης ἡμῶν Ἐκκλησίας παρέξομεν ὁλοθύμως συναντίληψιν ἐν τῇ πραγματώσει τῶν μεγάλων Αὐτῆς ἐφέσεων καί τῶν ὑψηλῶν ἐπαγγελιῶν, ἀποσκοπουσῶν πασῶν εἰς τὴν εὐόδωσιν καὶ τὴν ὡς οἷόν τε αἰσιωτέραν λύσιν τῶν τε γενικῶν καὶ τῶν ἐπὶ μέρους τῆς Ὀρθοδόξου ἡμῶν Ἐκκλησίας ζητημάτων.

Ταῦτα εἰς ἀπάντησιν γράφοντες ἐξ ὀνόματος τῆς πρεσβυγενοῦς τοῦ Ἀποστόλου Βαρνάβα Ἐκκλησίας, τῆς Ἱερᾶς ταύτης Νηός, ἧς τινος, κλύδωνι βαρεῖ καὶ σάλῳ ταραττομένης, τὸ πηδάλιον θείᾳ ἀπείρῳ συγκαταβάσει προσωρινῶς κρατοῦμεν, θερμότατα δ᾽ εὐχαριστοῦντες τῇ Ὑμετέρᾳ Γερασμιω-

τάτῃ Παναγιότητι, ἐπὶ ταῖς ὑπὲρ τῆς δεινῶς δοκιμαζομένης ἡμετέρας Ἐκκλησίας, δεήσεσι καὶ εὐχαῖς Αὐτῆς τε καὶ τῶν περὶ Αὐτὴν Ἁγίων Ἀδελφῶν Συνοδικῶν Ἀρχιερέων, τῶν ἐν Κυρίῳ ἀγαπητῶν Συλλειτουργῶν, πάνυ προθύμως ἀπεκδεχόμεθα τὴν ἀδελφικὴν συναντίληψιν Αὐτῆς, ἐχούσης, ὡς οὐκ ἀμφιβάλλομεν, ἀείποτε πρὸ ὀφθαλμῶν τὴν ὑπὸ τῶν ἀγράφων ἱερῶν νόμων καὶ τῆς ἁγίας ἡμῶν παραδόσεως ὑπαγορευομένην μητρικὴν ὑποχρέωσιν τῆς καθ' ἡμᾶς Κυπριακῆς Ἐκκλησίας πρὸς τὴν μακραίωνα τοῦ εὐσεβοῦς αὐτῆς ποιμνίου πολυκύμαντον ἱστορίαν, συμφώνως τοῖς διδάγμασι τῆς ὁποίας ὀφείλει ἵνα ποιμάνῃ αὐτό, προθύμως ἐν τῷ ἔργῳ αὐτῆς τούτῳ καὶ εὐπροσδέκτως δεχομένη πᾶσαν ἐπικουρίαν τῶν ἀγαπητῶν Ἀδελφῶν Ὀρθοδόξων Ἐκκλησιῶν, καὶ ἐν τοῖς μάλιστα τῆς ἧς Αὕτη προκάθηται.

Ἐπὶ δὲ τούτοις φιλήματι ἁγίῳ κατασπαζόμενοι τὴν Γεραρὰν Αὐτῆς Κορυφήν, διατελοῦμεν

τῆς Ὑμετέρας Παναγιότητος

ἀγαπητὸς καὶ ὅλος πρόθυμος ἐν Χριστῷ ἀδελφὸς

† Ὁ Πάφου **Λεόντιος**

Τοποτηρητὴς τοῦ Ἀρχιεπισκοπικοῦ Θρόνου Κύπρου.

Ἐν τῇ Ἀρχιεπισκοπῇ Κύπρου, τῇ 7ῃ Μαρτίου 1936.

***

Ἀριθ. 925.

Παναγιώτατε καὶ Θειότατε Ἀρχιεπίσκοπε Κωνσταντινουπόλεως, Νέας Ρώμης, καὶ Οἰκουμενικὲ Πατριάρχα, ἐν Χριστῷ τῷ Θεῷ σεβασμιώτατε καὶ περισπούδαστε ἀδελφὲ καὶ συλλειτουργὲ κύριε Βενιαμίν, τὴν Ὑμετέραν Παναγιότητα ἐν Κυρίῳ κατασπαζόμενοι, ὑπερήδιστα προσαγορεύομεν.

Χαρᾶς μεγάλης πρόξενα ἡμῖν τε καὶ τῇ περὶ ἡμᾶς Ἁγίᾳ καὶ Ἱ. Συνόδῳ τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος ἐγένοντο τὰ τῆς Ὑμετέρας γερασμίας Παναγιότητος εἰρηνικὰ γράμματα, ἀγγέλλοντα τὴν εἰς τὸν ἔνδοξον Οἰκουμενικὸν Θρόνον ἀνάρρησιν Αὐτῆς, εἰς διαδοχὴν τοῦ προώρως ἐκλιπόντος τὸν βίον μακαρίου Πατριάρχου κυροῦ Φωτίου τοῦ Β'. Ἡ ἐπὶ τῇ ἀπωλείᾳ αὐτοῦ λύπη εἰς χαρὰν μετεστράφη ἐκ τῆς, θείᾳ εὐδοκίᾳ, ταχείας πληρώσεως τοῦ Θρόνου, διὰ τῆς κανονικῆς τῆς Ὑμετέρας Παναγιότητος ἐκλογῆς.

Χαίρομεν δὲ ἐκ τῶν γραμμάτων Αὐτῆς ἐνωτιζόμενοι τὴν καλὴν τῆς Ὀρθοδόξου πίστεως ὁμολογίαν, ἐφ' ἧς ἡ καθόλου Ὀρθόδοξος Καθολικὴ Ἐκκλησία, ὡς ἐπὶ ἀσαλεύτου πέτρας, ἐστήρικται καὶ ἧς ὁ Οἰκουμενικὸς Θρόνος τὴν ἱερὰν παρακαταθήκην ἐπὶ αἰῶνας ἤδη μακροὺς καὶ ὑπὸ περι-

στάσεις ἐνίοτε ἀντιξόους καὶ χαλεπὰς ἀπαράγραπτον καὶ ἀπαραχάρακτον διετήρησε. Χαίρομεν ὡσαύτως ὅτι ἡ Ὑμετέρα Παναγιότης, τὸ ἐπὶ τῆς καθόλου Ἐκκλησίας μέγα κῦρος τοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου ἀσκοῦσα καὶ τὴν περὶ καλῆς καταστάσεως τῶν ἐπὶ μέρους Ἁγίων τοῦ Θεοῦ Ἐκκλησιῶν προσήκουσαν ἐκδηλοῦσα πρόνοιαν, σκοπεῖ τὴν παγίωσιν καὶ τόνωσιν τῆς τακτικωτέρας κοινῆς αὐτῶν συνεργασίας πρὸς τὴν τῶν γενικῶν ἐκκλησιαστικῶν ζητημάτων μελέτην καὶ ἐπίλυσιν. Ἡ ἀνάγκη τῆς συνεργασίας ταύτης, πανθομολογουμένη τυγχάνουσα, πληρωθήσεται πάντως διὰ τῶν κεκανονισμένων τρόπων, οἷς ἀνέκαθεν ἡ Ὀρθόδοξος Ἐκκλησία χρῆται, ταῖς ἱεραῖς παραδόσεσιν ἀπαρεγκλίτως πάντοτε στοιχοῦσα. Δεόμεθα δὲ καὶ ἡμεῖς μετὰ τῆς Ὑμετέρας Παναγιότητος τοῦ Κυρίου ὅπως ἐπιδαψιλεύων τῷ κόσμῳ παντὶ τὴν εἰρήνην, εὐκατορθώτους καταστήσῃ τὰς ἐπὶ τὸ αὐτὸ τακτικὰς τῶν ἀντιπροσώπων τῶν Ἐκκλησιῶν συνάξεις καὶ ὅπως τὸ Πανάγιον αὐτοῦ Πνεῦμα φωτίζῃ καὶ καθοδηγῇ αὐτὰς πρὸς τὸ κοινὸν τῆς Ἐκκλησίας συμφέρον. Εὐχαριστοῦντες δὲ καὶ ἐπὶ τῇ διαβεβαιώσει τῆς Ὑμετέρας Παναγιότητος ὅτι εἴ ποτε δεήσει χεῖρα ἀντιλήπτορα ὀρέξει τῇ καθ᾽ ἡμᾶς Ἐκκλησίᾳ, προσεπιδηλοῦμεν καὶ ἡμεῖς ὅτι προθύμως ἔχομεν ἐκ παντὸς τρόπου ἐνισχύειν τὴν Μεγάλην τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίαν καὶ περιέπειν αὐτὴν ὡς σεπτὴν πνευματικὴν κορυφὴν τῆς καθόλου Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας.

Συγχαίροντες δὲ μετὰ τῆς περὶ ἡμᾶς Ἁγίας καὶ Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἁγιωτάτης Ἀποστολικῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος τῇ Ὑμετέρᾳ Παναγιότητι ἐπὶ τῇ κλήσει Αὐτῆς εἰς τὸν μέγαν καὶ ἔνδοξον Οἰκουμενικὸν Θρόνον, δεόμεθα τοῦ Ἀρχιποίμενος Χριστοῦ ἐνισχύειν Αὐτὴν ἐν τοῖς ὑπὲρ αὐτοῦ τε τοῦ Θρόνου καὶ τῆς καθόλου Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας, τῇ θείᾳ αὐτοῦ καὶ παναλκεῖ χάριτι, πληρῶσαι δὲ τοὺς ἱεροὺς Αὐτῆς πόθους.

Καὶ αὖθις Αὐτὴν ἐν ἀγάπῃ πολλῇ καὶ τιμῇ ἐξαιρέτῳ κατασπαζόμενοι, διατελοῦμεν,

Τῆς Ὑμετέρας Παναγιότητος

ἀγαπητὸς ἐν Χριστῷ ἀδελφὸς

† Ὁ Ἀθηνῶν ***Χρυσόστομος.***

Ἀθήνησι, ιβ´ Μαρτίου ͵αϡλς´.

***

Λάμπεθ Πάλας, 13 Φεβρουαρίου 1936.

Πρὸς τὴν Αὐτοῦ Παναγιότητα
Τὸν Οἰκουμενικὸν Πατριάρχην Κωνσταντινουπόλεως
Κύριον ***Βενιαμίν.***

Χάρις Ὑμῖν καὶ εἰρήνη παρὰ Θεοῦ Πατρὸς καὶ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ.

Μετ' ἐξαιρέτου εὐαρεσκείας ἔλαβον χθὲς παρὰ τοῦ καλοῦ ἡμῶν φίλου, τοῦ Μητροπολίτου Θυατείρων, ἐπιστολὴν τῆς Ὑμετέρας Παναγιότητος πληροφοροῦσάν με ἐπισήμως περὶ τῆς ἐκλογῆς Αὐτῆς εἰς τὸν Πατριαρχικὸν Θρόνον Κωνσταντινουπόλεως.

Μεγάλως ἐκτιμῶ τὴν εὐγένειαν Ὑμῶν ὅπως συμπεριλάβητε ἐν τούτῳ καὶ τὴν Ἐκκλησίαν τῆς Ἀγγλίας μεταξὺ τῶν Ἐκκλησιῶν ἐκείνων, πρὸς ἃς ἀποστέλλονται τοιαῦται ἐπίσημοι ἀνακοινώσεις. Ἡ εὐγένεια αὕτη μαρτυρεῖ περὶ τοῦ αὔξοντος βαθμοῦ τῆς ἐγκαρδιότητος, ἥτις χαρακτηρίζει τὰς σχέσεις μεταξὺ τῶν Ὀρθοδόξων Ἐκκλησιῶν τῆς Ἀνατολῆς καὶ τῶν Ἀγγλικανικῶν Ἐκκλησιῶν κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη, ἐγκαρδιότης, ἥτις, δεόμεθα τοῦ Θεοῦ, ἐν τέλει θέλει ἐπιφέρῃ εἰς ἔτι στενωτέραν ἑνότητα τῶν Ἐκκλησιῶν, ἃς ἑκάτερος ἀντιπροσωπεύομεν.

Ἀπέστειλα ἤδη τηλεγραφικῶς πρὸς Ὑμᾶς τὰ συγχαρητήρια καὶ τὰς εὐχάς μου ἐπὶ τῇ ἀναλήψει τῶν ὑψηλῶν Ὑμῶν καθηκόντων. Ἐξέστω μοι ὅπως ἅπαξ ἔτι διαβεβαιώσω Ὑμᾶς περὶ τῶν προσευχῶν μου, ὅπως τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον ὁδηγῇ καὶ στηρίζῃ Ὑμᾶς ἐν τῇ ἐκπληρώσει τῶν βαρέων καθηκόντων, ἅτινα εἶνε ἀχώριστα ἀπὸ τόσον ὑπερόχου ἀξιώματος ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ τοῦ Χριστοῦ.

Χαίρω ἐπὶ τῇ ἰδέᾳ ὅτι τὸ Πατριαρχεῖον Κωνσταντινουπόλεως θὰ ἐξακολουθῇ ἀντιπροσωπευόμενον ἐν Λονδίνῳ ὑπὸ τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Γερμανοῦ, οὗ ἡ ἀδιάλειπτος προθυμία καὶ εὐγένεια τόσον βαθέως ἐκτιμῶνται ὑπὸ τῶν πολλῶν αὐτοῦ φίλων ἐν τῇ χώρᾳ ταύτῃ.

Διατελῶ τῆς Ὑμετέρας Παναγιότητος
ἀγαπητὸς ἐν Χριστῷ ἀδελφὸς
† ***Κόσμο Καντουαρίας.***

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ

ΠΑΤΡΙΑΡΧΙΚΑΙ ΧΟΡΟΣΤΑΣΙΑΙ

Ἡ Α. Θ. Παναγιότης ἐχοροστάτησεν ἐν τῷ Πανσέπτῳ Πατριαρχικῷ Ναῷ καθ' ὅλας τὰς ἱερὰς ἀκολουθίας τῶν Προηγιασμένων καὶ τῶν Χαιρετισμῶν.

ΣΥΝΟΔΙΚΑΙ ΕΠΙΤΡΟΠΑΙ

Ἐν τῇ συνεδρίᾳ τῆς Ἁγίας καὶ Ἱερᾶς Συνόδου τῆς λήξαντος Μαρτίου ἐπὶ τῇ ἐνάρξει τῆς νέας συνοδικῆς περιόδου ἀνεσυνεκροτήθησαν αἱ Συνοδικαὶ Ἐπιτροπαὶ ὡς ἑξῆς:

— ***Ἐφορία τῆς Ἰ. Θεολογικῆς Σχολῆς***: Οἱ Σεβ. Μητροπολῖται Δέρκων Ἰωακείμ, Πρόεδρος, Προύσης Πολύκαρπος, Σάρδεων καὶ Πισιδίας Γερμανός, Θεοδωρουπόλεως Λεόντιος καὶ Λαοδικείας Δωρόθεος, Ἐφοροταμίας.

— ***Κανονικὴ Ἐπιτροπή***: (ᾗτινι συνεχωνεύθη καὶ ἡ Δικαστικὴ Ἐπιτροπή): Οἱ Σεβ. Μητροπολῖται Ἡλιουπόλεως Γεννάδιος, Εἰρηνουπόλεως Κωνσταντῖνος, Χριστουπόλεως Μελέτιος, Λαοδικείας Δωρόθεος καὶ ὁ Ἀρχιγραμματεὺς τῆς Ἱ. Συνόδου Ἀρχιμανδρίτης Ἀδαμάντιος, ὡς γραμματεῦον μέλος.

— ***Ἐπὶ τῶν Οἰκονομιῶν Ἐπιτροπή***: Οἱ Σεβ. Μητροπολῖται Χαλκηδόνος Μάξιμος, Προύσης Πολύκαρπος, Χριστουπόλεως Μελέτιος καὶ Λαοδικείας Δωρόθεος.

— ***Ἐπὶ τῶν Γενικῶν Ἐκκλησιαστικῶν Ζητημάτων Ἐπιτροπή***: Οἱ Σεβ. Μητροπολῖται Σάρδεων καὶ Πισιδίας Γερμανός, Ἡλιουπόλεως Γεννάδιος, Εἰρηνουπόλεως Κωνσταντῖνος, Λαοδικείας Δωρόθεος καὶ ὁ Ἀρχιγραμματεὺς Ἀρχιμ. Ἀδαμάντιος, ὡς γραμματεῦον μέλος.

— ***Μοναστηριακὴ Ἐπιτροπή***: Οἱ Σεβ. Μητροπολῖται Προύσης Πολύκαρπος, Εἰρηνουπόλεως Κωνσταντῖνος καὶ Λαοδικείας Δωρόθεος.

— ***Ἐξελεγκτικὴ Ἐπιτροπή***: Οἱ Σεβ. Μητροπολῖται Ἡλιουπόλεως Γεννάδιος καὶ Εἰρηνουπόλεως Κωνσταντῖνος.

— ***Ἐπὶ τοῦ Πατριαρχικοῦ Ἀρχειοφυλακίου Ἐπιτροπή***: Οἱ Σεβ. Μητροπολῖται Ἡλιουπόλεως Γεννάδιος καὶ Χριστουπόλεως Μελέτιος.

— ***Ἐπὶ τῆς Πατριαρχικῆς Βιβλιοθήκης Ἐπιτροπή***: Οἱ Σεβ. Μητροπολῖται

Σάρδεων καὶ Πισιδίας Γερμανός, Λαοδικείας Δωρόθεος καὶ ὁ Ἀρχιγραμματεὺς Ἀρχιμ. Ἀδαμάντιος.

— ***Ἡ ἐπὶ τοῦ Σκευοφυλακίου, Μουσείου καὶ Μυροφυλακίου Ἐπιτροπή***: Οἱ Σεβ. Μητροπολῖται Ἴμβρου καὶ Τενέδου Ἰάκωβος καὶ Λαοδικείας Δωρόθεος.

— ***Ἐπιτροπὴ Ἁγίου Ὄρους***: Οἱ Σεβ. Μητροπολῖται Δέρκων Ἰωακείμ, Σάρδεων καὶ Πισιδίας Γερμανός, Ἡλιουπόλεως Γεννάδιος καὶ Χριστουπόλεως Μελέτιος.

ΑΓΙΑ ΚΑΙ ΙΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ

Τῇ 31ῃ τοῦ μηνὸς συνῆλθεν ἡ Ἁγία καὶ Ἱερὰ Σύνοδος εἰς τὴν τελευταίαν αὐτῆς πρὸ τῶν ἑορτῶν τοῦ Πάσχα συνεδρίαν. Ἡ Α. Θ. Παναγιότης κηρύττουσα τὴν λῆξιν τῶν συνοδικῶν ἐργασιῶν ηὐχήθη ἐν προσφωνήσει τὰ εἰκότα τοῖς Σεβ. Ἁγίοις Συνοδικοῖς, ἐξ ὀνόματος τῶν ὁποίων ηὐχαρίστησε καταλλήλως ἐν ἀντιφωνήσει ὁ Α' τῇ τάξει Σεβ. Μητροπολίτης Χαλκηδόνος Μάξιμος.

ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ ΛΑΤΒΙΑΣ

Κομίζων τὸν ἐκδοθέντα καὶ ἐν τῷ παρόντι τεύχει δημοσιευόμενον Πατριαρχικὸν καὶ Συνοδικὸν Τόμον τῆς Αὐτονόμου Μητροπόλεως Λατβίας ὁ Πατριαρχικὸς Ἔξαρχος Σεβ. Μητροπολίτης Θυατείρων Γερμανός, ἀφίκετο εἰς Ρίγαν τῇ 5ῃ Μαρτίου.

Συγκληθείσης τῆς αὐτόθι Συνόδου τῇ 9ῃ τοῦ μηνός, ὑπὸ τὴν προεδρείαν τοῦ Π. Ἐξάρχου, ἐπεδόθη αὐτῇ ἐπισήμως ἐν τελετῇ ἰδιαιτέρᾳ ὁ Τόμος καὶ τὰ σχετικὰ Πατριαρχικὰ Γράμματα, τὴν ἐπὶ τούτῳ δὲ εὐγνωμοσύνην αὐτῆς τηλεγραφικῶς διηρμήνευσε τῇ Α. Θ. Παναγιότητι ἐξ ὀνόματος αὐτῆς ὁ Σεβ. Πατριαρχικὸς Ἔξαρχος Κατωτέρω δημοσιεύεται τὸ τηλεγράφημα τοῦτο ὡς καὶ ἡ γενομένη τηλεγραφικὴ ἀπάντησις τῆς Α. Θ. Παναγιότητος. Ἐν συνεχείᾳ, ὑπὸ τὴν προεδρείαν τοῦ Σεβ. Ἐξάρχου ἤρξατο τὸ ἔργον τῆς ἀναθεωρήσεως τοῦ Καταστατικοῦ τῆς αὐτόθι Ἐκκλησίας ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ Πατριαρχικοῦ καὶ Συνοδικοῦ Τόμου, ταύτης δὲ συμπληρωθείσης ἡ Γεν. Ἐκκλησιαστικὴ Συνέλευσις προέβη εἰς τὴν ἐκλογὴν τῶν διὰ τὴν ἱ. Μητρόπολιν Ρίγας καὶ πάσης Λατβίας ὑποψηφίων. Ἐκλεγέντων δὲ τοιούτων τῶν ἀκολούθων τριῶν χηρευόντων Λεττονῶν κληρικῶν, ἤτοι τῶν Πρωθιερέων Αὐγουστίνου Πέτερσον, ἐτῶν 63, διὰ ψήφων 182 ἐπὶ 250 ψηφισάντων, Ἀδὰμ Βίτολ, ἐτῶν 60, διὰ ψήφων 91, καὶ Ἰακώβου Κάρπα, ἐτῶν 70, διὰ ψήφων 57, ἀνεκοινώθησαν τὰ ὀνόματα αὐτῶν τηλεγραφικῶς ὑπὸ τοῦ Πατριαρχικοῦ Ἐξάρχου τῇ Ἐκκλησίᾳ, καὶ τῇ 17 τοῦ μηνὸς Μαρτίου ἐγένοντο ἐν τῷ Πανσέπτῳ Πατριαρχικῷ Ναῷ ὑπὸ τῆς Ἁγίας καὶ Ἱερᾶς Συνόδου αἱ πρὸς ἐκλογὴν Μητροπολίτου κανονικαὶ ψῆφοι, ἐξελέγη δὲ ὡς Μητροπολίτης Ρίγας καὶ πάσης Λατβίας ὁ Πρωθιερεὺς Αὐγουστῖνος Πέτερσον διὰ ψήφων δέκα, ἀνὰ μιᾶς ψήφου δοθείσης τοῖς δύο αὐτοῦ συνυποψηφίοις.

Τὸ ἀποτέλεσμα τῆς ἐκλογῆς ἀνηγγέλθη αὐθημερὸν τηλεγραφικῶς τῷ Πατριαρχικῷ Ἐξάρχῳ εἰς Ρίγαν, ὑπ' αὐτοῦ δὲ ἀνεκοινώθη τῇ ἐπιτοπίῳ Συνόδῳ παρόντος καὶ τοῦ ἐψηφισμένου Μητροπολίτου, χαιρετισθὲν παρὰ πάντων μετὰ πολλῆς χαρᾶς καὶ εὐγνωμοσύνης. Ἐπὶ τούτῳ ἥ τε Σύνοδος καὶ ὁ ἐψηφισμένος τηλεγραφικῶς ηὐχαρίστησαν τὴν Μ. Ἐκκλησίαν. Τὰ τηλεγραφήματα καταχωρίζονται καὶ ταῦτα κατωτέρω.

Ἡ εἰς Ἀρχιερέα χειροτονία τοῦ ἐψηφισμένου, καταλεγέντος ἐν τοῖς Μοναχοῖς

καὶ λαβόντος τὸ μικρὸν Σχῆμα τῇ 21 καὶ 22 τοῦ μηνός, ἐγένετο ἐν τῷ καθεδρικῷ Ναῷ Ρίγας τῇ Ε' Κυριακῇ τῶν Νηστειῶν, 29 Μαρτίου, ἐπὶ παρουσίᾳ τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου, τοῦ Διπλωματικοῦ Σώματος καὶ ἀπειροπληθοῦς ἐκκλησιάσματος. Πρὸς συλλειτουργίαν μετὰ τοῦ Πατριαρχικοῦ Ἐξάρχου διὰ τὴν χειροτονίαν μετέβησαν εἰς Ρίγαν, προσκλήσει τῆς ἐκεῖ Συνόδου καὶ ἀποφάσει τῆς Ἐκκλησίας, οἱ ἐκ τῶν Σεβ. Συνοδικῶν Μητροπολῖται Πριγκηπονήσων Θωμᾶς καὶ Εἰρηνουπόλεως Κωνσταντῖνος, ἀναχωρήσαντες ἐντεῦθεν τῇ 22 Μαρτίου.

Ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Ρίγας καὶ πάσης Λατβίας χειροτονηθεὶς ἐνεθρονίσθη αὐθημερόν, ἀναγνωσθέντων κατὰ τὴν ἐνθρόνισιν τῶν σχετικῶν Πατριαρχικῶν Ἀποκαταστατηρίων Γραμμάτων. Ἡ Α. Σεβασμιότης μετὰ τὴν ἐνθρόνισιν αὐτῆς ὑπέβαλε τὴν εὐγνωμοσύνην αὐτῆς τῇ Μεγάλῃ Ἐκκλησίᾳ διὰ τηλεγραφήματος, ἐφεξῆς καὶ τούτου καταχωριζομένου.

Τὰ τηλεγραφήματα:

Οἰκουμενικὸν Πατριάρχην ***Βενιαμίν.***

Φανάριον.

Ρίγα, 12/3/936.

Γενικὴ Ἐκκλησιαστικὴ Συνέλευσις εὐγνωμονοῦσα ἐκδόσει Τόμου ἐνάρξει ἐργασιῶν αὐτῆς ἐξαιτεῖται εὐλογίαν Ὑμετέρας Παναγιότητος.

Θυατείρων ***Γερμανός***,
Ἔξαρχος.

Μητροπολίτην Θυατείρων ***Γερμανόν***,
Πατριαρχικὸν Ἔξαρχον.

Ρίγαν.

Εὐλογοῦντες αἰσίαν ἔναρξιν ἐργασιῶν Συνελεύσεως ἐγκαρδίως εὐχόμεθα πλουσίαν καρποφορίαν αὐτῶν.

Κωνσταντινουπόλεως ***Βενιαμίν.***

10/3/936.

Οἰκουμενικὸν Πατριάρχην.

Φανάριον-Σταμπούλ.

Ρίγα, 19/3/936.

Εὐχαριστοῦμεν θερμῶς ἐπὶ κανονικῇ ψηφοφορίᾳ. Ἐξαιτούμεθα περαιτέρω εὐλογίας Παναγιότητος.

Σύνοδος.

Οἰκουμενικὸν Πατριάρχην.

Φανάριον-Σταμπούλ.

Ρίγα, 19/3/936.

Ἐγκαρδίως εὐγνωμονῶν κανονικῇ ἐκλογῇ, ἐξαιτοῦμαι εὐλογίαν καὶ εὐχὰς Ὑμετέρας Παναγιότητος..

Ἐψηφισμένος Ρίγας ***Αὐγουστῖνος.***

Οἰκουμενικὸν Πατριάρχην.

Φανάριον-Σταμπούλ.

Ρίγα, 29/3/936.

Εὐχαῖς Ὑμετέρας Παναγιότητος χειροτονηθεὶς καὶ ἐνθρονισθεὶς σήμερον ὑποβάλλω ἀΐδιον εὐγνωμοσύνην,

Ρίγας *Αὐγουστῖνος*.

ΕΠΑΡΧΙΑΙ ΤΟΥ ΘΡΟΝΟΥ ΕΝ ΕΛΛΑΔΙ

ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΙΣ ΠΡΕΒΕΖΗΣ ΚΑΙ ΚΑΣΤΟΡΙΑΣ

Πληρωθεισῶν κατὰ τὸν μῆνα τοῦτον διὰ χειροτονίας τῶν ἀπὸ ἐτῶν χηρευουσῶν Μητροπόλεων Νικοπόλεως καὶ Πρεβέζης καὶ Καστορίας, ἐξελέγησαν ἐν αὐταῖς, ἐν μὲν τῇ πρώτῃ ὁ Πανοσιολ. Ἀρχιμανδρίτης Ἀνδρέας Μαντούδης, ἐν δὲ τῇ ἑτέρᾳ ὁ Πανοσιολ. Ἀρχιμανδρίτης Νικηφόρος Παπασιδέρης, γραμματεὺς τῆς Ἱ. Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος.

Ἡ χειροτονία τῶν δύο Μητροπολιτῶν ἐγένετο, τοῦ μὲν Νικοπόλεως καὶ Πρεβέζης Ἀνδρέου τῇ 22 Μαρτίου ἐν τῷ ἱ. Ναῷ τοῦ ἁγίου Ἰωάννου (Γαργαρέτας) ὑπὸ τῶν Σεβ. Μητροπολιτῶν Ἀλεξανδρουπόλεως Ἰωακείμ, Θεσσαλιώτιδος Ἰεζεκιὴλ καὶ Θήρας Ἀνθίμου, τοῦ δὲ Μητροπολίτου Καστορίας Νικηφόρου ὡσαύτως τῇ 22 Μαρτίου ἐν τῷ Μητροπολιτικῷ ναῷ Ἀθηνῶν ὑπὸ τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν Χρυσοστόμου καὶ τῶν Σεβ. Μητροπολιτῶν Παραμυθίας Γεωργίου καὶ Πολυανῆς Κυρίλλου.

Οἱ Σεβ. Μητροπολῖται Πρεβέζης καὶ Καστορίας ἅμα τῇ χειροτονίᾳ αὐτῶν ὑπέβαλον τῇ Μητρὶ Ἐκκλησίᾳ τὰ σέβη αὐτῶν ἐπικαλούμενοι τὰς εὐχὰς τῆς Α. Θ. Παναγιότητος καὶ τῆς Ἁγίας καὶ Ἱερᾶς Συνόδου εἰς ἐνίσχυσιν τοῦ ποιμαντορικοῦ αὐτῶν ἔργου. Ταῖς Αὐτῶν Σεβασμιότησι ἐγένοντο, ἐξ ἀποφάσεως, τὰ προσήκοντα γράμματα, διαβιβασθέντα, κατὰ τὴν τάξιν, διὰ τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν.

ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ ΚΡΗΤΗΣ

Κατὰ τὸν παρόντα μῆνα ἐγένετο ἐν Κρήτῃ ὑπὸ τοῦ Μητροπολίτου Κρήτης καὶ τῶν Ἐπισκόπων ἡ χειροτονία τῶν λοιπῶν ἐψηφισμένων Ἐπισκόπων Κυδωνίας καὶ Ἀποκορώνου Ἀγαθαγγέλου, Λάμπης καὶ Σφακίων Εὐμενίου καὶ Ἱερᾶς καὶ Σητείας Φιλοθέου.

Οἵ τε ὡς ἄνω τρεῖς θεοφιλέστατοι Ἐπίσκοποι καὶ οἱ κατὰ τὸν παρελθόντα μῆνα χειροτονηθέντες ἐποιήσαντο τὴν ἐπίσημον αὐτῶν ἐνώπιον τῆς Α. Μ. τοῦ Βασιλέως τῆς Ἑλλάδος παρουσίασιν παρόντος καὶ τοῦ ἐν Ἀθήναις Π/χικοῦ Ἀποκρισιαρίου Μητροπολίτου Τραπεζοῦντος Χρυσάνθου.

Αὐθημερὸν αἱ Αὐτῶν Θεοφιλίαι διὰ κοινοῦ τηλεγραφήματος ὑπέβαλον τῇ Ἐκκλησίᾳ τὰ σέβη αὐτῶν ἐπὶ τῇ ἀναλήψει τῶν ποιμαντορικῶν αὐτῶν καθηκόντων.

Διὰ καταλλήλων γραμμάτων διεβιβάσθησαν ταῖς Αὐτῶν Θεοφιλίαις αἱ ἐπὶ τούτῳ εὐχαὶ καὶ εὐλογίαι τῆς Ἐκκλησίας.

ΚΥΡΙΑΚΗ ΤΗΣ ΟΡΘΟΔΟΞΙΑΣ

Μὲ ὑποβλητικότητα ἐπανηγυρίσθη καὶ ἐφέτος ἡ ἑορτὴ τῆς Κυριακῆς τῆς Ὀρθοδοξίας ἐν τοῖς Πατριαρχείοις. Ἡ Α. Θ. Παναγιότης ἐνεδύθη, κατὰ τὴν τάξιν, ἐν τῷ μέσῳ τοῦ σωλέα τὴν ἀρχιερατικὴν αὐτῆς στολήν, περιβληθεῖσα τὸν Σάκκον τῆς ῥίζης τοῦ Ἰεσσαί. Κατὰ τὴν μεγάλην εἴσοδον ἡ Α. Θ. Παναγιότης ἐμνημόνευσε τὰ ὀνόματα τῶν προέδρων τῶν Αὐτοκεφάλων Ὀρθοδόξων Ἐκκλησιῶν. Εἰς τὸ τέλος δὲ τῆς Θείας λειτουργίας ἐτελέσθη Π/χικὸν καὶ Συνοδικὸν τρισάγιον ὑπὲρ τῶν ὑπὲρ τῆς Ὀρθοδόξου πίστεως ἀγωνισαμένων καὶ κεκοιμημένων ἀοιδίμων Π/χῶν Ἀρχιερέων, ἱερέων, ἱερομονάχων καὶ μοναχῶν.

Τὴν Θείαν λειτουργίαν παρηκολούθησαν οἱ Ὀφφικιάλοι τῆς Ἐκκλησίας πλεῖστοι ἐκ τοῦ ἰατρικοῦ, δικηγορικοῦ καὶ ἐμπορικοῦ κόσμου καὶ πλήθη εὐσεβοῦς λαοῦ.

Τὸν πανηγυρικὸν τῆς ἡμέρας ἐξεφώνησεν ἀπὸ τοῦ ἱεροῦ ἄμβωνος ὁ καθηγητὴς τῆς Ἱερᾶς Θεολογικῆς Σχολῆς Χάλκης Ἀρχιμ. Χρυσόστομος Κορωναῖος.

ΔΙΟΡΙΣΜΟΙ ΕΝ ΤΗι ΠΑΤΡΙΑΡΧΙΚΗι ΑΥΛΗι

— Εἰς τὴν διὰ τοῦ θανάτου τοῦ ἀειμνήστου διακόνου Θεοφάνους Κιακίδου κενωθεῖσαν θέσιν Τριτεύοντος τῶν Πατριαρχικῶν Διακόνων διωρίσθη ὑπὸ τῆς Α. Θ. Παναγιότητος ὁ διάκονος καὶ ἱεροκήρυξ τοῦ ἐν Γαλατᾷ Ἱεροῦ Ναοῦ τοῦ Ἁγίου Νικολάου Μελέτιος Κριθιώτης, ἐκ τῶν ἀποφοίτων τῆς Ἱερᾶς Θεολογικῆς Σχολῆς Χάλκης.

— Διωρίσθη συνοδικῶς εἰς τὴν θέσιν Μ. Ἐκκλησιάρχου τῶν Πατριαρχείων ὁ ἐκ τῶν ἀποφοίτων ὁμοίως τῆς Ἱερᾶς Θεολογικῆς Σχολῆς Ἀρχιδιάκονος καὶ Ἱεροκήρυξ τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Ἴμβρου καὶ Τενέδου Ἰσίδωρος Ἀηδονόπουλος.

ΚΑΝΟΝΙΚΑΙ ΑΔΕΙΑΙ

— Τῇ 5 τοῦ λήξαντος μηνὸς ἀνεχώρησε δι' Ἀμερικὴν πρὸς ἐπίσκεψιν τῶν αὐτόθι οἰκείων αὐτοῦ καὶ χάριν μελετῶν ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Ἡλιουπόλεως Γεννάδιος.

— Ἐπὶ ταῖς ἐγγιζούσαις ἑορταῖς τῆς Μεγάλης Ἑβδομάδος καὶ τοῦ Ἁγίου Πάσχα, λαβὼν τὴν νενομισμένην κανονικὴν ἄδειαν, ἀνεχώρησε, κατὰ τὰ τέλη τοῦ μηνός, μεταβαίνων εἰς τὴν Ἐπαρχίαν αὐτοῦ ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Ἴμβρου καὶ Τενέδου Ἰάκωβος.

— Ἐν τῇ συνοδικῇ συνεδρίᾳ τῆς 31 τοῦ μηνός, αἰτήσει τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Ῥόδου Ἀποστόλου, ἐχορηγήθη τῇ Α. Σεβασμιότητι ἄδεια μηνιαίας ἀπουσίας ἐκ τῆς Ἐπαρχίας αὐτοῦ διὰ λόγους ὑγείας.

ΟΝΟΜΑΤΙΚΑΙ ΕΟΡΤΑΙ

— Κατὰ τὸν παρόντα μῆνα ἦγον τὰ ὀνομαστήρια αὐτῶν οἱ Σεβ. Μητροπολῖται Τραπεζοῦντος Χρύσανθος, Ἀποκρισιάριος τοῦ Οἰκ. Πατριαρχείου παρὰ τῇ Ἐκκλησίᾳ τῆς Ἑλλάδος, καὶ Ἐλευθερουπόλεως Σωφρόνιος. Ταῖς Α. Α. Σεβασμιότησι διὰ καταλλήλων γραμμάτων διεβιβάσθησαν τὰ συγχαρητήρια καὶ αἱ εὐχαὶ τῆς Α. Θ. Παναγιότητος καὶ τῆς Ἁγίας καὶ Ἱ. Συνόδου.

ΧΕΙΡΟΤΟΝΙΑΙ

Τῇ Β΄ Κυριακῇ τῶν Νηστειῶν, 8 Μαρτίου, ἐτελέσθη ἐν τῷ Ναϋδίῳ τῆς Ἱερᾶς Θεολογικῆς Σχολῆς Χάλκης ἡ εἰσηγήσει τῆς Σχολαρχίας καὶ τῆς Ἐφορείας τῆς Σχολῆς συνοδικῶς ἐγκριθεῖσα χειροτονία τοῦ ἐκ τῶν τελειοφοίτων τῆς Σχολῆς Ἰωάννου Παπαϊωάννου, ἐκ Ρόδου, ἱερουργοῦντος τοῦ Σχολάρχου τῆς Θεολ. Σχολῆς Θεοφ. Ἐπισκόπου Μιλήτου Αἰμιλιανοῦ. Ὁ νεωστὶ χειροτονηθεὶς ἐπὶ τῇ εἰσόδῳ αὐτοῦ εἰς τὸ κληρικὸν στάδιον ὠνομάσθη Ἀπόστολος.

— Ἐγκριθείσης συνοδικῶς τῆς εἰς ἱερέα χειροτονίας τοῦ διακόνου Ἀγαθαγγέλου Ὀρφανίδου, ἐτελέσθη αὕτη τῇ Κυριακῇ, 8ῃ Μαρτίου, ἐν τῷ ἱερῷ Ναῷ τῶν Ταξιαρχῶν Στένης, ἱερουργοῦντος τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Χριστουπόλεως Μελετίου. Ὁ ὡς ἄνω χειροτονηθεὶς μετωνομάσθη Μελέτιος, διωρίσθη δὲ ὡς τακτικὸς ἱερατικῶς Προϊστάμενος ἐν τῷ αὐτῷ ὡς ἄνω ἱερῷ Ναῷ τῶν Ταξιαρχῶν.

ΔΡΥΪΝΟΥΠΟΛΕΩΣ ΚΑΙ ΠΩΓΩΝΙΑΝΗΣ ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ

Τῇ 26 Φεβρουαρίου ἀπεβίωσεν ἐν Ἀθήναις ὁ Μητροπολίτης Δρυϊνουπόλεως καὶ Πωγωνιανῆς Βασίλειος. Τὸν θάνατον αὐτοῦ ἀνήγγειλε διὰ γράμματος τῇ Ἐκκλησίᾳ ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Χρυσόστομος.

Ὁ ἀείμνηστος Ἱεράρχης εἰς ἱερατικὴν ἀνήκων οἰκογένειαν ἐγεννήθη ἐν Ἄνω Λαμπόβῳ τῆς Ἠπείρου τῷ 1858. Προστασίᾳ τοῦ Πατριάρχου Ἰωακεὶμ τοῦ Β΄, εἰσελθὼν εἰς τὴν Ἱερὰν Θεολογικὴν τῆς Χάλκης Σχολὴν καὶ ἀποφοιτήσας αὐτῆς διωρίσθη Ἱεροκῆρυξ τῆς πόλεως Ἀργυροκάστρου καὶ καθηγητὴς τῶν ἐν Κεστορατείῳ, παρὰ τὸ Ἀργυρόκαστρον, Ζωγραφείων Διδασκαλείων, ἐν οἷς δοκίμως ἐπὶ πενταετίαν εἰργασθείς, μετετέθη ἀκολούθως, ὑπὸ τὴν αὐτὴν ἰδιότητα, εἰς Σέρρας καὶ Ἀδριανούπολιν. Ἀργότερον ἐλθὼν εἰς Κων/πολιν διωρίσθη Ἱεροκῆρυξ καὶ Καθηγητὴς τοῦ Ζαππείου Παρθεναγωγείου.

Ἐπὶ Διονυσίου τοῦ Ε΄ ἐξελέγη, ἐν ἔτει 1893, ἐπίσκοπος Δαφνουσίας, προβιβασθεὶς μετὰ ταῦτα εἰς Μητροπολίτην Λιτίτσης. Ἐπὶ τῆς Π/χείας Ἀνθίμου τοῦ Ζ΄ ἐκλήθη καὶ ἀνέλαβε καθήκοντα Πρωτοσυγκέλλου. Ἀποχωρήσαντος τοῦ Οἰκ. Θρόνου Ἀνθίμου τοῦ Ζ΄ μετετέθη εἰς τὴν Μ/λιν Παραμυθίας, εἶτα Βελεγράδων καὶ τελευταῖον Δρυϊνουπόλεως, κληθεὶς ἐπὶ Ἰωακεὶμ τοῦ Γ Συνοδικός. Τῷ 1916 μετέφερε τὴν ἕδραν τῆς Μ/λεως αὐτοῦ ἐξ Ἀργυροκάστρου εἰς Δελβινάκιον, ἔνθα τελευταίως ἀνήγειρε καὶ περίλαμπρον Μητροπολιτικὸν μέγαρον.

Τοῦ ἀειμνήστου Ἱεράρχου, τελευτήσαντος ἐν Ἀθήναις, ἡ κηδεία ἐγένετο ἐκκλησιαστικῇ δαπάνῃ, προΐστατο δ' αὐτῆς ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν.

ὁ Μ/της Δρυϊνουπόλεως Βασίλειος διεκρίθη διὰ τὴν πρὸς τὰ Γράμματα ἰδιαιτέραν ἀγάπην, τὴν ἱεροπρέπειαν, τὸν ἀποστολικὸν ζῆλον καὶ τὸν πρὸς τὰς τιμίας τῆς Ἐκκλησίας παραδόσεις βαθὺν αὐτοῦ σεβασμόν.

Εἴη αὐτοῦ αἰωνία ἡ μνήμη!

ΤΡΙΤΕΥΩΝ ΘΕΟΦΑΝΗΣ

Εἰς νεαρωτάτην ἡλικίαν, θῦμα βροτολοιγοῦ νόσου, καθ' ἧς εἰς οὐδὲν ἴσχυσαν οὔτε τῆς Ἐκκλησίας ἡ στοργὴ οὔτε τῆς Ἐπιστήμης ἡ προσπάθεια, ἀπεβίωσε τῇ 12ῃ τοῦ

λήξαντος μηνὸς ἐν τοῖς Νοσοκομείοις Βαλουκλῆ καὶ ἐκηδεύθη τῇ ἐπομένῃ ἐν τῇ Ἱερᾷ Μονῇ τῆς Ζωοδόχου Πηγῆς Βαλουκλῆ ὁ Τριτεύων τῶν Πατριαρχικῶν Διακόνων Θεοφάνης.

Ἀποφοιτήσας ἐν ἔτει 1930 τῆς Ἱερᾶς Θεολογικῆς Σχολῆς Χάλκης ὁ ἀείμνηστος διάκονος Θεοφάνης Κιακίδης, κεχειροτονημένος ἤδη ἀπὸ τοῦ Μαρτίου τοῦ ἔτους τούτου εἰς διάκονον ὑπὸ τοῦ ἀοιδίμου Μητροπολίτου Κυζίκου καὶ εἶτα Καισαρείας Καλλινίκου, προσελήφθη ἀμέσως ὡς Ἐπιμελητὴς τῆς Σχολῆς. Κατὰ Μάϊον τοῦ 1931 διωρίσθη Κωδικογράφος τῆς Ἁγίας καὶ Ἱερᾶς Συνόδου. Ἐν τῇ θέσει ταύτῃ παρέμεινε μέχρις Αὐγούστου τοῦ 1932, ὅτε, ποθῶν νὰ συμπληρώσῃ τὰς ἑαυτοῦ σπουδάς, ἀπεστάλη εἰς Ὀξφόρδην ὡς ὑπότροφος τῆς Ἐκκλησίας, ὀνομασθεὶς ἐν τῷ μεταξὺ Τριτεύων τῶν Π/χικῶν Διακόνων. Μετὰ τὴν συμπλήρωσιν τοῦ ἔτους ἐπανερχόμενος ἐνταῦθα ἠσθένησεν ἐν Παρισίοις, ὅπου καὶ ἐπὶ δεκατετράμηνον παρέμεινε νοσηλευόμενος δαπάναις τῆς Ἐκκλησίας. Κατὰ Σεπτέμβριον τοῦ παρελθόντος ἔτους, βελτιωθείσης πως τῆς ὑγείας αὐτοῦ ἐπανῆλθεν ἐνταῦθα, εἰσαχθεὶς μετ' οὐ πολὺ ἐν τοῖς Νοσοκομείοις Βαλουκλῆ, ὅπου καὶ ἀπεβίωσε.

Τῆς κηδείας τοῦ ἀειμνήστου, γενομένης ἐν μέσῳ ἐκδηλώσεων πολλῆς λύπης καὶ συγκινήσεως, προέστη ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Χριστουπόλεως Μελέτιος. Τὸν νεκρὸν προσεφώνησεν ὁ Διάκονος τοῦ Π. Πατριαρχικοῦ Ναοῦ Γεώργιος Ἀναστασιάδης.

Ὁ ἀείμνηστος διάκονος Θεοφάνης ἀφήνει μνήμην φιλοτίμου καὶ ἐνθουσιώδους κληρικοῦ. Εἴη αὐτοῦ αἰωνία ἡ μνήμη!